

CAPITOLUL I Originea si evolutia asigurarilor

[1.] [1.] Începuturile asigurarilor

Originile asigurarilor se pierd în negura timpurilor, neputând fi stabilite cu precizie decât cu o mare aproximatie. În ciuda eforturilor facute de oamenii de stiinta pentru descoperirea primelor operatiuni de asigurare si reasigurare, acestea nu au putut fi identificate cu precizie.

Exista dovezi ca în jurul anului 3000 î.e.n.- perioada caracterizata printr-o civilizatie înfloritoare

- babilonienii au conceput si practicat un sistem de asa-zise credite (împrumuturi) maritime, care îl scuteau pe debitor de la returnare, în cazul în care marfa sau nava sufereau avarii. Primele dovezi se refera la Codul lui Hammurabi, descoperit în anul 1902, înscris pe un bloc de deorit negru. Acest cod cuprindea 282 clauze, iar denumirea îi revine de la cel ce l-a compilat, adica Regele Babilon-ului
- Hammurabi. Codul dateaza aproximativ din anul 2250 î.e.n., si demonstreaza ca babilonienii, înca de pe acea vreme, erau foarte buni comercianti si ca aveau idei clare legate de natura unui contract, de valoarea banilor si înmultirea lor prin împrumuturi pe camata cu dobânda simpla sau compusa.

Fenicienii, mari comercianti maritimi pe acea vreme, au adoptat treptat contractul comercial al babilonienilor. Acest sistem a fost preluat si dezvoltat ulterior de greci prin emiterea unor hârtii de valoare. În secolul XIX î.e.n., legile Rhodosului au devenit baza teoretica si, mai ales, practica a uzantelor maritime privind avarierea comuna.

Urmatoarea etapa în evolutia contractului de împrumut a fost adoptarea contractului de catre greci, ca rezultat al extinderii comerțului fenicienilor în zona litoralului grecesc în secolul X-IX î.e.n., precum si cresterea dominatiei comerciantilor greci în Marea Egee dupa anul 800 î.e.n. Dar, ca si în cazul fenicienilor, nici acum contractul nu a fost adoptat în aceeasi forma, ci a fost perfectionat si adaptat astfel încât mai multi juristi recunoscuti în domeniul dreptului maritim în secolul XIX au considerat contractul de împrumut ca fi ind grecesc, asemanatoare cu cele amintite de Demostene într-o cuvântare în fata lui Lacritus . Aceste contracte erau identice ca natura cu cele moderne, utilizate în Londra în anul 1860, deci puteau fi folosite la acea data.

Stadiul final al practicarii contractului de împrumut în antichitate l-a reprezentat adoptarea vamii de catre romani, aproximativ în anul 300 î.e.n., si odata cu aceasta se poate afirma ca se intra în etapa în care unii autori considera ca principiile contractului de împrumut au fost “translatate” în asigurari, a sa cum sunt înțelese astazi.

Un rol important în evolutia sistemului asigurarilor si ulterior al reasigurarilor, l-au avut negustorii italieni din orasele-state ale Italiei de Nord de la începutul primului mileniu, activitatea lor fiind preluata si de lările de Jos si de Anglia.

Evolutia asigurarilor este strâns legata de dezvoltarea comerțului pe mare si a

asigurarilor maritime în mod deosebit. Asigurările maritime au influențat în mod decisiv toate celelalte tipuri de asigurare, dar în mod special asigurările de transport.

Asigurarea maritimă a fost concepută și s-a “născut” în Italia, mai precis în Roma, și tot aici și-a trăit “adolescența”. În perioada Evului Mediu, asigurarea maritimă a fost “copilul” orașelor-stați italiene. Aceasta a apărut din mai multe motive : dezvoltarea economică în general, evoluția comerțului, tradițiilor, culturii, creștinismului. În primul rând, exista o legătură geografică evidentă între cvasi-asigurarea clasică a vremurilor romane și asigurarea medievală a orașelor-stați italiene. În al doilea rând, istoria comercială neîntreruptă a orașelor-stați italiene (erau aproape întotdeauna la distanță de forțele inhibitive ale imperiului musulman) a creat o tradiție care a făcut ca acestea să atingă o perioadă de mare înflorire comercială la începutul secolului XVI. În al treilea rând, se poate invoca și suprematia comercială, Roma reprezentând punctul central al creștinismului și, în această calitate a atras taxele și impozitele papale din toată Europa.

Acest sistem a presupus o organizare complexă a agenților papali și financiari italieni din interiorul și din afara Italiei. Infrastructura comercială trebuia să fie folosită, fiind practic imposibil să se expedieze marfuri de valoare din Anglia în Italia fără un astfel de sistem de asigurări. Astfel putem afirma că primele polițe de asigurare maritimă, care se păstrează și astăzi în diverse muzee ale lumii, sunt scrise în limba italiană și reprezintă modelul pe baza căruia s-au dezvoltat celelalte, inclusiv vestitele polițe Lloyd's. De aceea se considera că orașele-stați italiene au avut un rol fundamental în evoluția asigurarilor maritime și au accelerat dezvoltarea acestora.

Prima dovadă a asigurarilor maritime datează de la începutul secolului XIV. Pegalotti, într-o lucrare din 1350, se referă la contractul de asigurare ca “rischio de mere e di genti”, iar într-o lucrare anterioară arată că bill-urile florentine către Anglia conțineau una sau mai multe expresii : “rendu sauf en terre” sau “en aventure de mer e t des gens”. Taxa suplimentară se percepea atunci când prima expresie era înlocuită cu cea de-a doua, ceea ce însemna de fapt, prima de asigurare. Dar întreaga problemă a contractului era dificilă și mult mai complicată de legile vremii privind împrumuturile (camataria, pe acea vreme).

Unul dintre primele centre care au practicat asigurarea maritimă a fost Bruges, important centru al comerțului de lână. În 1310 s-a înființat Camera de Asigurări, citând o declarație din Chronyke van Vlaenderen care spune :
era de locuitorilor din Bruges, el contele Robert al Flandrei, a decis înființarea în acest oraș a Camerei de Asigurări unde comercianții vor putea să-și asigure marfurile pentru toate riscurile, maritime și de altfel, la un preț de numai câțiva deniers la sută, după cum se practica astăzi”.

Ulterior, Spania (Barcelona) a început să practice mult această asigurare, mai ales datorită comerțului pe care îl avea cu Italia (Pisa și Florența). Barcelona a fost prima care a început, de fapt, să încerce să reglementeze, printr-o ordonanță, dată de Jaume I de Aragon în anul 1453, condițiile contractelor de asigurare maritimă în Spania, aceasta constând în a “preveni abuzurile și fraudele și de a acorda tratament preferențial propriilor lor armatori”.

Este aproape imposibil de a se cunoaște când a fost emisă prima poliță de asigurare în Anglia.

Preambulul faimoasei legi elisabetane (Elisabethan Act) din 1601 proclama asigurarea ca fiind “tyme out of mynde an usage amongste the merchantes, both of this realme an Forraine nacyons”. În istoria Lloyd's, scrisa de Frederick Martin, se spune ca cea mai veche politica de asigurare cunoscuta, dateaza din 15.02.1613, dar cercetatorul R. G. Marsden considera ca ele au existat mult mai înainte.

Tot din arhivele Amiralitatii, se desprinde o imagine foarte clara a asigurarilor maritime din Londra secolului XVI. De exemplu, Lombard Street era locul cel mai renumit al asigurarilor maritime, prin obiceiurile, tradițiile și obligațiile contractuale ce se încheiau. Acestea erau importante pentru ca dezvoltarea asigurarilor maritime depindea de încrederea reciproca a celor implicați.

Deși se poate considera ca Lombard Street reprezintă centrul pieței asigurarilor la acea vreme, piața nu era nici pe departe uniform organizată, fiind absent caracterul “corporate”.

Începând cu secolul al IX-lea, asigurările au cunoscut, în țările dezvoltate, o evoluție remarcabilă care se poate explica prin două argumente :

- (a) • economic, ca urmare a creșterii nivelului de viață, apariției de noi bunuri, dezvoltării transporturilor, sporirii costului și riscului instalațiilor industriale;
- social, ca urmare a scăderii solidarității familiale pe de o parte și a generalizării salarizării pe de alta parte.

Asadar, asigurările precum și reasigurările joacă un rol important în dezvoltarea comerțului internațional și a serviciilor financiare și dețin o poziție cheie în viața industrială și comercială a lumii întregi.

1.2 Nevoia de protecție

Întotdeauna omul a simțit nevoia de protecție, fiind supus unor pericole multiple și variate, cauzate de forțele naturii, de folosirea tehnicii sau de anumiți factori sociali sau socio-economici, cautând să se apere împotriva acestora, să le prevadă, să le prevină sau să le micșoreze efectele devastatoare, ori de câte ori acest lucru a fost posibil.

Dorința omului pentru securitate, pentru asigurarea împotriva incertitudinii viitorului, este veche precum rasa umană însăși. La început, el a încercat numai să-și satisfacă nevoia de a se descurca singur, însă mai târziu a găsit un sprijin în familie, clan, organizație : “Oamenii primitivi nu au descoperit nevoia de asigurare, considerând că erau protejați de familie sau de trib, unde mutualitatea însăși, ca și în asigurări, era o realitate. Acest lucru nu era adevărat la civilizațiile antice ale Egiptului, Feniciei, Greciei și Romei în care individul se vedea expus la multe riscuri fără protecția comunității familiei”.*

Pericolele la care sunt expuși oamenii și bunurile în postura de “victime” ale forțelor naturii, de “actori” al de “agresori” constienti sau inconstienti ai semenilor lor ,

sunt multiple si variate, ei aparând
e propriilor lor destine, precum si
ai naturii, ai mediului ambiant.

Riscul si perceptia lui sociala

Riscul se definește ca pericol potențial sau ca o pierdere posibilă. Când vorbim de pericole sau de pierderi avem în vedere o serie de evenimente nedorite cu consecințe materiale, spirituale și financiare grave, cu vătămări corporale sau deteriorări ale stării de sănătate, în cazuri extreme acestea se manifestă prin decese sau prin calamități naturale. Deoarece pericolele sunt “potențiale” iar pierderile sunt posibile, aceste evenimente sunt incerte, ele putându-se întâmpla într-o anumită perioadă de timp sau nu. Când anumite și în ce împrejurări concrete se va produce evenimentul nedorit nu poate ști nimeni și nici anticipa cu precizie.

Gradul de incertitudine se poate evalua cu ajutorul statisticii matematice, în sensul determinării probabilității de realizare a lui. Conceptului de risc i se asociază două dimensiuni semantice :

- gradul de incertitudine - consecințe materiale și financiare aferente producerii unui eveniment nedorit
- percepția riscului

Modul în care se constientizează anumite pericole diferă de la o persoană la alta. Aceasta componentă psiho-socială a conceptului de risc este foarte importantă în analizarea și mai ales în interpretarea riscurilor materiale sau tehnologice la care sunt supuși oamenii și bunurile lor.

Existența nu poate fi gândită fără riscuri. Ele fac parte în mod necesar din viața noastră. Așa cum sublinia o celebră maximă de pe Wall Street în New York, previziunea este un lucru dificil mai ales atunci când se aplică la viitor.

Singura noastră șansă este de a constientiza în mod realist riscurile la care putem fi supuși, de a încerca o evaluare cât mai adecvată a lor și, respectiv, de a găsi modelele cele mai potrivite de a controla aceste riscuri.

Evitarea completă a riscurilor este practic imposibilă. Totuși, fiecare dintre noi poate să evite producerea unor anumite riscuri. Este o metodă pasivă, de renunțare de fapt la acele activități care implică un anumit risc. Chiar dacă nu putem evita complet riscul producerii unui eveniment nedorit, putem găsi mijloace de a reduce probabilitatea de realizare a acestuia.

Pierderea financiară rezultată nu poate fi compensată pe altă cale decât prin asigurare. În același timp, integrarea fizică, sănătatea, capacitatea de muncă pot fi și ele afectate, ducând la imposibilitatea desfășurării unei activități, și deci lipsa unui venit. Împrumuturile pentru achiziționarea de diferite bunuri și locuințe, automobile, etc., asigurarea unui venit suplimentar pentru perioada pensionării se pot realiza tot prin asigurare.

Constientizarea și manifestarea nevoii de protecție a oricărui om, ca și decizia de a accepta asigurarea, ca demers individual și facultativ, sunt determinate în mare măsură de factori obiectivi (economici, economico-sociali - crize economice, inflație, somaj, financiare - disponibilitatea de a folosi o parte din venituri pentru aceasta, sociali, familiali, educaționali) și factori subiectivi (experiențele anterioare, cunoașterea avantajelor și protecției oferite de asigurare).

1.3 Forme de protecție.

Dispersia riscului

Formele de protecție împotriva riscurilor : asigurarea, coasigurarea, autoasigurarea și reasigurarea.

Asigurarea propriu-zisă, în forma cea mai simplă, dar cea mai frecvent întâlnită în practică, constă în protecția financiară pentru pierderi cauzate de o gamă largă și variată de riscuri.

Asigurarea are la bază un acord de voință (contract) încheiat între asigurator și asigurat, prin care asiguratorul oferă asiguratului protecție pentru riscurile pe care și le-a asumat, obligându-se să acopere asiguratului contravaloarea daunelor (respectiv suma asigurată în cazul asiguraților de viață) în caz de producere a acestor evenimente, în schimbul plății de către asigurat a unei sume de bani numită primă de asigurare. Plătind asiguratorului primă de asigurare, calculată prin aplicarea unui procent mic la valoarea asigurabilă, asiguratul primește în schimb garanția de despăgubire împotriva pierderii posibile și viitoare pentru oricare din riscurile incluse în condițiile de asigurare.

Protecția riscului se constituie, astfel, într-o marfă specifică (un serviciu), care se vinde și se cumpără ca orice marfă pe o piață specifică, numită “piața asiguraților”, parte a pieței serviciilor financiare.

John Downes și Elliot Goodman, în “Dictionary of Finance and Investment Terms”, definesc asigurarea ca fiind “un sistem prin care persoanele fizice sau juridice, conștiente de riscurile posibile, plătesc prime de asigurare unei companii de asigurări care rambursează sumele corespunzătoare în caz de daună. Asiguratorul profită prin investirea primelor de asigurare pe care le primește. Într-un sens mai larg, asigurarea transferă riscul de la o persoană la un grup care poate mai ușor să plătească pagubele”.

În unele lucrări se consideră chiar că asigurarea poate fi definită din două puncte de vedere, și anume :

- ca persoană (fizică sau juridică) în calitate de asigurat, asigurarea poate fi privită și ca “finanțare” a unei pierderi, în condițiile în care, evident, fondurile vor fi disponibile pentru a acoperi consecințele financiare ale producerii riscului. Scopul acestuia va fi de a asigura continuitatea activității sau supravegherea afacerii asiguratului în cazul pierderii produse.

- ca un mijloc prin care riscurile pentru două sau mai multe persoane sau firme se combină prin contribuții prezente sau promise la un fond din care se plătesc despăgubirile pentru daunele suferite de unul dintre ei.

Dat fiind că asigurarea se bazează pe transferul riscului de la un individ către o comunitate de indivizi, la acoperirea pagubei suferite de acesta contribuie cu sume mici ceilalți indivizi.

Din punct de vedere al asiguratorului, asigurarea apare ca un mijloc de reținere și combinare, asigurarea fiind un transfer al unor riscuri.

O altă definiție este dată de Yvonne Lambert Faivre care consideră că “sub aspect tehnic, asigurarea este operația prin care un asigurator, organizându-se pe principiul mutualității un număr mare de asigurați, expuși la producerea unor anumite riscuri, îi despăgubește pe aceia care suferă un sinistru, pe seama fondului comun constituit din primele de asigurare încasate”.

D.S. Hansel definește asigurarea ca pensarea financiară pentru evenimentele
ate din contribuțiile mai multor parti care

“un instrument care ofer a com-
nefericite, plati le fiind efectu-
participa la aceasta schema”.

Asigurarea are ca scop combaterea efectelor adverse ale riscului. Riscul este prezent permanent si oriunde. Practic orice activitate economica, sociala sau de orice alta natura este amenintata de producerea unor evenimente cauzatoare de pierderi.

Coasigurarea este o modalitate de transfer al riscului de la un asigurat catre mai multi asiguratori, pentru parti din valoarea bunului asigurat. Nu înseamna supraasigurare.

Prin coasigurare, asiguratul cedeaza cote parti din riscul asigu-
rat mai multor asiguratori pâna la 100 % din valoarea riscului.

Aceasta este o modalitate de dispersie a riscului ce se practica pe anumite piete (piata Lloyd's) si este caracteristica în mod special, acoperirii riscurilor mari sau foarte mari. În cazul în care se produc daunele, asiguratul va colecta contravaloarea despagubirilor de la asiguratorii sai în mod proportional cu nivelul primelor platite.

John Downes si Jordan Elliot Goodman au dat o definitie coasigurarii sub urmatoarea forma : “coasigurarea reprezinta dispersia unui risc asigu rabil pentru situatia în care daunele pot ajunge atât de mari încât nu este prudent pentru o compani e sa subscrie întregul risc. În mod obisnuit, subscriitorul este raspunzator pâna la o anumita limita, iar coasiguratorul raspunde peste acea limita. Este mult folosita pentru asigurarea de incendiu si inundatii.”

Coasigurarea reprezinta o forma de protectie având aceeasi esenta economica pe care o are asigu-
rarea. Ea se practica îndeosebi în situatia în care valoarea bunurilor asigurate este foarte mare, implicând, evident, o raspundere mare a asiguratorului. În acest mod, riscul initial este preluat în conditii similare de pret (prima de asigurare) de catre mai multi asiguratori pâna la concurenta valorii bunurilor ce se asigura.

Autoasigurarea este o forma de protectie destul de mult utilizata. Consta în crearea de catre o persoana fizica sau juridica a unui fond, a unor reze rve proprii având ca desti-
natie numai acoperirea pagubelor create din orice motiv(calamitati, incendii, furt si altele).

Nu se poate numi asigurare deoarece nu se bazeaza pe o relatie contrac-
tuală, nu exista parti contractuale, asiguratul fiind în ace lasi timp si asigurator si nu respecta ideea de mutualitate, obligatorie în asigurare. Asadar, riscul este ret-
inut de compania respectiva si nu se încheie tranzactii de cumparare de asigurari.

Exista totusi avantaje si dezavantaje :

• avantaje :

- nivelul scazut al “primelor”, dat fiind ca vor acoperi numai riscul efec-
tiv nu si alte costuri, precum comisionul brokerului sau al agentului de asigu-
rare, cheltuieli de administratie si marja estimata de profi t a asiguratorului.

- costurile viitoare pentru primele de asigurare nu vor fi afectate de istoricul daunelor la categoria de riscuri respective pe piața care, în condițiile creșterii daunabilității, pot determina creșterea lor la nivelul pieței pentru acea categorie de asigurări
- prin natura protecției prin autoasigurare se va stimula, în mod direct, reducerea și controlul riscurilor
- profiturile rezultate din autoasigurare vor crește și se vor acumula la fondurile asiguratului

- dezavantaje :

- în cazul unei catastrofe fondul de protecție e posibil să fie prea mic sau să fie folosit integral, nerămânând resurse pentru acoperirea daunelor din alte cauze, fiind posibil și falimentul întregii organizații
- nu există consultanța tehnică privind prevenirea riscurilor oferită de asiguratori, care au experți cu experiență
- principiul de bază al asigurării privind dispersia riscului este încălcat
- contribuțiile la fonduri nu sunt totdeauna deductibile, primele de asigurare plătite fiind deductibile.

Reasigurarea

Societățile de asigurare, neavând capacitatea financiară suficientă, putând fi incapabile să suporte riscuri foarte mari (maritime, aviatice, incendiu, de viață, de accidente, etc.) nu mai pe contul lor, apelează la reasigurare. Aceasta oferă capacitatea necesară asiguratului direct (initial) pentru acoperirea riscurilor pe care, altfel nu le poate suporta singur.

Reasigurarea are ca efect “pulverizarea” riscului. Definit în clasa a reasigurării conform dreptului englez, a fost elaborată de Lord Mansfield în 1807 : “reasigurarea reprezintă o nouă asigurare, efectuată printr-o nouă poliță, pentru același risc inițial asigurat, în scopul despăgubirii asiguratorilor pentru asigurațiile lor anterior încheiate; ambele polițe există în același timp.”

În “Dictionary of financial and investment terms”, reasigurarea se supune ideii de împărțire a riscurilor între societățile de asigurare. O parte din riscul asiguratului este asumat de către companii în schimbul plății unei părți din prima de asigurare plătită de asigurat. Prin dispersia riscului, reasigurarea permite unei companii să accepte clienți a căror acoperire ar fi o mare povară sau ar fi imposibil de suportat.

Reasigurarea reprezintă un acord încheiat între două părți numite companie cedentă (reasigurat, asigurator direct) și reasigurator, prin care prima consimte să cedeze, iar cea de-a doua acceptă să preia o anumită parte a riscului (uneori întregul risc), condițiile stabilite în acord, în schimbul plății de către compania cedentă reasiguratorului a unei anumite sume denumită prima de reasigurare, ce reprezintă o cotă din prima originală de asigurare, urmând ca în cazul producerii evenimentului asigurat, reasiguratorul să contribuie la acoperirea pierderii.

O altă definiție, pe scurt, a reasigurării este aceea că reprezintă asigurarea răspunderii contractuale rezultate din contractul de asigurare sau asigurare directă. Practic, reasigurarea este asigurarea asigurării, fiind în același timp statuată prin încheierea unui contract separat de asigurare între reasigurator și reasigurat.

La rândul său, reasiguratorul își protejează portofoliul prin încheierea altor contracte de cedare a unei părți din reasigurările acceptate de el, operațiunea purtând denumirea de retrocedare sau retrocesiune, compania cedentă fiind retrocedent și reasiguratorul fiind retrocesionar.

În concluzie, riscurile se dispersează foarte mult, aceasta răspândire reprezentând tocmai principiul de bază al asigurărilor.

O altă formă de protecție este crearea de fonduri de rezervă. Societatea omenească cunoaște forme variate de constituire a fondurilor banesti de care are nevoie în caz de producere a unor calamități naturale sau accidente. Acestea pot îmbraca forma unor :

- fonduri de rezervă constituite în mod individual;
- fonduri de rezervă și/sau de asigurare constituite în mod centralizat;
- fonduri de asigurare propriu-zisă constituite la dispoziția unor societăți comerciale sau a unor organizații mutuale de asigurare prin plăți (prime de asigurare) descentralizate.

Fonduri de rezervă financiară își constituie unele gospodării ale populației și mai cu seamă unele unități economice. În măsura în care fondurile respective sunt destinate să acopere pagubele provocate de fenomene neprevăzute, ele capătă caracterul unor fonduri de autoprotecție sau de autoasigurare. Această formă se lovește de limitele înguste ale capacității de constituire a fondului de către fiecare unitate economică în parte și de inconvenientul imobilizării unor mijloace mult mai mari decât cele efectiv necesare pentru acoperirea pagubelor produse în economie. Constituirea unui fond de rezervă generează costuri suplimentare pentru unitatea care a optat pentru autoprotecție. Această datorită faptului că fondul de rezervă financiară trebuie să aibă un grad ridicat de lichiditate, pentru a putea fi folosit imediat ce apare nevoia reparării prejudiciului pentru care a fost constituit. Acest cost este egal cu diferența dintre profitul pe care l-ar fi adus suma de bani prelevată la fondul de rezervă, dacă ar fi fost plasată pe termen lung (în investiții directe, acțiuni ori obligațiuni ale unor societăți comerciale ori obligațiuni ale unor împrumuturi de stat) și cel realizat în urma plasării acesteia la vedere sau pe termen scurt (depunerea la o bancă, achiziții de bunuri de tezaur, certificate de depozit, etc.). Din punct de vedere fiscal, profitul utilizat pentru constituirea fondului de rezervă de autoprotecție este impozabil, spre deosebire de primele de asigurare plătite unei societăți comerciale de asigurare, care se asimilează costurilor de producție, și ca urmare, nu sunt impozabile, ceea ce denotă faptul că este mai ridicat costul auto-protecției decât cel al asigurării propriu-zise, realizat prin intermediul unei organizații specializate.

Fonduri de rezervă și/sau de asigurare se constituie în mod centralizat în bugetul de stat și în bugetele locale, fiind prevăzute în partea de cheltuieli a bugetelor respective, pe seama veniturilor generale ale acestora, fără să se solicite contribuții speciale din partea cuiva. Forma centralizată prezintă avantajul, față de cea individuală, că rezolvă problema constituirii fondurilor pentru acoperirea pagubelor cu un volum de resurse mult mai mic decât în cazul autoasigurării.

În România funcționează două Fonduri de protecție susținute din contribuția asiguratorilor din piața asigurărilor din România. Aceste Fonduri au fost create prin prevederi legale distincte în Legea nr.136/1995 privind asigurările și reasigurările în România și au drept obiect protecția asiguraților pentru cauzele de faliment ale societăților de asigurare, respectiv protecția victimelor strazii.

Fondul privind protecția asiguraților, înființat potrivit art. 60 din Legea nr. 136/1995, se constituie anual prin contribuția asiguratorilor români. Nivelul acestui Fond se stabilește prin Legea bugetului de stat. Fondul este administrat de Comisia de Supraveghere a Asiguraților.

Fondul de protecție al victimelor strazii se constituie anual din contribuția asiguratorilor de autovehicule și este administrat de Biroul Asiguratorilor Români de Autovehicule din România (BAAR).

1.4 Cadrul legal de desfășurare al activității de asigurare

Asigurările dețin un rol fundamental în structura economiei și societății naționale, în promovarea spiritului antreprenorial, foarte important pentru creșterea economică a tuturor țărilor.

Se întâlnește o mare varietate a atitudinilor guvernelor în funcție de propriile obiective economice pe termen scurt sau pe termen lung. Astfel, în unele țări a fost creat un cadru adecvat și au fost adoptate măsuri pentru mobilizarea resurselor naționale și chiar internaționale pentru dezvoltarea unui sector puternic de asigurări și reasigurări, iar structura pieței este gândită și stimulată în așa fel încât să confere atracție și putere, în timp ce în altele, tot mai puține, rigiditatea structurilor existente și a reglementărilor în vigoare cu un puternic caracter protectionist au dus la efecte contrare, cum ar fi o dezvoltare lentă a sectorului protejat. Se spune, pe drept cuvânt, ca puterea financiară a unei țări se află în banci și asigurări. Aceste domenii sunt foarte strict reglementate, fiind firească această lucrare deoarece implicațiile activității din aceste domenii se rasfrâng în toate planurile (economic, politic, social, cultural), iar urmările nu sunt doar imediate, având efecte resimțite pe o perioadă îndelungată de timp.

Asigurările fac obiectul unei supravegheri și a unor reglementări stricte în cele mai multe țări, în special pentru protecția asiguraților și pentru creșterea rolului acestor servicii în procesul dezvoltării economice, și nu atât pentru extinderea intervenției statului.

Reputația unei piețe este extrem de importantă și orice eșec al unei societăți de asigurare afectează întreaga piață. De aceea, reglementarea strictă a activității societăților de asigurare, controlul și supravegherea acestora, impunerea unor condiții stricte de constituire și funcționare sunt absolut esențiale pentru o evoluție normală a pieței, având efecte benefice asupra întregii economii.

Activitatea de supraveghere apare ca o necesitate pentru protecția asiguraților și a pieței naționale a asigurărilor și reasiguraților, ea fiind necesară și datorită dezvoltării rapide a sectorului, a competiției tot mai mari și a internaționalizării companiilor de asigurare.

Datorită diminuării transparenței sectorului prin tendințe evidente manifestate în ultimii ani prin achiziționările și fuzionările multor companii de asigurare-reasigurare, banci sau societăți de investiții, procesul de supraveghere este tot mai dificil.

Astfel au fost înființate autorități de supraveghere a pieței asigurărilor. Din punct de vedere administrativ, ele au fost constituite ca organisme independente, subordonate Parlamentului - cum ar fi Olanda

- fie în subordonarea Guvernului, respectiv a unui minister (finanțe, comerț, etc.)- cum ar fi Anglia, aparținând Departament of Trade, sau România, aparținând Ministerului Finanelor, mai nou Comisia de Supraveghere a Asigurarilor (C.S.A.) – organizație autonomă subordonată direct Parlamentului.

Nici o piață a asigurarilor nu se poate forma și dezvolta în afara unor reglementări foarte clare, a unor condiții de stabilitate financiară a societăților lor de asigurare, a unor metode de supraveghere și control stricte și ferme, date de obligațiile pe care și le asumă acestea față de clienți.

CAPITOLUL II Continut si functii

2.1 Conceptul de asigurare : aspecte si abordari

Complexitatea activitatii de asigurare, ca un domeniu de interferenta al elementelor de drept, economie si finante, impun anumite tipuri de abordari (abordarea juridica, economica si alte abordari).

Abordarea juridica este frecventa si justificata, întrucât asigurarea, pentru a fi operanta, trebuie sa îmbrace forma juridica, iar aceasta forma este cea dintâi sesizabila. O asemenea forma i-o confera “contractul”, care constituie “legea partilor”, precum si “legea propriu-zisa”, care emana de la puterea legislativa. Contractul de asigurare si legea cu privire la activitatea de asigurare, în calitate de izvoare de drepturi si obligatii în materie de asigurari, se completeaza reciproc.

În general, definirea contractului de asigurare apare în codurile civile. Astfel, în legislatia diferitelor state definitia juridica este considerata insuficienta de unii teoreticieni (economisti) care considera necesara o completare a acesteia printr-o definitie tehnica a operatiei de asigurare care sa-i evidentieze complexitatea. Aceasta completare a definitiei contractului de asigurare este necesara pentru a nu fi înțeles ca un pariu.

În codul civil român, definitia data contractului de asigurare a suferit îmbunatatiri succesive. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 49 din reglementarea adoptata în 1930, “prin contractul de asigurare întreprinderea de asigurare se obliga ca în schimbul unei prime sa ia asupra sa un risc”.

Dupa renuntarea la monopolul statului în domeniul asigurarilor, exercitat prin Administratia Asigurarilor de Stat, a aparut necesitatea reformularii definitiei date prin legea contractului de asigurare. Potrivit legii nr. 136 din 1995, “prin contractul de asigurare, asiguratul se obliga sa plateasca o prima asiguratorului, iar acesta se obliga ca, la producerea unui risc, sa plateasca asiguratului sau beneficiarului despaga-biră sau suma asigurata, denumita în continuare “indemnizatie”, în limitele si la termenele convenite”.

Din definitia contractului de asigurare se pot desprinde caracterele juridice ale acestuia :

- contract personal deoarece chiar daca obiectul asigurarii poate fi o proprietate, un bun sau un interes, prin contractul de asigurare se asigura persoana/persoanele si nu proprietatea;
- contract cu caracter consensual deoarece se formeaza “solo consensu”, este valabil încheiat prin simplul acord de vointa al partilor, fara sa fie nevoie de vreo forma speciala de manifestare a vointei acestora;
- contract cu caracter sinalagmatic (bilateral) întrucât partile contractante își asuma obligatii reciproce si interdependente (reciprocitatea operând numai în cazul în care asiguratul si-a respectat integral obligatiile asumate fata de asigurator;

- contract cu caracter unic pentru întreaga sa durată;
- contract cu executare succesivă, esalonare în timp a plății primei de asigurare;
- contract cu caracter oneros rezidă în aceea că fiecare parte a re în vedere obținerea unui anumit avantaj, o contraprestatie în schimbul celeia pe care o face, ori se obligă a o face în favoarea celeilalte părți;
- contract cu caracter aleatoriu deoarece efectele sale depind de un “eveniment viitor și incert” care pot duce la obținerea de câștig sau pierdere pentru oricare dintre părți;
- contract de adesiune ceea ce presupune redactarea, imprimarea și clauzele stabilite de către o parte – asigurator – și doar acceptarea de către cea laltă parte – asiguratul, ne-gocierile neavând în vedere forma contractului, ci numai conținutul unor clauze (prima, acoperirea, modalitatea de plată și altele);
- contract de bună credință ceea ce presupune ca executarea acestuia să se facă cu bună credință de către părți.

Legea constituie, alături de contract, o altă formă juridică de realizare a asigurării.

Asigurarea “ex contractu” are la bază “principiul facultativității”, adică ea se încheie din proprie inițiativă, de către persoanele fizice și juridice interesate, împotriva acelor fenomene care le amenință bunurile, viața sau integritatea corporală, în scop de indemnizație sau de fructificare (capitalizare).

Asigurarea “ex lege” are la bază “principiul obligativității”, adică persoanele fizice și juridice, deținătoare de bunuri care fac obiectul asigurării obligatorii, sunt obligate să le asigure împotriva riscurilor prevăzute de lege, iar asiguratorii care au primit autorizație legală de a practica o asemenea asigurare, sunt obligați să o realizeze, în condițiile prevăzute de autoritatea publică competentă, și să elibereze un înscris probator al asigurării.

În afara anumitor bunuri, în asigurarea obligatorie mai pot fi incluse persoanele fizice aflate într-o anumită situație prevăzută de lege (calatoriile cu mijloacele de transport în comun), precum și acele persoane fizice și juridice care poartă o răspundere civilă față de terți, expres prevăzută de lege (răspunderea civilă obligatorie).

Asigurarea contractuală constituie o modalitate de dobândire a securității individuale de către asigurați. Asigurarea obligatorie oferă protecție de asigurare anumitor categorii de persoane fizice și juridice din considerente de ordin social și economic național.

Abordarea economică a asigurării pune accentul pe modul de acoperire al pagubelor datorate producerii anumitor fenomene sau evenimente, de unde rezultă trăsăturile caracteristice ale asigurării :

- existența asigurării este indisolubil legată de necesitatea constituirii unui fond de resurse banesti destinat acoperirii pagubelor provocate de anumite fenomene.

Acest fond îmbracă în mod necesar forma bănească, se formează în mod descentralizat pe seama sumelor de bani pe care le achită persoanele fizice și juridice interesate în înlăturarea pagubelor pe care ar urma să le suporte, dacă s-ar produce anumite fenomene;

- asigurarea presupune existența unei “comunități de risc” (pericole), oferind astfel avantajul că membrii comunității, afectați de producerea riscului asigurat, primesc de la fondul de asigurare, cu titlu de indemnizație de asigurare, sume care pot întrece de câteva ori cuantumul contribuției acestora la fondul respectiv (acest lucru fiind posibil datorită principiului mutualității pe care se bazează asigurarea în primul rând), împărțindu-se paguba provocată de producerea riscului asigurat la toți membrii comunității;
- asigurarea exprimă relații de distribuție și redistribuire a valorii adăugate brute, relații ce apar în procesul constituirii și utilizării fondului de asigurare în vederea desfășurării neîntrerupte a activității economice, păstrării integrității bunurilor asigurate, protejării persoanelor fizice, împotriva anumitor evenimente ce le-ar putea afecta viața ori integritatea corporală, precum și onorării obligațiilor de răspundere civilă ce revin persoanelor fizice și juridice față de terți;

O altă abordare a asigurării este cea tradițională, mulți specialiști în materie considerând-o corectă. Potrivit acestei abordări asigurarea constituie un mijloc de a repartiza, asupra unui mare număr de persoane fizice și juridice, paguba provocată de un fenomen sau de un complex de fenomene, unui număr redus dintre acestea.

Această abordare nu evidențiază, însă faptul că asigurarea se realizează prin intermediul societăților comerciale de asigurare, care își desfășoară activitatea pe o piață concurențială. De aceea, unii specialiști pun în lumină și alte aspecte ale problematicei asigurării. Printre acestea se numără tratarea asigurărilor ca o ramură prestatoare de servicii, un intermediar financiar și un activ financiar într-o economie de incertitudini. ♦

Asigurarea ca o ramură prestatoare de servicii : asigurarea apare ca un mijloc de a pune la adăpost persoanele asigurate, de pericolele care le amenință, de a le oferi securitate în cazurile convenite.

Asigurarea ca intermediar financiar între persoane fizice și juridice ce plătesc prime de asigurare, și respectiv persoane fizice și juridice ce au nevoie de resurse financiare suplimentare.

Asigurarea apare într-o altă perspectivă ca o creanță condiționată de asigurator și achiziționată de către asigurat. Evoluția conjuncturii în perioada de valabilitate a contractului de asigurare va influența atât mărimea nominală a sumei acumulate cât și mărimea reală a acesteia, la data încasării ei.

Privită prin această prismă, asigurarea apare ca un activ financiar într-o economie de incertitudini.

2.2

Funcțiile

asigurărilor

Ca și celelalte componente ale sistemului financiar, asigurările îndeplinesc anumite funcții :

- functia de repartitie – compensarea financiara a pierderilor cauzate de produce rea unui an-umit risc (riscuri) este prima si cea mai importanta functie a asigurarii, manifestându-se sub forma fondului de asigurare la dispozitia societatilor de asigurare pe seama primelor de asigurare platite de asigurati, si în procesul de dirijare a fondului de asigurare catre destinatiile sale legale (constituirea rezervelor, acoperirea unor cheltuieli, finantarea unor masuri de prevenire, plata impozitelor). Astfel, asigurarea are rolul de a contribui la refac-erea bunurilor avariate sau distruse, la repararea unor prejudicii de care asiguratii raspund conform legii si la acordarea unor sume în cazul producerii unor evenimente privind viata si integritatea persoanelor ;
- functia de control – financiara, urmareste modul cum se constituie fond ul de asigurare pe baza primelor de asigurare încasate, modul cum se încaseaza alte venituri ale societatilor de asigurare, modul în care se efectueaza plata (indemnizatiile de asigurare, cheltuielile de prevenire a riscurilor sau cheltuielile administrativ-gospodaresti si altele), corecta determinare a sumelor cuvenite asiguratilor, gospodarirea fondului de asigurare, îndeplinirea integrala si la termen a obligatiilor financiare ale asiguratorului fa ta de stat si de terti.

Asigurarile îndeplinesc si alte functii cum ar fi prevenirea pagubelor, economisirea, reduc-erea costurilor statului, promovarea comertului invizibil – acolo unde legislatiile nationale permit vânzarea de asigurari unor clienti din alte state sau cumpar area de la asiguratorii straini, etc.

Dat fiind ca gradul de maturitate si experienta al tarilor lum ii în privinta asigurarilor este foarte diferit, functiile asigurarilor au cunoscut de-a lungul vremii o evolutie aparte. Acest lucru determina chiar ca ele sa aiba o oarecare limitare temporala si geografica. Asigurarile au functii reprezentative si mai ample, într-un sector mai dezvoltat si mai sofisticat, în timp ce în tarile în care asigurarile se afla în proces de formare, consolidare sau maturizare, functiile lor sunt limitate. Totusi, deosebiri în aprecierea functiilor asigurarii în cele doua categorii de tari se refera mai putin la aspectele microeconomice si mai mult la impactul lor asupra întregii economii.

Notiunea de asigurare se foloseste în legatura nu numai cu activitatea societatilor comerciale de asigurari si a organizatiilor de asigurari mutuale, dar si cu “asigurarile sociale”.

În sfera asigurarilor sociale intra salariatii (indiferent daca sunt angajati cu contract de munca pe o perioada nedeterminata, cu contract de munca pe termen limitat sau ca zilieri), pensionarii, precum si alte categorii sociale (mici meseriasi cu ateliere proprii, tarani cu gospodarie individuala, liber profesionisti etc.).

Asigurarile sociale, ca si asigurarile mijlocite de societatile comerciale si de organizatiile mutuale, exprima relatii economice, de distribuire si redistribuire a valorii adaugate brute, însa fondurile asigurarilor sociale au alte fluxuri de formare si distribuire decât fondurile de asigurare constituite la dispozitia societatilor comerciale si a organizatiilor mutuale de asigurari.

La asigurarile mijlocite de societatile comerciale si de organizatiile mutuale, participantii la constituirea fondurilor sunt, de regula, si beneficiari ai indemnizatiilor de asigurare. La asigurarile sociale, participantii la constituirea fondurilor-agentii economici, institutiile publice si statul - sunt nonbeneficiari directi ai resurselor distribuite, în timp ce nonparticipantii – salariatii, pensionarii si membrii lor de familie, sau participantii, într-o masura sunt beneficiarii nemijlociti ai fondurilor respective.

În tarile în care cheltuielile asigurarilor sociale se finanțează pe seama resurselor generale ale statului, s-a pierdut orice legatura directa între cotizanti si beneficiarii asigurarilor sociale.

Largirea protectiei sociale, în cazul asigurarilor sociale, nu antrenează neapărat majorarea contributiei pentru salariați (în tarile în care o asemenea contributie se percepe), ci sporirea contributiei agentilor economici, a institutiilor publice si, evident, a statului.

Asadar, la asigurarile sociale, solidaritatea nationala tinde sa înlocuiască solidaritatea dintre membrii comunitatii de risc, ce se manifesta la asigurarile mijlocite de societatile comerciale si organizatiile mutuale.

2.3.

Clasificarea asigurarilor

Asigurarile reprezintă un domeniu vast ce acoperă toate sferele activitatii umane. Datorita complexitatii acestui domeniu a fost necesară atât o clasificare a conceptelor, cât si o sistematizare a acestora pentru o abordare stiintifica si coerenta.

Criterii de clasificare a asigurarilor :

- domeniul / ramura la care se refera
- obiectul de activitate
- forma juridica de realizare a asigurarii
- riscul cuprins în asigurare
- sfera de cuprindere în profil teritorial
- felul raporturilor ce se stabilesc între asigurator si asigurat

Asigurarile pot fi grupate, dupa domeniul / ramura la care se refera, în asigurari de bunuri, asigurari de persoane, asigurari de raspundere civila si asigurari de interes financiar.

Asigurarile de bunuri au ca obiect diferite valori materiale aparținând persoanelor fizice sau juridice, care pot fi supuse actiunii unor fenomene naturale sau accidentelor.

În practica internationala a asigurarilor de bunuri exista conditii de asigurare diferite în functie de riscurile acoperite. Politica de subscriere apartine în totalitate asiguratorilor si se bazează pe date statistice, selectarea riscurilor, pierderile posibile, teritorialitate, frecventa aparitiei, gradul de expunere la risc, posibilele acumulari de daune, etc.

Practica actuala a asigurarilor de incendiu se bazeaza, în mare masura pe experienta britanica. Asigurarea de incendiu se pare ca a fost pentru prima data practicata în Europa de Vest în secolul XIII, sub forma unor asigurarilor mutuale. Scheme similare au aparut ulterior în Anglia, în special în comunitatile religioase pentru protectia intereselor membrilor. Marele incendiu din Londra din anul 1666, a obligat la o abordare foarte serioasa a protectiei împotriva acestui pericol.

În toate tarile se pune accentul pe protejarea populatiei si a bunurilor acestora, deoarece dimensiunea pagubelor face imposibila recuperarea pierderilor financiare numai din veniturile sau economiile celor afectati. Se ofera astfel protectia “de ba za”. Guvernele sunt implicate în cele mai multe dintre aceste situatii, prin colaborare cu sectorul asigurarilor, prin oferirea de reasigurare, prin administrarea unor fonduri speciale sau prin oferirea altor forme de protectie.

Asigurarea de raspundere civila are ca obiect o valoare patrimoniala egala cu despagubirea pe care ar urma sa o plateasca asiguratul (persoana fizica sau juridica) unor terti prejudiciati. Exista o gama larga de astfel de asigurari cum ar fi : asigurarea de raspundere civila pentru pagubele produse prin accidente de autovehicule, asigurarea de raspundere profesionala, asigurarea de raspundere a transportatorului pentru pasageri, pentru bagajele acestora sau pentru marfuri transportate, asigurarea de raspundere a constructorului, asigurarea de raspundere a chiriasului, etc.

Asigurarea de interes financiar ofera protectia pentru asigurarea de pierdere a profitului, asigurarea de credite, asigurarea pentru riscul de neplata, asigurarea de fidelitate si altele. Dupa obiectul de activitate stabilit, societatile comerciale din domeniul asigurarilor din tara noastra pot practica urmatoare categorii de asigurari : asigurari de viata, asigurari de persoane, altele decât cele de viata, asigurari de incendiu si alte pagube la bunuri, asigurari de autovehicule si de transport, asigurari de aviatie, asigurari de raspundere civila, asigurari de credite si garantii, asigurari de pierderi financiare din riscuri asigurate si asigurari agricole.

Dupa forma juridica de realizare, asigurarile se pot grupa în asigurari obligatorii si asigurari facultative.

Asigurarea obligatorie izvoraste din interesul economic si social al întregii colectivitati pentru apararea avutiei nationale, mentinerea procesului de productie si protejarea victimelor unor accidente. Asigurarea obligatorie apare atunci când bunurile u nui mare numar de persoane fizice sau juridice sunt amenintate de anumite riscuri, astfel încât fiec are detinator al bunului respectiv ar putea avea de suportat pagube, mai devreme sau mai târziu, la producerea riscurilor respective. Stabilita prin reglementari legale si realizata automat, daca sunt îndeplinite conditiile prevazute în lege privind bunurile sau persoanele care intra sub incidenta ei, aceasta asigurare are la baza anumite interese care apartin societatii în ansamblul sau si nu necesita acordul de vointa al persoanelor fizice sau juridice vizate. Raspunderea si obligatiile celor doua parti ce intervin în asigurare nu sunt limitate în timp.

Asigurarea contractuala sau facultativa ia nastere pe baza contractului de asigurare încheiat între asigurator si asigurat, fiind o forma de asigurare mai flexibila decât asigurarea prin efectul legii deoarece se încheie ca urmare a nevoii de protec-

tie a asiguratului, raspunzând astfel mai bine necesitatilor si intereselor acestuia.

Pe lânga asigurarea obligatorie si cea facultativa, exista si unele asigurari obligatorii, impuse prin lege, dar care nu intra în vigoare decât dupa încheierea unui contract între asigurat si asigurator (asigurarea personalului navigant al companiei de aviatie, etc.)

Dupa riscul cuprins în asigurare, asigurarile pot fi clasificate astfel :

- Asigurari pentru riscuri cu caracter natural : inundatii, trasnet, explozii, cutremure de pamânt, etc.
- Asigurari pentru seceta, grindina la culturile agricole.
- Asigurari de accidente, precum derapari, rasturnari, coliziuni, prabusiri de poduri si tunele, alte accidente ale mijloacelor de transport.
- Asigurari împotriva unor evenimente ce apar în viata oamenilor – deces, boli, accidente – ce pot duce la pierderea temporara sau definitiva a capacitatii de munca.
- Asigurari de raspundere civila ce acopera prejudicii provocate de asiguratii tertilor ca urmare a unor accidente, neglijenta, eroare.

Dupa sfera de cuprindere în profil teritorial, asigurarile pot fi interne si externe.

Asigurarile interne sunt caracteristice prin faptul ca, în general, partile contractante domiciliaza în aceeasi tara, bunurile, persoanele, raspunderea civila, care fac obiectul lor se afla pe teritoriul aceleasi tari, iar riscurile asigurate se pot produce pe acelasi teritoriu.

Asigurarile externe apar în legatura cu persoane, bunuri, raspundere civila, ce ies în afara limitelor teritoriale ale tarii în care se încheie contractul de asigurare. Ele sunt determinate în primul rând de relatiile economice ale unei tari cu celelalte, aducându-si aportul lor specific la dezvoltarea si desfasurarea în bune conditii a comerțului exterior, a transporturilor internationale de marfuri si calatori, si a turismului.

Dupa felul raporturilor ce se stabilesc între asigurator si asigurat, exista asigurari directe si indirecte.

Asigurarile directe sunt specifice prin faptul ca raporturile de asigurare se stabilesc în mod nemijlocit între asiguratii (diferite persoane fizice sau juridice), si asigurator, fie prin intermediul contractului de asigurare, fie prin intermediul legii.

Asigurarile indirecte sunt considerate cele încheiate prin intermediari - brokeri. Aici se poate include reasigurarea - ca un raport ce se stabileste numai între persoanele juridice, prin transferarea unei parti a riscurilor asumate de asiguratorii catre reasiguratorii.

Asigurarile de persoane au ca obiect persoana fizica în sine, ele încheindu-se pentru diminuarea consecintelor negative cauzate de calamitati naturale, accidente, boli, etc.,

sau pentru plata sumelor asigurate în legatura cu producerea unor evenimente în viata persoanelor (deces, împlinirea unei anumite vârste, pierdere a capacitatii de munca, etc.).

În functie de riscul asigurat în asigurarea de baza, asigurarile de persoane pot fi împartite în doua categorii :

- asigurari de viata, care acopera riscul de deces
- asigurari de persoane, altele decât cele de viata, care acop era în asigurarea principala integritatea corporala sau sanatatea persoanei

Asigurarea de viata este o forma de protectie financiara a dependentilor sau a altor persoane desemnate în cazul decesului asiguratului.

2.4. Dinamica si incidenta asigurarilor asupra economiei

Asigurarile reprezinta un sector cheie al economiei, a carei influenta se simte atât în protectia în fata riscurilor în domeniul economic si social, în rolul de stimulator al ideii de economisire pe termen mediu si lung, cât si ca furnizor de fonduri pentru pietele financiare.

Pentru a caracteriza importanta asigurarilor în economie si a analiza rolul acestora se utilizeaza indicatori care se analizeaza în strânsa interdependenta. Unul dintre acesti indicatori este volumul total al primelor încasate, care exprima dimensiunea unei pieti a asigurarilor în mod absolut.

Un alt indicator este gradul de penetrare a asigurarilor exprimat ca raport între primele de asigurare încasate si produsul intern brut (PIB), si este un indicator clasic ce reflecta importanta asigurarilor în activitatea economica a unei tari sau zone geografice. Ponderea primelor de asigurare încasate/PIB a continuat sa demonstreze nevoia în crestere a protectiei persoanelor juridice si persoanelor fizice în fata riscurilor, si o previziune pozitiva pentru o potentiala dezvoltare viitoare a acestei activitati.

Aceasta penetrare a asigurarilor este rezultatul actiunii conjugate a unor factori obiectivi si subiectivi. Cel mai important îl constituie cresterea venitului mediu pe locuitor.

Pe plan international, pe masura ce creste produsul intern brut pe locuitor, creste si marimea primelor de asigurare ce revin pe un locuitor, si invers.

Dinamica primelor de asigurare încasate în decursul unei perioade de timp evidentiaza tendintele care se degaja din evolutia ramurii asigurarilor, si mai ales raporturile acesteia cu ansamblul economiei nationale. Astfel, pe masura ce veniturile cresc si nevoile vitale sunt satisfacute, oamenii sunt dispusi sa sacrifice o parte din veniturile lor disponibile pentru procurarea unor bunuri si servicii care nu sunt chiar necesare, cum ar fi contractarea de asigurari. Acestea ofera pe lângă protectie împotriva unor riscuri si posibilitatea economisirii si fructificarii unor disponibilitati banesti, devenind astfel atractiva. Cu cât este mai mare numarul persoanelor constiente de utilitatea asigurarii ca mijloc de protectie a vietii, integritatii corporale si a bunurilor, cu cât veniturile realizate sunt satisfacatoare si

permit chiar economisirea, cu atât mai mult este posibilă creșterea pe total a primelor de asigurare. În ceea ce privește persoanele juridice, pe măsura ce crește complexitatea proceselor tehnologice, tehnicitatea utilajelor din dotarea fabricilor și uzinelor și valoarea bunurilor aflate în depozite, în producție ori în rețeaua de desfacere, crește și vulnerabilitatea acestora în fața pericolelor de orice fel. Agenții economici consimt astfel să apeleze la protecția societăților de asigurare în loc să se limiteze la autoprotecție.*

Gradul

de penetrare a asigurărilor a înregistrat o creștere de 0,87 % [în anul 2001, față de 0,85% în anul 2000, respectiv de 0,79% cât a fost în 1999. Deși tendința de ameliorare este evidentă, decalajul care desparte România de celelalte țări cu asigurări dezvoltate continuă să fie greu de egalat în viitorul apropiat.

În concluzie, dezvoltarea asigurărilor și îmbunătățirea raportului dintre primele de asigurare și P.I.B. este rezultatul acțiunii conjugate a unor factori obiectivi și subiectivi, dintre care cel mai important este creșterea venitului mediu pe locuitor.

Deoarece sporirea P.I.B. influențează favorabil dezvoltarea asigurărilor, reflectată în volumul primelor încasate în decursul unui an, se poate spune că între cei doi indicatori există relații biunivoce.

Asigurările reprezintă o ramură creatoare de valoare adăugată. Potrivit Sistemului Conturilor Naționale, în ramura de asigurări se încadrează companiile de asigurare, indiferent de riscurile pe care le acoperă, agenții și curtierii de asigurare, serviciile auxiliare ale asiguratorilor, consiliile asiguraților și organizațiile de expertiză.

În producția brută a ramurii asigurărilor nu se include totalul primelor de asigurare, ci numai o anumită parte din acestea. Dintre elementele care alcătuiesc primele de asigurare și cotizațiile la casele de pensii, numai remunerarea activităților desfășurate de serviciul considerat reprezintă producție brută.

La casele de pensii, remunerarea activității desfășurate este egală cu cheltuielile de gestiune, în care intra consumul intermediar al caselor respective, salariile plătite de acestea și amortizarea capitalului fix.

Consumul intermediar al companiilor de asigurare cuprinde, în principal, chiriile, furniturile, materialele de birou, cheltuielile de telecomunicații, diurne și deplasare, iluminat, încălzit și cheltuielile de reparații. Valoarea adăugată brută în ramura asigurărilor se obține deducând din producția brută consumul intermediar.

De la un an la altul, valoarea adăugată brută în ramura asigurărilor înregistrează, după caz, creșteri sau scăderi, în funcție de conjunctura economică și de amploarea evenimentelor produse (daune).

Cu mici excepții, determinate nu atât de nivelul primelor în casate, cât de cuantumul indemnizațiilor plătite sau rezervate, valoarea adăugată brută în ramura asigurărilor evoluează în același sens ca și Produsul Intern Brut.

Asigurările reprezintă o ramură creatoare de locuri de muncă. Concomitent cu creșterea numerică a persoanelor ocupate în asigurări, asistăm la sporirea productivității muncii acestora, exprimată ca valoare adăugată brută ce revine în medie pe o persoană ocupată în această ramură.*

Asigurarea este ramură participantă la oferta de capital de împrumut pe piața financiară. Pentru a putea face față obligațiilor curente și viitoare asumate față de asigurați și de beneficiarii contractelor

de asigurari de viata, societatile de asigurari au datoria sa constituie, dupa caz, rezerve de prime la asigurarile de viata si rezerve de prime si de daune la asigurarile de bunuri si la cele de raspundere.

Rezervele de prime la asigurarile de viata prezinta urmatoarele caracteristici:

- se constituie în mod treptat, pe masura încasarii primelor de la asiguraai;
- platile pentru care se constituie rezerve sunt exigibile la termene îndepartate;
- în intervalul de timp cât se afla la dispozitia asiguratorului i, rezervele respective ating dimensiuni importante si sunt folosite ca resurse proprii.

ii la asigurarile de daune se constituie anumite rezerve la dispozitia societatilor de asigurari, întrucât în orice moment pot sa intervina daune, care fac necesara onorarea obligatiilor asumate de asigurator. În unele cazuri, plata despagubirilor de asigurare nu se poate face imediat dupa producerea riscului, ci numai dupa stabilirea împrejurarilor în care acesta s-a produs, dupa evaluarea daunelor si a indemnizatiilor de asigurare. Chiar daca sumele datorate asiguratilor nu se achita imediat, ele trebuie rezervate. Uneori rezervele tehnice astfel constituite devin exigibile dupa trecerea unei perioade ce se poate masura în luni sau chiar ani.

Fructificarea rezervelor de prime si de daune, constituite la dispozitia societatilor de asigurare, se face prin plasarea acestora în actiuni, obligatiuni sau participatii ale societatilor comerciale în bonuri de tezaur, obligatiuni sau alte înscrisuri ale împrumuturilor de stat, depuneri la termen la banci, acordarea de împrumuturi asiguratilor în contul sumelor asigurate la asigurarile de viata, achizitionarea de bunuri imobiliare, etc.

Politica de plasamente a fiecărei societati de asigurare este dictata de natura rezervelor constituite, de posibilitatile concrete de fructificare oferite de piata financiara, ca si prevederile legale privind nivelul lichiditatilor ce trebuie asigurate în orice moment si respectiv proportiile investitiilor în diverse categorii de active.

În ultima instanta, societatile de asigurari îndeplinesc un rol de intermediar între asiguratii care detin resurse temporar libere si persoanele fizice si juridice, care solicita resurse de împrumut. Acest rol se apreciaza în lumina fluxurilor banesti pe care societatile de asigurari le orienteaza catre diversi solicitanti.

Societatile de asigurari au un rol financiar foarte important, nu numai pentru ca pun la dispozitia autoritatilor publice, a societatilor comerciale de productie si a bancilor un volum însemnat de resurse financiare, ci si pentru faptul ca ele participa la un proces de intermediere financiara nemonetara, cu efecte pozitive asupra stabilitatii monedei nationale.

Resursele banesti atrase în circuitul economic prin intermediul societatilor de asigurare sunt reciclate de acestea si orientate fie pentru sporirea capitalului productiv al societatilor comerciale direct sau prin mijlocirea bancilor, fie pentru acoperirea deficitului bugetar. În ambele

cazuri, fluxurile de resurse financiare nu sporesc masa monetara în circulație, ci numai o re-distribuie : resursele provenite de la societatile de asigurari contribuie la consolidarea echili-brului monetar si evita apelarea la emisiunea monetara pentru finantarea deficitului bugetar

Exista, totusi, un caz în care plasamentele societatilor de asigurari au un caracter monetar : împrumuturile acordate de acestea pe baza politelor de asigurari de viata. Cu sumele acordate astfel asiguratilor, creste masa monetara, dar aceasta crestere este nesemnificativa si este tinuta sub control.

Prin activitatea desfasurata, societatile de asigurari influenteaza, uneori, pozitiv sau negativ, si balanta de plati a tarii. Acest lucru se întâmpla când societatile de asigurari, pe lângă asigurările directe, mai efectueaza si operatii de reasigurare: cedeaza altor societati o parte din riscurile subscrise de ele, si primesc în schimb, riscuri subscrise de alte societati. În masura în care operatiunile de reasigurare depasesc cadrul national, apar fluxuri în valuta între tara considerata si tarile partenerilor societatilor de asigurare si reasigurare, constând din prime, comisioane, despagubiri, participari la beneficii, primite sau platite. Toate aceste sume se reflecta în balanta de plati, influentând-o, per sold, pozitiv sau negativ, dupa caz.

CAPITOLUL III Piața internațională a asigurărilor

3.1 Caracteristici generale

Creșterea și diversificarea activității economice și, implicit, a schimburilor internaționale de valori, au dus la creșterea și dezvoltarea unor piețe active și concurente de asigurări și reasigurări. Asigurările și reasigurările sunt marcate de un grad ridicat de eterogenitate determinat de existența unei mari diversități de tipuri și categorii de afaceri. De aceea, nu se poate vorbi de o singură piață a asigurărilor sau a reasigurărilor, ci de piețe ale asigurărilor și reasigurărilor, fiecare dintre ele fiind individualizat prin preponderența unor anumitor tipuri de tranzacții, prin existența unor anumite societăți de asigurări și reasigurări, cutume, mod de funcționare, tranzacționare, reguli.

Dispersia internațională a riscurilor mari prin intermediul asigurării poate fi realizată în mai multe moduri : prin asigurare directă, posibilă prin participarea asiguraților străini în calitate de coasigurați alături de societățile naționale, sau prin transferarea unei părți a riscurilor asumate de asigurații naționali, prin reasigurare internațională.

Asiguratorul sau reasiguratorul străin poate opera printr-o societate locală, poate împuternici un agent în străinătate, delegat prin contract să subscrie afaceri în numele său, sau să înființeze propriile sale filiale în străinătate. În mod similar, asiguratorul sau reasiguratorul poate exporta servicii de asigurare, în sensul că subscrie la sediul său asigurarea riscurilor localizate în alte țări. Astfel de servicii pot fi oferite fie naționalilor, fie străinilor aflați în țara sa. Această categorie de afaceri poate fi numită „business transfrontiere”.

Comerțul internațional cu asigurări este redus în comparație cu cheltuielile mondiale cu primele de asigurare și cu tranzacțiile internaționale în orice alt domeniu. Cota ce revine asiguratorilor străini diferă considerabil de la o țară la alta, dar a crescut considerabil în ultimii ani datorită liberalizării comerțului în diferite regiuni ale lumii.

Piețele de reasigurări nu pot fi tratate separat, ci în strânsă corelație cu piețele de asigurări pe care se bazează. De altfel, de cele mai multe ori, asigurările și reasigurările se tranzacționează pe aceleași piețe. Cea mai puternică creștere a activității de asigurare și reasigurare a avut loc în ultimii 20 de ani.

La baza acestei evoluții rapide se află mai mulți factori, și anume:

- creșterea economică fără precedent a țărilor industrializate după cel de-al doilea Război Mondial, progresul tehnic și dezvoltarea socio-umană sub toate aspectele care au făcut să apară noi necesități ce trebuiau satisfăcute

Asigurările și reasigurările internaționale au reprezentat singura cale ce a generat capacitatea suficientă pentru a asigura satisfacerea acestor nevoi.

- schimbările intervenite în structura piețelor de asigurări în mai multe părți ale lumii, care au fost determinate în mare parte de măsurile adoptate în unele țări în scopul excluderii sau limitării activității companiilor străine de asigurări pe teritoriul lor, instituind, practic, monopol de stat în domeniul asigurărilor

Totuși, datorită dimensiunilor reduse ale acestei piețe și a lipsei de experiență, noii asigurători interni care și-au asumat răspunderea pentru acoperirea riscurilor interne nu dispuneau de capacitate suficientă în acest sens, fiind obligați să apeleze la facilitățile oferite de reasigurările internaționale.

Încă din acea perioadă, au început și au continuat să-și consolideze poziția câteva piețe mari care treptat au devenit puternic internaționale. Piața internațională a asigurărilor și reasigurărilor a fost dominată de companii de profil din Marea Britanie, Germania, Elveția, Franța, S.U.A., Japonia.

Odată cu creșterea cererii de asigurare și reasigurare s-a produs o explozie în numărul companiilor de profil și, în alte țări, aparând astfel piețe noi, în special în zone libere și în țări ce oferă facilități fiscale. Totodată, au luat ființă și companii preponderent de reasigurare care își desfășoară activitatea pe plan național și regional.

- îmbunătățirea climatului în domeniul afacerilor directe, care a împiedicat companiile internaționale să-și desfășoare activitatea ca asigurători direcți pe piețele internaționale.
- globalizarea serviciilor financiare, în general, și a serviciilor de asigurări, în special, au dus la o concentrare puternică a comerțului internațional cu aceste servicii.

Dacă facem referire numai la Europa, prin fuzionările între grupurile bancare și de asigurări au rezultat adevărați coloși financiari ai căror valoare de piață crește aproape neîntrerupt.

Tabelul următor ilustrează această tendință de globalizare.

Nr. Crt.	Denumire societate	Valoarea de piață milioane euro
1	Allianz	79.772
2	Lloyds TSB	64.608
3	HSBC	62.634
4	UBS	57.671

5	Aegon	57.161
6	Zurich Fin Service	53.602
7	ING Group	50.405
8	AXA-UAP	44.997
9	Munich Re	39.989
10	Generali	38.624
11	Credit Suisse/ Winterthur	36.391
12	Fortis	34.159
13	Swiss Re	32.600
14	Barclays Bank	30.506
15	BBV	27.781
16	NatWest Bank	27.398
17	Halifax	27.328
18	Deutsche Bank	27.076
19	Abbey National	26.146
20	ABN Amro	25.583
21	Prudential	24.871
22	Hypo Vereinsbank	24.130
23	Dresdner Bank	21.160
24		

24	Banco Santander	20.225
25	BNP	16.856
26	CGU	16.484
27	SocGen	15.823
28	Commerzbank	13.624

Sursa: ING Barings, 1999

Aceste fuziuni care exprima~ clar tendin~ta de concentrare a ofertei interna~tionale, în afara avantajelor pentru noile entita~ti nascute,~ vor determina o domina~tie si, mai puternica~ si, vor fi cele care vor crea pia~ta viitorului. Practic concuren~ta se va manifesta preponderent între ace~stia si, al~tii de dimensiuni aseman~toare~ din SUA si, Japonia.

3.2 Actorii pie~telor interna~tionale ale asigurarilor~ si, reasigurarilor~

Cele mai reprezentative pie~te de asigurari~ si, reasigurari~ sunt concentrate în marile centre comerciale si, financiare ale lumii unde se desfa~soara~ majoritatea acestor tranzac~tii. Unele dintre aceste pie~te care serveau numai asiguratorilor~ direc~ti locali au devenit treptat interna~tionale datorita~ extinderii activita~tii unor companii de asigurare care si,-au deschis filiale. Aceste pie~te difer a~ din punct de vedere al dimensiunii, al preponderen~tei unor anumite categorii de afaceri, al stilului, al uzan~telor, cap~atând~ astfel unicitate. Pionii care ac~tioneaz a~ pe aceste pie~te sunt:

- societa~tile de asigurare;
- societa~tile de reasigurare;
- agen~tiile de intermediere (brokerii).

În general, contractele de asigurare de valori mari, dar si, cele de reasigurare sunt mai rar încheiate în mod direct; pozi~tia cea mai reprezentativa~ o de~tin brokerii pentru stabilirea celor mai bune legaturi~ între par~tile care doresc sa~ încheie contracte de asigurari~ si, reasigurari~.

Orice pia~ta~ este alcatuit a~ din cerere si, oferta;~ pe pie~tele de asigurari~ si, reasigurari~ exista~ desigur, clien~ti si, ofertan~ti. În calitate de clien~ti pot fi persoane fizice si, juridice care au nevoie si, doresc prote c~tie pentru anumite riscuri la care sunt expuse.

Deși asigurările încheiate de persoane fizice prezintă o parte importantă a pieței, cea mai mare parte a asigurărilor sunt încheiate de persoane juridice, ale căror polițe au, de regulă, valori mari sau foarte mari.

În calitate de ofertanți ai acestor servicii apar societățile specializate. Natura acestora este foarte diferită și este determinată de activitățile specializate pe care le desfășoară. Astfel, pe piață se întâlnesc următoarele categorii de firme:

- purtători specializați ai riscului, adică asigurători și reasigurători care oferă protecție clienților lor;
- intermediarii – cei mai importanți sunt brokerii de asigurare (persoanele juridice), care acționează ca reprezentanți ai cumpărătorilor de asigurări și reasigurări în plasarea riscurilor și obținerea protecției; cea de-a doua categorie o reprezintă agenții de asigurare care oferă clienților polițele unui anumit asigurător;
- firmele de servicii specializate, asociate activității de asigurare, cum ar fi: constatatori, evaluatori, lichidatori de daune, consultanți în domeniul managementului de risc, etc.

– Asigurători și reasigurători

Grupul vânzătorilor de asigurări și reasigurări cuprinde companiile de asigurare, respectiv reasigurare care primesc riscuri în asigurare/reasigurare în schimbul primelor de asigurare/reasigurare, devenind asigurători/reasigurați. Pe majoritatea piețelor naționale și internaționale funcționează un număr diferit de companii autohtone sau straine. Este foarte important pentru stabilitatea pieței, pentru încrederea clienților, precum și pentru efectele pe care activitatea societăților de asigurare și reasigurare le generează pentru economia respectivă ca ele să fie solvabile, serioase, să aibă o conduită adecvată și să ducă la creșterea sau menținerea climatului de încredere al clienților.

Siguranța și securitatea financiară, care se reflectă în capacitatea de a face față obligațiilor de plată asumate față de creditorii săi reprezintă punctul central al evaluării acestora. În acest scop se folosesc o serie de criterii obiective și subiective. Astfel, o serie de indicatori economico-financiarți cu caracter general sau specific, contribuie la crearea unei imagini complete și corecte a acestora. Acest lucru este realizat în mod profesional de către agențiile de rating, cele mai mari și cunoscute din lume fiind agențiile americane Standard & Poor's, Moody's și AM Best.

Rating-ul exprimă capacitatea debitorului, respectiv a companiei de asigurare/reasigurare, de a face față obligațiilor de plată către creditori. Pentru aceasta, companiile de rating folosesc o anumită clasificare, iar clasa în care societatea este încadrată o poziționează în funcție de aceste criterii. Cu

cât societatea se încadrează într-o clasă mai bună, cu atât este mai solidă sub aspect financiar. Evaluarea se bazează pe analiza calitativă și cantitativă a informațiilor disponibile și necesare. Principali factori avuți în vedere în evaluarea companiilor de asigurări sunt de mediul economic și de afaceri, dar există și factori individuali ca riscul domeniului, poziția în raport cu concurența, strategia și managementul firmei, flexibilitatea financiară, politica de investiții, comportamentul de piață, etc.

Tipurile de companii care se întâlnesc pe piață în calitate de asigurători și reasigurători sunt:

- companii de asigurări;
- companii captive de asigurări și reasigurări;
- asociații mutuale;
- companii de reasigurări;
- syndicate Lloyd's;
- pool-uri de subscriitori.

Companiile de asigurări sunt principalii ofertanți de asigurări și reasigurări pe piețele internaționale. Companiile de asigurări directe desfașoară un volum de reasigurări mult mai mare decât companiile profesionale. Pe unele piețe, o importanță mare o au companiile de stat de asigurări, a căror dimensiuni și volum de afaceri sunt reprezentative în țările cu monopol de stat.

Corporațiile de stat de asigurări și reasigurări au o activitate specifică în fiecare țară. Chiar dacă sistemul de asigurare sau reasigurare nu este monopol de stat, pot exista diferite reglementări privitoare la anumite obligații ale companiilor. În unele țări care se confruntă cu dificultăți economice, apelarea la reasiguratorii internaționali este exclusă pentru pastrarea rezervelor valutare în țară.

Reasiguratorii apar, în principal, în calitate de ofertanți ai tranzacțiilor de reasigurare. Totuși, atunci când efectuează afaceri de retro-cedare a unei părți din tranzacția inițială de reasigurare, ei apar în calitate de cumpărători de asigurare.

Companiile profesionale de reasigurări sunt societăți specializate de reasigurări și reprezintă categoria principală de reasiguratorii prezenți pe piețele internaționale.

Companiile captive de asigurări și reasigurări constituie o categorie aparte a asiguraților, cunoscând o dezvoltare deosebită în perioada postbelică, strâns legată de formarea marilor companii industriale și comerciale. Ele sunt definite ca societăți deținute sau controlate de alte întreprinderi al căror obiect de activitate este acoperirea necesarului de asigurări și efectuarea de operațiuni pe piață. Companiile captive au configurații și dimensiuni diferite. Unele sunt organizate sub forma asociațiilor mutuale (reciproce), altele sub forma societăților pe acțiuni. Cele mai multe companii captive au toate caracteristicile unei companii clasice de asigurări, dar sunt administrate independent de societatea mamă.

de cuprindere a activita,ti pe care o desfa,soara, se intalnesc pe pia,t a doua categorii de companii captive:

[1.] companii captive private, care asigura numai riscurile proprietarului lor. Acestea pot fi exclusive, cand asigura numai riscurile singurei societati de care apar,tin, si, de interes comun, cand asigura mai multe societati; companii captive mixte, care, alaturi de asigurarea riscurilor proprietarului sau, efectueaza asigurari si, pentru ter,te par,ti.

Dupa relatia dintre aceste companii captive, societatea mama si, locul de implantare a acestora, se disting doua categorii de companii:

[1.] companii „onshore”, care sunt societati de drept din tara gazda ce isi desfa,soara activitatea in acea tara si, sunt supuse regimului fiscal local; ponderea lor este de circa 15% din totalul companiilor; companii „offshore”, care sunt societati de drept straine ce isi desfa,soara activitatea in alte tari in conformitate cu legislatia din tara gazda, si, reprezinta circa 85% din totalul companiilor captive mixte.

Asocia,tiile mutuale reprezinta o forma de asociere a mai multor persoane care contribuie la crearea fondului de asigurare din care vor fi despagubiti cei care vor suporta pagube. Ele nu au capital si, apar,tin contractantilor asigurarilor, astfel incat orice nou contractant devine si, coproprietar al asociatiei. In prezent, datorita nevoii de capital, se constata un puternic fenomen de demutualizare a acestora si, de transformare a lor in societati comerciale.

Sindicatele Lloyd's au o foarte mare importanta pe pietele internationale, in general, si, pe piata Londrei, in special. Ele au ca membrii persoane fizice si, juridice, care raspund pentru riscurile asumate de catre subscriitori in numele lor. Ele sunt implicate atat in asigurari, cat si, in reasigurari.

Pool-urile de subscriere acopera o mare varietate de aranjamente organizatorice. Obiectivul lor este de a reduce cererea pentru reasigurari oferite de pietele conventionale de reasigurari prin mobilizarea capacita,ti locale sau/ si prin incheierea de tranzactii directe de asigurare sau reasigurare.

Dupa spatiul geografic in care isi desfa,soara activitatea, pool-urile de asigurare pot fi:

[1.] nationale, care se ocupa cu mobilizarea capacita,ti de asigurare directa a marilor riscuri; regionale, care au cunoscut o remarcabila extindere in multe par,ti din lume.

Activitatea pool-urilor este coordonata de o companie, agreata de membrii sai, care isi asuma rolul de „leader”. Pool-urile de asigurari si, reasigurari reprezinta o grupare de asiguratorii si, reasiguratorii ce constituie o organizatie menita sa desfa,soare o activitate de asigurare si, reasigurare.

Ca vanzatori de reasigurari, pool-urile s-au constituit pe baza locala si, regionala, sub forma unor asociatii conduse de unul dintre membrii sau ca o companie separata de reasigurare in care membrii sai sunt actionari. De,si aceste pool-uri au o serie de avantaje in domeniul asigurarilor si, reasigurarilor, prin modul lor de functionare reduc fluxul afacerilor internationale de reasigurari.

21. Intermedierea în asigurări și reasigurări

De multe ori, asigurarea și/sau reasigurarea nu se încheie în mod direct între părțile contractante, ci prin intermediari. În asigurări există două categorii de intermediari:

- brokeri de asigurare;
- agenți de asigurare;

Agenții și brokerii de asigurare dețin un dublu rol în procesul de transfer al riscului. Ei oferă sfaturi pentru managementul asigurării potențialilor cumpărători ai asigurării, ajutându-i astfel să identifice riscurile la care sunt expuși și, indicându-le tipul de tratament cel mai indicat pentru fiecare risc identificat.

Dacă există un risc care urmează să fie transferat unui asigurator, agentul sau brokerul acordă asistență în ceea ce privește:

- găsirea unui asigurator care să fie dispus și capabil să-și asume riscul;
- negocierea condițiilor în care se va face transferul;
- oferirea de consultanță în domeniul soluționării revendicărilor și al controlului daunelor.

Deosebirile dintre agenți de asigurare și brokerii de asigurare sunt sintetizate în tabelul următor:

Agenți de asigurare	Brokerii de asigurare
Reprezintă interesele asiguratorului	Reprezintă interesele asiguratului
Vând polițele de asigurare ale unuia sau mai multor asigurați	Cumpără asigurări pentru clientul său, numit principal
Persoane fizice care lucrează full-time sau part-time în baza unui contract	Persoane juridice independente, specializate în intermedierea în asigurări
Nu sunt profesioniști în asigurări	Sunt experți în asigurări
Nu pot fi dați în judecată pentru neglijență în exercitarea profesiei	Pot fi dați în judecată pentru neîndeplinirea sarcinilor lor

Remunerat de către asigurator prin salariu, comision sau o combinație a lor

Remunerat de către asigurator prin comision, numit brokeraj

Uneori are atribuții limitate, fără dreptul de a emite polițe de asigurare

Are atribuții largite, ca încheierea contractului de asigurare, și, uneori administrarea daunei

Agenții de asigurare reprezintă un canal de distribuție mult utilizat de către societățile de asigurare pentru vânzarea polițelor lor. Sunt utilizate în special pentru asigurările încheiate de persoanele fizice, iar în unele companii ei sunt implicați și în activitățile legate de constatarea, evaluarea și lichidarea daunelor.

Legea nr.32/2000 definește în mod distinct agentul și brokerul de asigurare, ca intermediari în asigurare. Astfel, în art.2, punctul 2 agentul de asigurare este definit ca fiind „persoana fizică sau juridică abilitată în baza autorizării unui asigurator să negocieze sau să încheie în numele și în contul asiguratorului, contracte de asigurare cu terți, conform condițiilor stipulate în contractul de mandat încheiat, fără să aibă calitatea de asigurator sau broker de asigurare”.

Condiția impusă de lege pentru ca o persoană să poată desfășura o activitate ca agent de asigurare, conform art.34, este aceea de a deține o autorizație valabilă, scrisă din partea unui asigurator pentru a acționa în numele acestuia, autorizație numită de lege „contract de mandat”.

Un agent de asigurare are obligația de a intermedia aceleși clase de asigurări numai pentru un singur asigurator. Dacă un asigurat a încheiat o asigurare, asiguratorul în numele căruia acționează agentul este răspunzător față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului.

Piața internațională actuală a asigurărilor și reasigurărilor este de neconceput fără prezența activă a brokerilor. Termenul de broker desemnează persoanele juridice care acționează în calitate de intermediari pentru obținerea partenerilor și angajarea unor afaceri de asigurare/reasigurare, reprezentând clientul.

Brokerii au un rol important în mobilizarea capacității de subscriere, cerută de asigurare pentru riscuri mari și specializate, prin cunoștințele lor și accesul la piețele mondiale ale asigurărilor și reasigurărilor.

Pentru serviciile prestate, brokerii sunt remunerați prin plata unui comision, prin aplicarea unei cote procentuale asupra primei de asigurare platite de client.

Distinct de agentul de asigurare, Legea nr.32/2000 reglementează instituția brokerului de asigurări în art.35. Astfel, legea prevede că o persoană juridică poate desfășura o activitate de broker de asigurare, dacă are o autorizație de funcționare din partea Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor.

El trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- să fie persoană juridică;
- să aibă un capital social versat în formă bănească de cel puțin 150 milioane lei;

- să aibă încheiat un contract de asigurare de răspundere civilă profesională;
- să aibă ca obiect de activitate numai activitatea de broker de asigurare;
- să se conformeze solicitărilor CSA în ceea ce privește raportările, precum și activitățile pe care le desfășoară.

O altă specificație importantă a legii este aceea că un broker nu poate fi acționar semnificativ al unui asigurator și nici un asigurator nu poate fi acționar sau administrator al unui broker de asigurare.

Cei mai mulți brokeri își desfășoară activitatea la scară internațională, fie ca organizații independente, fie ca filiale ale unor firme de intermediere. Ei cunosc foarte bine situația tuturor piețelor de asigurări și reasigurări, întrețin legături între toate marile centre, dețin informații privind cererea și oferta pentru fiecare tip de risc și pentru fiecare clasă de afaceri.

Având cunoștințe multiple privind piețele, termenii și condițiile standard, foarte diferite de la o țară la alta, brokerul oferă clienților posibilitatea plasării afacerilor în interesul ambilor parteneri, asigurând o protecție completă clientului și o primă corespunzătoare pentru asigurator.

De multe ori, brokerii se ocupă chiar de unele activități administrative, ca elaborarea proiectului de contract, întocmirea documentului final și semnarea lui, urmărirea respectării obligațiilor părților privind plata primelor datorate și regularizarea daunelor.

Brokerii desfășoară o
 tru clienții lor. Ei sunt
 iști care cunosc legislațiile

activitate extrem de importantă și, valoroasă pentru mai mult decât agenți de inițiere, sunt special-naționale, practicile și condițiile concrete.

- **Prestatorii de servicii în domeniul asigurărilor și reasigurărilor**

Aceste servicii sunt prestate atât pentru clienții instituționali cât și, pentru cei individuali. Pentru realizarea lor se utilizează tehnici specifice din diferite domenii, folosind actuari, juriști, ingineri, experți din diferite domenii, specialiști în management financiar și investiții.

Angajații companiilor care se ocupa efectiv de aceste evaluări sunt ingineri specializați, experți în tipurile de bunuri ce se evaluează.

Pe unele piețe s-au înființat asociații profesionale ale acestor companii și, există și, forme și, instituții de pregătire adecvate.

3.3 Asigurări și, reasigurări în Europa

• Caracteristici, dinamica, și, structura

Una din cele mai prestigioase instituții cu preocupări în domeniul colectării datelor, interpretării și, elaborării de studii în domeniul asigurărilor este Comitetul European de asigurări (CEA).

CEA publică periodic diverse studii și, statistici care au ca scop informarea, în acest domeniu, în contextul pieței unice europene, în paralel cu fenomenul de globalizare, care se manifesta în următoarele direcții:

- între asiguratori, reasiguratori și, asigurați : marile societăți multinaționale au tendința de a-și ridica pragul autoasigurării și, de a transfera riscurile sau o parte din acestea reasiguratorilor;
- între sectorul de stat și, cel privat - apar noi perspective pentru sectorul privat;
- între asiguratori și, bancheri : așa numita „bancassurance” care capătă extindere tot mai mare, astfel încât nici una din cele două instituții nu va mai putea supraviețui fără a folosi banca drept canal de distribuție a produselor de asigurări.

Asigurările reprezintă un sector cheie al economiei europene, a cărei influență se simte atât în protecția în fața riscurilor în domeniul economic și, social al țărilor membre, în rolul de stimulator al ideii de economisire, cât și, ca furnizor de fonduri pentru piețele financiare.

Intervenția publică asupra piețelor de asigurare este tot atât de veche ca și, asigurarea însăși.

Principalele modalități de intervenție publică sunt:

- *controlul caracteristicilor contractelor* : acest control poate fi realizat fie a posteriori, în Marea Britanie, de exemplu, fie a priori, spre exemplu în Franța, unde toate informațiile difuzate de companii asupra contractelor de asigurare sunt controlate de Direcția Asiguratorilor. Aceasta presupune o standardizare tip care se realizează în toate țările și, prezintă dezavantajul că acționează în detrimentul diversității produselor - serviciilor - puse la dispoziția asiguraților, mai ales în ceea ce privește diferențierea nivelurilor de acoperire.

- *controlul solvabilității companiilor de asigurare-reasigurare* : este vorba mai întâi de impunerea unei marje de solvabilitate pentru societățile de asigurare, destinată necesității de a acoperi eventualele abateri de la legea numerelor mari. Activul net al unei companii de asigurare trebuie să fie cel puțin egal cu o acțiune fixată la cifra de afaceri, dată ca indicator al cuantumului angajamentelor sale. Controlul bilanțului are în vedere și, mai ales, marimea provizioanelor tehnice. Se verifică dacă angajamentele viitoare ale companiei sunt corect acoperite cu provizioane. Evaluarea activului companiilor de asigurare, ca și compoziția acestuia sunt, de asemenea, obiect al controlului de stat. Verificările asupra securității, lichidității și rentabilității plasamentelor de capital sunt și ele importante. Este de reținut și, faptul că, adesea, controlul este însoțit și de impunerea unor tarife minime.
- *obligatia de asigurare și consecințele sale* : obligația de asigurare intervine în principal în marea majoritate a statelor. Ea implică luarea de către stat în sarcină să a prezumtivilor asigurați care nu-si, pot găsi un asigurator. De exemplu, în țările unde există foarte multe reglementări, precum Germania, companiile de asigurare-reasigurare, nu au dreptul să refuze un client. În țările liberale precum SUA, asigurații au posibilitatea să se adreseze unui asigurator de ultimă competență și sunt eventual subvenționați de acesta. În Franța există o situație intermediară: dacă un asigurat nu găsește un asigurator, poate să ceară Direcției Asigurarilor să oblige o companie aleasă de el să-l accepte în calitate de client, în acest caz prima de asigurare fiind fixată de un organism public, numit Biroul Central de Tarifare.
- *reglementarea intrării pe piața a noilor societăți de asigurare*: în Franța, viitoarele societăți de asigurare trebuie să prezinte un capital minim, un program de activitate pe minim 3 ani și trebuie să obțină acordul Direcției Asigurarilor.

Controlul statului este mai puțin apăsător. El se face prin intermediul Diviziei de Asigurări din departamentul Industriei și Comerțului. Filozofia sa se rezumă la cuvintele publicitate și libertate adică statul se însărcinează să facă publice toate informațiile pertinente asupra gestiunii societăților de asigurare. Singurul control se exercită asupra solvabilității întreprinderilor. Legea companiilor de asigurare a fixat o marjă de solvabilitate cuprinsă între 16-18% din cuantumul brut al primelor de asigurare oferite spre vânzare. La celălaltă extremitate, din punct de vedere al gradului de intervenție a statului, se găsesc mai multe țări : Belgia, Elveția, Italia, unde unele prime sunt fixate prin lege. Forme timide de concurență apar, în anumite situații ca, de exemplu, în Germania sau Elveția și se manifestă prin aceea că unele companii de asigurare, cele mai eficiente, sunt autorizate să verse o parte din beneficiile lor asiguraților. De asemenea, în Italia, anumite companii de asigurare pot practica prime de asigurare reduse, ca urmare a unor derogări aprobate în acest sens. Franța și țările de Jos sunt într-o situație asemănătoare din punct de vedere al intervenției statului.

În general, justificările intervenției publice pe piața asigurarilor sunt de trei tipuri:

- protecția populației;

- corectarea imperfec,tiunilor pie,tei;
- redistribuirea veniturilor.

Pentru a caracteriza importan,ta asigurarilor în economie si, a analiza rolul acestora se utilizeaza o serie de indicatori care se analizeaza în strâns a interdependen,ă : volumul total al primelor de asigurare încasate, penetrarea asigurarilor (raport între primele de asigurare si, produsul intern brut), raportul dintre investi,tiile societa,tilor de asigurari si, PIB, densitatea asigurarilor, etc.

• Pie,te reprezentative

În ceea ce prive,ste industria efectiva de asigurare-reasigurare, cre,sterea economica fara precedent a ,tarilor industrializate, progresul tehnic si, dezvoltarea socio-umana sub toate aspectele au facut sa apara necesa,ti care trebuiau satisfacute.

Pia,ta mondiala este dominata de asiguratorii din Marea Britanie, Germania, Elve,tia, Fran,ta. Cre,sterea relativ lenta si, uneori stagnarea nivelurilor veniturilor ob,tinute din primele de asigurari directe în compara,tie cu cea a reasigurarii au dus la situa,tia ca mai mul,ti asiguratorii si, institu,tiile financiare sa investeasca în reasigurari din considerente economice - investi,tii mici, cheltuieli reduse de management, profitabilitate mare.

Figura 4. Vechimea companiilor de asigurare pe plan mondial

Cea mai veche și, mai mare piață de asigurări și, reasigurări este piața londoneză. *Londra* este un centru important pentru asigurarea directă internațională și, pentru reasigurare, având caracter de unicat pentru tranzacțiile internaționale de asigurări. Marea Britanie este lider mondial pentru asigurările internaționale, deoarece, istoric, Londra a dovedit că dispune de cea mai importantă masă critică de experiență și, lichidități. Toți subscritorii din Londra au realizat prime din asigurări în valoare de 7.6 bil. £, Lloyd's are un aport important pe piața londoneză; organizațiile de piață LIRMA (London Insurance and Rein-surance Market Association) și, ILU (Institute of London Underwriters) formează centrul acestei piețe.

După ajustarea pentru membrii duali, există 120 de societăți de asigurare și, reasigurare active pe piața Londrei. De asemenea, există 30 de companii independente, majoritatea foarte mici și, care depind de ciclul asigurării, plus 20 de filiale ale societăților străine. Alți participanți pe piața londoneză includ Cluburile maritime P&I, care sunt profilate pe riscurile maritime.

Tabelul 1. Structura pieței londoneze în 1999

	Număr	Prime de asigurare (mil.£)	Prime de reasigurare (mil. £)
Companii de asigurări	120	7380	3770
P& I Clubs	39	770	no data
Sindicate Lloyd's	139	5860	1770
Total piață	298	14010	5540

Piața londoneză s-a confruntat cu o criză severă în ultimul deceniu, axată în principal în jurul sindicatelor Lloyd's. Între 1988 și, 1992, Lloyd's a înregistrat pierderi totale de 8 bil.£; motivele pentru aceste pierderi sunt cumularea crizelor din punct de vedere al răspunderii și, creșterea pierderilor cauzate de evenimentele catastrofice.

Figura 5. Rezultatele Lloyd's între 1993 și 1999

Sursa: Statistics Relating to Lloyd's, The London Insurance Market, Reinsurance Statistics (LIRMA)

Au fost introduse o serie de reforme pentru a se realiza o mai mare transparență și eficiență. Numărul sindicatelor a scăzut de la 401 în 1990 la 170, ca rezultat al retragerii lor de pe piață. În 1999, societățile comune au deținut 60% din capacitatea totală de 10 bil. £.

Figura 6. Capacitatea și veniturile totale Lloyd's

Sursa

:Lloyd's

Lloyd's a avut aceeași capacitate la dispoziție ca acum 10 ani. Volumul din prime a scăzut de la 8.3 bil. £ în 1992 la 6.3 bil. £ în 1997; Cota de piață a sindicatelor Lloyd's în industria asigurării a scăzut la jumătate între 1992 și 1999, de la 6% la 3%.

Poziția pe piața națională trebuie să crească în ciuda faptului că afacerile locale sunt dominate de riscul de masă, care nu solicită o capacitate prea mare.

Figura 7. Sursele re-

gionale ale primelor Lloyd's
Sursa: Lloyd's List - Insurance Day

Un alt segment al pie,tei londoneze este acela în care operează societă,tile de reasig-
urare înse,si, cu prime totale de 4.4 bil. £. Aproape 120 de societă,ți sunt active pe
această pia,ta, care este dominată de sucursalele și filialele grupurilor de societă,ți straine.

Tabelul 2. Cei mai mari reasiguratori de pe pia,ta londoneză în 1999

Compania	Prime brute (mil. £)	Prime nete (mil. £)
CNA Reinsurance International	303.9	228.8
Eagle Star Reinsurance	255.4	208.4
St.Paul Reinsurance	188.6	169.7
Zurich Reinsurance	229.8	145.3
Terra Nova Insurance	179	131.9
QBE International Insurance	16.08	127
Swiss Reinsurance	134.1	125.4
General Reinsurance Europe	137.5	104.9
Odyssey Reinsurance	215.7	97.2
Unioamerica Insurance	90.2	75.2
Employers Reinsurance International	62.7	55.2
ERC Frankona Reinsurance	58.3	44.8
AXA Reinsurance	55.3	40.3
Cologne Reinsurance	53.7	37.2

Sursa: Standard & Poor's

– 0x08 graphic: StrangeNoGraphicData –Germania este pia,ta cea mai tradi,țională și cea mai importantă pentru asiguratorii profesionali. Asiguratorii germani au câștigat prime brute de 47.7 bil. marci (27.6 bil. USD) în 199. În Germania, mai mult de 7 societă,ți au depășit volumul din prime cu 1.5 bil.marci; spre deosebire de SUA, asiguratorii germani ofera cu greu o capacitate pentru reasigurare. Tabelul 3 arată primele obținute (brute și nete) în 1999.

Numarul societă,ților de asigurare din Germania a crescut în anii '90 de la 27 la 34, majoritatea cu un volum din prime de mai puțin de 100 mil. marci. Până acum, dezvoltarea economică nu a afectat numărul societă,ților de pe pia,ta, dar a schimbat structura de,ținătorilor lor în industria asigurării germane.

Tabelul 3. Structura industriei de asigurare în Germania

Compania	Prime brute (mil.DEM)	Prime nete (mil. DEM)
Munich Re	18390	16088
Cologne Re	4500	3760
Gerling Globale	4342	3484
Hannover Re	3837	2871
ERC Frankona Re	2845	2269
Bavarian Re	2668	2417
Eisen & Stahl Ruck	1582	1243
Total	38164	32132

Sursa : BAV

Cea mai importantă linie de afaceri ca volum este asigurarea de via,ta, sănătate și auto, fiecare având 20% din primele totale, pe locul trei situndu-se asigurarea împotriva incendiului. Importan,ta asigurării auto se bazează pe contractele propor,ționale care domina în industria de reasigurare germană: aproape 80% din acoperirea riscului este subscrisă pe baza propor,ționalității, chiar dacă evolu,ția este nefavorabilă.

Asiguratorii germani sunt focalizați în principal asupra pieței locale care asigură aproximativ 65% din volumul de prime. Unii dintre ei aparțin unor grupuri mari de asiguratorii și acționează ca reasiguratorii “captivi”.

Un alt punct care trebuie menționat este acela că solvabilitatea asiguratorilor germani pare mai mică decât este în realitate, datorită regulilor germane de calcul. Acestea sunt bazate pe principiul costului scăzut sau valoarea de piață, ceea ce înseamnă că evaluarea reală este considerabil mai mare decât valoarea fixată în contracte.

Figura 8. Solvabilitatea asiguratorilor germani
Sursa: BAV

Fondurile de capital raportate ale asiguratorilor germani au crescut de mai mult de 8 ori din 1980, în ciuda evaluării conservatoare, crescând de 3 ori mai repede decât primele nete. Rata solvabilității raportată cel mai recent a fost de 33% în 1999. Luând în considerare rezervele de egalizare care au și ele un fond de capital, solvabilitatea a fost de 57%. Volumul din prime a stagnat după o perioadă în creștere între 1990 și 1999. Aceasta s-a datorat prețurilor scăzute atât în afacerile directe și în acoperirea neproporțională cât și în polițele subscrise. Rezultatele subscrise s-au îmbunătățit considerabil din 1990 și au atins un maxim în 1999, contribuind în egală măsură atât afacerile locale, cât și cele străine.

Figura 9. Rezultatele asiguratorilor germani (ca procent din primele nete)

Sursa:

BAV

Industria de reasigurare din **Elveția** are o mare importanță pe piața Europei de Vest: 84% din primele brute de 9 bil. USD, împărțite egal între Europa și restul lumii. Tendința internațională explică creșterea slabă din anii '85/'86 și '94/'95, însoțită de o apreciere puternică a francului elvețian.

Numărul asiguratorilor profesionali a crescut brusc între 1990 și 1999; totuși, 12 din cei 15 noi veniți pe piață au obținut un volum din prime de mai puțin de 10 mil. CHF. Contrar acestora, grupurile de asiguratorii care sunt lideri pe piață au generat aproximativ 70% din primele totale. Din punct de vedere al solvabilității, industria de asigurare elvețiană a urmat aceeași evoluție ca și celelalte piețe din Europa de Vest. Din 1980, fondurile de capital au crescut de 4 ori mai repede decât volumul din prime; solvabilitatea este acum de 76% (1999) sau 92% dacă sunt incluse și rezervele. Aceasta arată că riscurile cresc mult mai repede decât sunt reflectate în creșterea primelor.

Figura 10. Primele nete și fondurile de capital ale asiguratorilor elvețieni

Sursa: BPV, estimări proprii

Graficul arată o îmbunătățire a rezultatelor în 1997 și 1999, situându-se între 6% și 8% din primele nete, având în vedere un climat al ratelor dobânzilor și a inflației foarte ridicate.

În 1999, asiguratorii din **Franța** au obținut un volum total din prime de 22.6 bil. FRF, din care 3.2 bil. FRF din asigurarea de viață și 19.4 bil. FRF din cele non-viață. Acest lucru face din Franța a șasea, mare piață din lume a asiguratorilor, după Germania, SUA, Londra, Elveția și Bermuda. În 1996, existau 122 de asiguratorii domiciliați în Franța. Din acestea, numai 7 grupuri de asiguratorii au obținut prime de mai mult de 1 bil. FRF în 1999. Din acestea, una este de stat (CCR), în timp ce două aparțin unor societăți mutuale (CR, SOREMA). Altele, ca PLCs, au fost afectate de activitatea societății M&A; AXA Re și SCOP au suferit o dezvoltare, AXA Re preluând Abeille Re, a treia societate de asigurare din Franța, în 1995, pe când SCOR s-a dezvoltat ca urmare a unor achiziții internaționale. Noi investitori au cumpărat alte două societăți lideri în asigurare: SAFR a fost preluată de Partner Re (Bermuda) în 1999, iar Fairfax Financial Holding (Canada) a preluat CTR în 1996.

Tabelul 4. Volumul din primele asiguratorilor francezi în 1999

Compania	Prime brute (mil. FRF)	Prime nete (mil. FRF)
Societe Commerciale de Reassurance (SCOR)	15448	13882

AXA Re	9089	7197
Societe Anonyme Francaise de Reassurance (SAFR)	3985	3335
Caisse Centrale de Reassurance (CCR)	3910	3753
Sorema	3404	2952
Mutuelle Centrale de Reassurance(MCR)	1504	1370
Cie Transcontinentale de Reassurance (CTR)	1331	945
TOTAL	38671	33374

Sursa:

Argus,

CCA

Din punct de vedere al solvabilității, industria de asigurare din Franța a urmat aceeași evoluție ca și cele de pe celelalte piețe importante din Europa de Vest. De la începutul anilor '80, fondurile de capital au crescut mai repede decât primele de asigurare. În perioada 1994-1997, ele au scăzut cu mai mult de 15%, iar solvabilitatea a atins în 1999 un maxim de 100%.

Figura 11. Primele nete și fondurile de capital ale asiguratorilor francezi

Sursa: Swiss Re - Sigma, nr.9/2000

Din 1992, asiguratorii francezi au realizat o îmbunătățire semnificativă în ce privește rezultatele, reușind să atingă un nivel diferit în ultimii 15 ani. Profitul după impozitare

a ajuns la 9% din primele totale. Rezultate bune s-au obținut și, în ce privește fondurile de capital, ceea ce a făcut ca și siguranța și solvabilitatea asiguratorilor să crească.

America de Nord generează cea mai mare parte din cererea globală pentru asigurare. Aproape 39% din primele de asigurare provin din această regiune, care include și piața din Bermuda.

Figura 12. Volumul net real de prime și solvabilitatea asiguratorilor din America de Nord
Sursa: A.M.Best

Asiguratorii din America de Nord s-au implicat într-o recentă consolidare globală. 11 din cele mai importante tranzacții din 1994 au implicat companii din America de Nord atât drept cumpărători cât și ca „ținte”. 8 din tranzacții sunt internaționale și subliniază evoluția unei globalizări printre asiguratorii profesionali. Figura 12 arată extinderea consolidării în America de Nord.

Figura 13. Numarul reasuratorilor din SUA
Sursa: A.M.Best

În SUA și Canada, afacerile sunt divizate în asigurări non-viață și viață și sănătate. Asigurările de viață și sănătate din America de Nord au generat un volum din prime în 1999 de 7.5 bil. USD în ce privește societățile sub formă de filiale.

Bermuda este un “nou venit” în lumea asiguratorilor. Pentru 30 de ani, această piață a atras doar companii “captive”, iar în anii '80 un număr de asiguratori și-au stabilit aici afacerile. Această piață s-a dezvoltat rapid, în 1999 cele 50 de societăți înregistrând un volum din prime net de 5.6 bil. USD. Din toate societățile de asigurare straine, Bermuda este cea mai importantă sursă din punct de vedere a capacității de asigurare dintre societățile din America de Nord. În afară de apropierea geografică, taxele avantajoase și climatul de supraviețuire fac din Bermuda o piață atractivă pentru asiguratorii și reasiguratorii străini și locali.

Tabelul 7. Raspunderea asiguratorilor din Bermuda în 1999

Societatea	Fonduri de capital	Prime nete	Solvabilitate
ACE	2619	640	380%

EXEL	2479	317	726%
Oil Casualty	442	25	1645%
Sterr Express	309	94	303%

Sursa: Deloitte & Touche

Societățile s-au dezvoltat pe baza asiguratorilor direcți internaționali, cu obiective pe termen lung. Asiguratorii din această ramură, în particular, fac tot posibilul să-și diversifice portofoliul. Cota lor de piață din afacerile Americii de Nord în asigurare a scăzut, fiind acum de aproximativ 50%. Majoritatea societăților sunt acum cotate la bursă.

O altă piață reprezentativă este piața asigurării din **Europa Centrală și de Est**, în care mediul economic a rămas dificil. Acest nivel a fost determinat de reformele începute, în ciuda faptului că nivelul inflației a continuat să fie ridicat. Așa se face că în mai toate țările prima încasată a crescut relativ.

În Europa Centrală și țările Baltice, un progres real a fost făcut de când piețele de asigurare au fost deschise, activitatea legislativă fiind puternic marcată de directivele UE. Admițând aceasta, numeroase noi companii au fost înființate, marile companii ce dețineau monopolul pierzând ușor piața.

Previziunile pentru piața asigurărilor în Europa de Est sunt bune, volumul de prime continuând să crească mai rapid decât per total. În Europa Centrală, industria de asigurare va beneficia de un procent însemnat din evoluția a aproape 1% din venitul din prime mondial.

În 1999, Europa Centrală și de Est a obținut un volum de prime pe total de 14.9 bil. USD. Aceasta înseamnă că, în medie, 43.6 USD pe locuitor s-au cheltuit pentru asigurare, sau 1.7% din PIB. Asigurarea non-viață, fiind de 75% din volumul total din prime, a avut o mai mare importanță decât asigurarea de viață. Cuantificate în termeni de volum din prime, cele mai importante piețe au fost Rusia, Polonia, Cehia și Ungaria, aceste patru țări însumând 82% din totalul volumului din prime din Europa Centrală și de Est în 1999. Piețele de asigurare din Europa Centrală și de Est trebuie să se concentreze puternic, după anii '90, înregistrându-se o creștere a concurenței. Formele monopoliste de stat, care încă și azi sunt lideri în majoritatea cazurilor, încep să-și piardă cota de piață, în favoarea asiguratorilor privați autohtoni cât și a celor străini.

Previziunile pentru piețele de asigurare și reasigurare în Europa Centrală și de Est sunt în general bune, deși criza din Rusia a făcut ca unele țări să-și revizuiască politicile generale. În Polonia, Ungaria, Slovenia și Cehia, asiguratorii beneficiază de un mediu macroeconomic relativ stabil. În țările Baltice, creșterea economică oferă industriei asigurărilor un impuls, pe când în Croația, Slovacia, Europa de Sud-Est și CSI creșterea economică este mai greu de realizat datorită întârzierii reformelor structurale și mediului macroeconomic și politic mai puțin stabil.

Trendul în afacerile non-viață a fost puternic influențat de schimbările în condiții

ile de bază în asigurarea auto, care este cea mai importantă afacere non-viata.

Creșterea economică a Poloniei din 1999, la 6.9%, a fost cea mai mare din Europa Centrală și de Est (vezi tabelul 8). În afara de Polonia și Ungaria, Cehia și Slovenia au beneficiat de introducerea timpurie a reformelor. Țările Baltice, Lituania și Letonia au obținut creșteri economice favorabile în 1999.

Tabelul 8. P.I.B. real și rata inflației

Rata anuală %				
	USD bil, 1999	1992-1997	1998	1999
Polonia	135.7	4.6	6.1	6.9
Cehia	52	2.4	3.9	1
Ungaria	44.6	0.1	1.3	4.4
Croația	19.5	-2.1	6	6.5
Slovacia	19.5	0.9	6.6	6.5
Slovenia	18.2	1.6	3.1	3.8
România	34.8	0.8	3.9	-6.6
Bulgaria	10.1	-2.4	-10.1	-6.9
Albania	3.8	6.6	9.1	-8
Lituania	9.6	-16.5	4.7	5.7
Letonia	5.5	-13.9	2.8	5.9
Estonia	4.7	-4.8	4	11.4
Rusia	462.4	-10.1	-3.5	0.8
Ucraina	49.7	-15.8	-10	-3.2

Belarus	15.2	-16.5	2.6	10.4
TOTAL	885.3	-5.6	-0.5	1.9

Sursa:

WIIW,BERD,ONU

Pentru Slovacia și Croația, previziunile sunt mai puțin favorabile decât în celelalte țări din Europa Centrală și de Est. În 1997, amândouă țările au realizat un nivel mare al creșterii economice. Totuși, aceasta a fost asociată cu un deficit bugetar, datorat supraevaluării monedei naționale și, în special reformelor structurale într-un progres lent. Trendul economic în Europa de Sud și CSI a fost serios afectat de introducerea ezitantă a reformelor structurale, de politica instabilă și de o politică macroeconomică nepotrivită.

Tabelul 9. Rata inflației

Rata prețului anuală %			
	1992-1997	1998	1999
Polonia	34.5	19.9	14.9
Cehia	12.7	8.8	8.5
Ungaria	23.1	23.6	18.3
Croația	297.5	3.5	3.6
Slovacia	14	5.8	6.1
Slovenia	52.3	9.7	9.1
România	142.6	38.8	154.8
Bulgaria	80	123	1082.3
Albania	67.9	12.8	33.2
Lituania	242.3	24.6	8.9

Letonia	147.2	17.6	8
Estonia	155.4	23.1	11.2
Rusia	562	47.8	14.8
Ucraina	1256.6	80.2	15.9
Belarus	1169.3	52.7	63.9
TOTAL	399	38.3	32.6

Sursa:

WIIW, BERD,

ONU

În Europa de Sud, Bulgaria a avut cele mai bune previziuni; cu o inflație de 1.082%, mediul economic s-a îmbunătățit ca rezultat al introducerii Consiliului Valutar la 1 iulie 1997. Rusia încă nu a fost capabilă să implementeze un sistem eficient de taxe, ca atare [n august 1998, criza financiară și economică din Rusia s-a concretizat în devalorizarea puternică a rublei și într-o criză a încrederii investitorilor străini.

Privatizarea a progresat considerabil în ultimii 5 ani (figura 14). Aceasta este avansată în majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est și în țările Baltice. În aproape toate țările, cel puțin companiile mici au fost privatizate. În Europa de Sud și CSI, procesul privatizării a început târziu și se derulează încet. Ungaria și Estonia au început privatizarea prin vinderea companiilor de stat investitorilor străini, datorită regimului legislativ relativ permisiv cu acestia.

Tabelul	10.	Cont	curent	în	PIB	(%)
TARA,	1997	1998	1999			
Polonia	4.6	-1.0	-3.2			
Cehia	-2.7	-7.6	-6.0			
Ungaria	-5.6	-3.7	-2.2			
Croatia	-6.8	-4.5	-7.0			
Slovacia	3.7	-11.1	7.7			

Slovenia	-0.1	0.2	0.6
România	-5.0	-7.2	-6.1
Bulgaria	-0.2	0.2	4.3
Albania	-0.6	-5.3	-7.5
Lituania	-10.3	-9.2	-8.7
Letonia	-0.4	-5.6	-7.9
Estonia	-5.1	-9.7	-9.2
Rusia	2.8	2.6	0.9
Ucraina	-3.1	-2.7	-2.3
Belarus	-5.5	-3.7	-6.4

Sursa : WIIF, BERD, ONU

În celelalte țări, procesul de privatizare a fost dominat de privatizarea masivă, bazată în principal pe vinderea companiilor de stat propriilor angajați. Multe țări care au avut restricții pe termen lung și-au introdus recent legislații mult mai liberale, cu scopul de atrage investitorii străini. Criza din Rusia i-a făcut pe aceștia mult mai precauți, și aceasta poate cauza elaborarea unor scheme majore de privatizare. Dezvoltarea macroeconomică comparativă în Polonia, Ungaria, Slovenia și Cehia reduce vulnerabilitatea acestor țări în fața crizei din Rusia. Deficitele contului curent sunt flexibile, mai ales de când țările în cauză pot apela la rezervele valutare străine. În plus, aceste țări au investiții străine considerabile. Slovacia, Croația și România, pe de altă parte, sunt mai vulnerabile, datorită deficitelor bugetare mari.

Figura14. Ponderea sectorului privat în PIB

Sursa:

BERD

Riscul crizei din Rusia s-a întins în toate „tarile” din Europa Centrală și de Est și, în Europa de Sud-Est, ca rezultat al unor lacune în comerțul exterior al Rusiei. De

la trecerea la economia de pia^{ta},[~] partea din totalul exporturilor în raport cu exporturile
Rusiei a scazut[~] drastic.
de Sud-Est, mai puțin de 10%
pe de alta[~] parte, devine un

În majoritatea țărilor din Europa Centrală și din totalul exporturilor a revenit Rusiei. UE, partener tot mai important în acest sens.

În 1999, Europa Centrală și de Est a generat un volum total din prime de 14.9 bn USD, echivalentul a circa 1% din venitul mondial. Europa de Vest, în comparație cu aceasta, a generat 30% din volumul de prime mondial.

Figura 15. Investiții directe străine

Sursa : WEFA, ONU, WIIW

Cu 39,8% din volumul de prime în 1999, Rusia este cea mai mare piață de asigurare din Europa Centrală și de Est. Volumul de prime al Rusiei include asigurarea obligatorie de sănătate, ceea ce nu există în celelalte țări din Europa Centrală și de Est, nici în Europa de Vest. Dacă asigurarea obligatorie de sănătate este exclusă, Rusiei îi revine un procent de numai 28,3%. În ce privește volumul de prime, Polonia ocupă locul doi în 1999, cu o cota de piață de 25,2%. Estul Europei Centrale este cea mai importantă piață din Europa Centrală și de Est, cu o cota de 54,3%. Cele mai puțin importante piețe sunt țările Baltice, Europa de Sud-Est, Ucraina și Belarus.

Figura 16. Cota de piata a tarilor si regiunilor din primele totale 1999

În Estul Europei Centrale si tarile Baltice, volumul de prime a crescut continuu în ultimii ani. Tarile baltice au înregistrat ratele de crestere cele mai mari. Scaderea volumului de prime în Europa de Sud-Est în 1999 este atribuita în special evolutiei nefavorabile din Bulgaria. Media ratelor de crestere al volumului de prime în Europa de Sud-Est sugereaza o evolutie stabila. În CSI, Rusia domina evolutia datorita cotei mari de piata.

Figura17. Volumul total de prime

Sursa: Swiss Re, numărul 7/2000

În 1999, locuitorii Europei Centrale și de Est, cu 2.755 USD PIB/loc., au avut la dispoziție un venit mai mic decât a celor din Europa de Vest, cu 22.066 USD PIB/loc. Ei au cheltuit mai puțin pe asigurare, atât în termeni absoluți (densitatea asigurării) cât și ca procentaj din PIB (penetrarea asigurării).

În 1999 s-au cheltuit pe asigurare 46.3 USD/loc. sau 1,7% din PIB, comparativ cu 7,1% în Europa de Vest. În 1999, Slovenia a “produs” cel mai mare PIB/l oc. din Europa Centrală și de Est - 9.162 USD, cheltuind cel mai mult pe asigurări : 341USD/loc. sau 3,7% din PIB. (figura 18)

Piețele de asigurare din Europa Centrală și de Est sunt în general mai concentrate comparativ cu anii '90, gradul concentrației înclinându-se totuși. Acest fapt este datorat formelor monopoliste de stat care continuă să-și piardă cota de piață în favoarea celor private locale și, de asemenea, a unor investitori străini. Totuși, aceste forme monopoliste de stat sunt încă, în general, lideri în industria de asigurare. Cu toate acestea, astăzi ele sunt societăți pe acțiuni, în care statul deține încă cea mai mare parte din acțiuni.

Figura 18. Gradul de penetrare a asigurării în PIB

Sursa : WEFA, ONU, WIIW

În sectorul non-viața, cota de piață a formelor monopoliste de stat scade semnificativ, în special în Cehia și Slovacia - c@nd în 1992, ele controlau peste 90% din afacerile non-life de pe piață; în 1997, aceasta cota a scăzut la numai 60,9% (în Cehia) și 62,9% (în Slovacia). În celelalte țări ale Europei Centrale și de Est, cota de piață a companiilor monopoliste de stat în sectorul non-viața a scăzut la 60% în 1999.

În timp ce la începutul anilor '90, numărul companiilor creștea puternic

nic, astazi exista o mica schimbare [n evolutia acestora, [n majoritatea tarilor.

Figura 19. Cota de pia,ta~ a celor mai mari trei companii non-via,ta~
Sursa: SIGMA, Swiss Re
În diferite tari, primele subscribe cresc mai repede [n procente dec@t cererea de capi-

tal minim. n CSI si Rom@nia, [n particular, cererile de capital nu sunt suficiente, ceea ce duce la decapitalizarea multor companii. Numarul companiilor din CSI si Rom@nia este [n scadere, ca rezultat al preluarii lor de catre asiguratorii decapitalizati sau al falimentului lor.

Tabelul 11. Cele mai mari trei companii non-via,ta

TARA,	LOCUL I	LOCUL al-II-lea	LOCUL al-III-lea
Polonia	PZU	Warta	Polisa
Cehia	Ceska pojistovna	Ceska Kooperativa	Allianz
Ungaria	Hungaria	AB-Aegon	Providencia
CroaIa	Croatia	Euroherc	Sava
Slovacia	Slovenka poistovna	Allianz poistovna	Kooperativa
Slovenia	Triglav	Maribor	Adriatic
România	ASIROM	ASIT	ASTRA
Bulgaria	Bulstrad	Bulgaria	DZI
Albania	INSIG		
Lituania	Lietuvos draudimas	Drauda	Ukio draudimas
Letonia	Balta	Austrumu Alianse	Parekss
Estonia	Eesti Varakinlustus	ASA Kindlustus	Leks
Rusia	Ingosstrakh	ROSNO	Energogarant
Ucraina	Oranta	Garant-Auto	ASKA
Belarus	Belgosstrakh	Belingosstrakh	Belweshstrakh

Sursa : WEFA, ONU, WIIW

Cota de piata a asiguratorilor straini este mai mare decat media [n Ungaria, Letonia, Cehia, Estonia si Slovacia. n Ungaria, 93% din industria de asigurare a fost sub controlul companiilor straine [n 1999. n Letonia, Cehia, Estonia si Slovacia, cota de piata a companiilor straine este [ntre 29% si 49%. n CSI si Albania, companiile straine nu au voie sa aiba sucursale sau sa detina majoritatea actiunilor. Deschiderea pietelor de asigurari [n Rusia pentru investitorii straini s-a realizat [n 1 ianuarie 1999. nfiintarea sucursalelor societatilor straine este permisa [n Cehia si, din aprilie 1998 si [n Bulgaria. Ungaria a permis companiilor din tarile OCDE sa-si [nfiinteze sucursale din 31 de cembrie 1998. Polonia a planificat admiterea societatilor straine efectiv pe piata de la 1 ianuarie 1999. n Lituania, legea supravegherii societatilor de asigurari face foarte dificila [nfiintarea sucursalelor; [n alte tari, [nfiintarea sucursalelor este interzisa.

Figura 20. Cele mai mari companii non-viață în 1999

Sursa : WEFA, ONU, WIIW

În Estul Europei Centrale, partea din PIB pentru asigurările non-viață este comparabilă față de țările Europei de Vest. În 1999, aceasta a fost de 3,1% în Slovenia - același nivel ca în Franța și Spania. Pe locul doi este Croația, unde s-au cheltuit 2,6% din PIB pentru asigurările non-viață. Nivelul penetrării afacerilor de asigurare non-viață în celelalte țări a fost între 1,5% și 2,1% în 1999, făcându-l comparabil cu cel al Finlandei sau al Ciprului. Media nivelului de penetrare a fost totuși mai mare în Europa de Vest (3,2%) decât în Europa Centrală și de Est (1,9%). În ciuda crizei din Rusia, previziunile pentru industria asigurărilor în Europa Centrală și de Est sunt în general bune. Pentru asigurarea de viață în particular există un potențial mare de creștere, deși în câteva cazuri se începe de la un nivel scăzut. Asiguratorii non-viață se pot aștepta la rate de creștere mari.

Figura 21. Volumul de prime pe 1999 ca parte din PIB pe tipuri de asigurări

Sursa:

Swiss

Re

Industria de asigurare beneficiaza de o crestere [n PIB, cere rea pentru asigurari cresc@nd ne-proportional cu venitul [n crestere. Polonia, Ungaria si Slovenia pot astepta o crestere economica mai mare dec@t [n celelalte tari. Iarile Baltice arata, de asemenea, rezultate macroeconomice bune.

CAPITOLUL IV Piața asigurărilor în România

4.1 Evoluția asigurărilor în România

• Perioada 1871 – 1948

Istoria asigurărilor în România a început să fie scrisă anterior anului 1871, prin manifestări ale protecției pe baze mutuale, ce au apărut în Transilvania încă din secolul al XIV-lea.

În anul 1744 a apărut la Brașov Casa de Incendiu, organizată prin fuzionarea a mai multor asociații mutuale. În anul 1848 s-a înființat Institutul General de Pensii, organizație ce și-a făcut apartenența tot la Brașov, ca asociație mutuală care asigură membrilor o pensie anuală.

Anul 1871 este un an de referință pentru asigurările din România, prin faptul că în luna martie, printr-un nalt Decret Domnesc s-a înființat prima societate de asigurări românească, Dacia, cu un capital social de 3 milioane lei.

În anul 1873, a fost creată a doua societate românească de asigurări, România, cu un capital social de 2 milioane lei. Aceste societăți românești de asigurări, aveau ca membrii fondatori și ca membrii în consiliile lor de administrație, personalități marcante ale scenei politice, economice și sociale din acea vreme.

În anul 1881, cele două societăți românești de asigurări au fuzionat și au creat o singură societate, Dacia - România, care a devenit o societate puternică. Un an mai târziu, s-a înființat, tot de către mari personalități ale vieții socio-politice și economice, societatea Națională, care avea un capital social de 3 milioane lei. Urmare a creării acestor societăți de asigurări și a dezvoltării pieței locale a asigurărilor, rând pe rând reprezentantele companiilor străine de asigurări au început să se retragă, cedându-și portofoliile societăților românești.

În anul 1897, prin colaborarea cu Banca Marmorosch, a fost întemeiată la Braila, societatea Generală, care era specializată în asigurările pentru transporturi maritime. Compania italiană "Assicurazioni Generali" din Trieste a participat la subscrierea capitalului societății Generale, ajutându-o pe aceasta să obțină recunoașterea politelor și cedarea în reasigurare pe piețele internaționale de asigurări. Ulterior societatea Generală și-a mutat sediul la București și și-a diversificat portofoliul, inclusiv în domeniul asigurărilor de viață. În anul 1935, luând în considerare volumul de prime încasate, Generală se situa în fruntea societăților de asigurare din România.

În anul 1906, s-a înființat societatea Agricolă, care practica în principal asigurări agricole dar și alte tipuri de asigurări și care a fuzionat în anul 1930 cu societatea Fonciera din Cluj, formând societatea Agricolă-Fonciera.

În anul 1911 s-a înființat societatea Prima Ardeleană, iar în anul 1920 s-a creat societatea Steaua României care, în anul 1932 a fuzionat cu societatea Ancora. Compania formată în urma acestei fuziuni, a preluat în anul 1936 portofoliul corespunzător participăției românești la societatea Phoenix din Viena,

care era [n lichidare. n anul 1923, s-a [nfiintat la Chisinau s ocietatea Vulturul, creata de fostii membrii ai sectiunii de asigurari a Centralei Cooperativelor din Basarabia, cu un capital de numai 740 mii lei. n acelasi an (1923) a luat fiinta societatea Asigurarea Rom@n easca, cu un capital de 4 milioane lei si care era specializata [n asigurari de viata fara examinare medicala. Rezultatele din primele de asigurare obtinute de societate, au plasat-o [n anul 1937 pe locul sase [n cadrul societatilor din acea perioada.

Dupa Primul Razboi Mondial, au aparut [nca 22 de societati de asigurare, dintre care unele erau succesoare ale societatilor straine de asigurare : Steaua Rom@niei care a preluat portofoliu lui MunchenRe, Prima Ardeleana care a preluat portofoliul lui Erste Ungarische si Adriatica (societate italiana). Dupa anul 1927, Guvernul a autorizat [nfiintarea societatilor straine [n Rom@nia, printre care si Norwich, Phoenix, Standard, Sun.

n anii '30 activitatea economica si activitatea de asigurari, au cunoscut cea mai mare dezvoltare, [nregistr@nd evolutii favorabile toate ramurile de asigurari care se practicau pe plan international, numarul societatilor de asigurare variind [ntre 20 si 24.

Izbucnirea celui de-al Doilea Razboi Mondial si intrarea Rom@niei [n razboi, a condus la declinul activitatii de asigurari, astfel societatile engleze Caledonian - Rom@na, Norwich Union F.D. si Sun Insurance Ltd si-au predat portofoliul societatii Vatra Dornei, [ncet@ndu-si activitatea.

Dupa terminarea razboiului, [n anul 1945, mai functionau [n Rom@nia numai 13 societati rom@nesti si 5 reprezentante straine. Printre societatile rom@nesti se numarau si Generala, Dacia-Rom@nia, Asigurarea Rom@neasca, Steaua Rom@neasca. Societatile rom@nesti colaborau cu societatile cu capital strain, cu filialele sau reprezentantele din Rom@nia ale societatilor straine (din Italia, Anglia, Germania).

n anul 1942 odata cu aparitia legii care reorganiza activitatea de asigurare, Casa de Asigurari a Ministerului de Interne (aparuta [n anul 1915 si reorganizata [n anul 1936) s-a transformat [n Regia Autonoma a Asigurarilor de Stat (R.A.A.S.) care practica toate categoriile de asigurari si detinea monopolul asupra asigurarii bunurilor de stat si comunale. Av@nd [n vedere fap-tul ca R.A.A.S. era [n proprietatea statului, regia presta numai servicii publice si nu obtinea profit, astfel primele de asigurare erau sub nivelul primelor practicate de societatile private de asigurari. R.A.A.S. suporta cheltuielile de regie si despagubirile din primele de asigurare [ncasate.

n aceeasi perioada au existat si alte institutii care primeau bunuri publice [n asigurare: Eforia Bisericii Ortodoxe (asigura bisericile care erau [n proprietate parohiala), Casa Armatei (asigura caii pe care [i folosea armata si care erau [n proprietatea statului) si Regia Monopolurilor Statului - R.M.S. (asigura culturile de tutun pentru riscul de grindina).

• Perioada 1949 – 1990

n anul 1949 Regia Autonoma a Asigurarilor de Stat s-a transformat [n societate comerciala de stat si asigurari. n urma nationalizarii, [n anul 1948, societatile de asigurare au trecut [n proprietatea

statului cu toate activele si pasivele lor, iar institutiile publice de asigurari au intrat de asemenea [n noile structuri ale economiei planificate. n aceeasi perioa da, capitalul sovietic si-a facut aparitia [n diverse ramuri ale economiei, [n domeniul asigurarilor [nfiin t@ndu-se societatea Sovrom - Asigurare.

n anul 1952 s-a creat cu capital integral rom@nesc, Administratia Asigurarilor de Stat - ADAS, institutie specializata [n activitatea de asigurare, de reasigurare si de comisariat de avarie. ADAS si-a desfasurat activitatea sub conducerea generala a Ministerului Finantelor, pe baza unor decrete emise special pentru aceasta. Ministerul Finantelor aproba regulamentele de functionare si condi-tiile generale si speciale de asigurare, inclusiv tarifele de prime si sumele asigurate la asigurarile facultative. Numai riscurile care erau cedate [n reasigurare, limitele retinerilor proprii si conditiile reasigurarilor, erau stabilite de ADAS. Odata cu aparitia ADAS, asigurarile au devenit monopol de stat, aceasta fiind singura institutie din Rom@nia care a pra cticat activitatea de asigurare/reasigurare. ADAS avea [n obiectul de activitate asigurari obligatorii (prin efectul legii) si asigurari facultative.

Asigurarile prin efectul legii, practicate de ADAS erau asigurari pentru bunurile care apartineau cooperativelor agricole de productie si asociatiilor interco-operatiste (inclusiv unitatile economice ale acestora), asigurari pentru bunurile care apartineau persoanelor fizice, asigurari de calatorie pent ru cazurile de accidente, asig-urari de raspundere civila pentru pagube produse prin accidente de autovehicule.

Asigurarile facultative [ncheiate de ADAS ([n lei sau [n valuta), [n completarea celor prin efectul legii, erau asigurari de bunuri pentru riscurile de avarie, distrugere, furt sau altele; asigurari de persoane pentru riscurile de invaliditate, deces, supravietuire sau altele; asigurari de raspundere civila, pentru riscurile de vatamare corporala sau deces de persoane, avarierea sau distrugerea unor bunuri si alte pagube pentru care exista raspundere potrivit legilor [n vigoare la acea data. Veniturile ADAS obtinute din primele de asigurare, p@na [n anii '60, au fost preponderent din asigurari prin efectul legii, iar [n anii '70 si '80, portofoliul ADAS s-a modificat, [ncasarile fiind obti nute [n majoritate din asigurari facultative.

n perioada 1955 - 1989, volumul primelor de asigurare [ncasate de ADAS, a crescut de 14,4 ori, [n timp ce venitul national a crescut numai de 10,2 ori.

Fodurile de care dispunea ADAS erau urmatoarele : fondul statutar (200 milioane lei), fon-dul de rezerva, fondul mijloacelor fixe, rezerva de prime pen tru asigurarile de persoane si alte fonduri speciale. Veniturile obtinute de ADAS erau folosite pentru acoperirea pagubelor provo-cate de calamitati sau accidente, pentru plata sumelor asigurate pentru asigurarile de persoane, pentru acoperirea cheltuielilor [n vederea formarii si administrarii fondului de asigurare, pen-tru constituirea fondurilor derezerva si a fondurilor speciale si pentru dezvoltarea societatii.

• Perioada 1990 – 2002 : noi reglement ari~

Dupa anul 1990, au aparut importante schimbari legislative care au con-dus la [nlaturarea monopolului statului, aparitia multor societati de asigurare si la stabilirea climatului concurential pe piata asigurarilor din Rom@nia.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 1279 din 8 decembrie 1990 privind înființarea unor societăți comerciale pe acțiuni în domeniul asigurărilor, care prevedea că începând cu data de 1 ianuarie 1991, se pot crea societăți de asigurare ca societăți comerciale pe acțiuni, ADAS și-a înțet activitatea. Activul și pasivul ADAS a fost preluat de către societățile Asigurarea Românească S.A., Astra S.A., și agentia Carom S.A., înființate prin prevederile aceleiași Hotărâri.

Societatea Asigurarea Românească S.A. a preluat activele și pasivele aferente: asigurărilor facultative de viață, asigurărilor obligatorii, asigurărilor facultative de autovehicule și altor asigurări. Asigurarea Românească S.A. a preluat de la ADAS și bunurile imobile care au fost incluse în capital.

Societatea Astra S.A. a preluat activele și pasivele corespunzătoare societăților mixte (cu participarea ADAS) din străinătate, asigurărilor și operațiunilor de reasigurare în relațiile cu străinătatea.

Agentia Carom S.A. a preluat activitatea privind constatarea daunelor, stabilirea și plata despăgubirilor în cazul pagubelor produse în România, atunci când răspunderea revenea unor asigurați la societățile de asigurare din străinătate și în cazurile de pagube produse în străinătate de automobilisti români asigurați la societățile de asigurare din România.

Aceste trei companii au fost create prin participarea statului de 100%, această situație schimbându-se în anul 1991 când prin Legea nr. 58 din data de 14 august 1991 privind privatizarea societăților comerciale, 30% din capitalul social al entităților economice a fost privatizat și a trecut în administrarea Fondurilor Proprietății Private (înființate prin aceeași Lege).

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 1356 din 28 decembrie 1990 a fost înființată Banca de Export Import a României S.A. - EXIMBANK, banca cu capital integral de stat, dar care și-a început efectiv activitatea în aprilie 1992. Prin departamentul de asigurări – reasigurări, EXIMBANK practica asigurări pentru credite de export împotriva riscului de neplata la extern.

În anul 1991, apare Legea nr. 47 în data de 16 iulie 1991, privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților comerciale din domeniul asigurărilor. Prevederile Legii stipulau faptul că în România, activitatea de asigurare se desfășoară prin intermediul societăților de asigurare, societăților de asigurare-reasigurare și societăților de reasigurare și de asemenea prin intermediul societăților de intermediere (agenții de intermediere). Legea reglementa faptul că societățile comerciale din domeniul asigurărilor, trebuie să se constituie cu avizul prealabil al Oficiului de supraveghere a activității de asigurare și reasigurare din Ministerul Economiei și Finanțelor. Conform Legii, companiile care activau în domeniul asigurărilor, se puteau constitui ca societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată.

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 574 din data de 23 august 1991 privind atribuțiile Oficiului de Supraveghere a Activității de Asigurare și Reasigurare - OSAAR, s-a înființat organismul de supraveghere al pieței asigurărilor, ca direcție în cadrul Ministerului Finanțelor. Astfel, în luna septembrie 1990 a fost înființată prima societate de asigurări cu capital integral privat din România, S.C. Unita SRL, cu sediul la Timisoara. Activitatea societății Unita a debutat în luna ianuarie 1991, prin practicarea asigurărilor mixte de viață cu acumulare de capital. În anul 2000 pachetul majoritar al societății a fost cumpărat de compania Wiener Staedtische din Austria, iar în

portofoliul societatii se regasesc [n prezent toate tipurile de asigurari. Ulterior, apar alte companii cu capital privat, rom@nesc sau/si cu capital strain (tin@nd cont de faptul ca Legea nu permitea [nfiintarea unei societati cu capital integral strain), marea lor majoritate av@nd sediile [n Bucuresti.

n anul 1992 se [nfiinteaza societatile Agras, Asigurare Reasigurare Ardaf, Roumanie Assurance International, etc.

n anul 1993 se [nfiinteaza societatile Asigurarea Anglo-Rom @na, Generala Asigurari (care [n anul 1999 si-a schimbat numele [n Generali Asigurari), etc.

n anul 1994 se [nfiinteaza societatile Asitrans, Asigurari Ion Iriac - ASIT (care [n anul 2000 si-a schimbat numele [n Allianz Iriac Asigurari, prin cumpararea pachetului majoritar de actiuni de catre compania Allianz din Germania), Arinco Societate de Asigurari (care ulterior [si schimba numele [n Interamerican Rom@nia Asigurari), SAR Transilvania, etc.

n anul 1995 se [nfiinteaza societatile Asigurarea Populara Rom@na (care [n anul 2001 si-a schimbat numele [n Asigurare Reasigurare AGI – Rom@nia, pr in cumpararea pachetului majoritar de actiuni de compania AGI din Germania), Omniasig (prin cumpararea portofoliului societatii Mondragon, [nfiintata [n 1992), Sara-Asig (care [n anul 1996 si-a schimbat numele [n Sara Merkur, prin cumpararea pachetului majoritar de catre compania Merkur Versicherung din Austria), etc.

n anul 1996 se [nfiinteaza societatile Asiban Societate de Asigurare si Reasigurare, Atlassib Societate de Asigurari (cu sediul la Sibiu), etc.

n anul 1997 se [nfiinteaza societatea Nationale Nederlanden Asigurari de Viata (care [n 1998 [si schimba numele [n Nederlanden Asigurari de Viata, iar [n anul 2001 [si schimba numele [n ING Nederlanden Asigurari de Viata), Garanta, etc.

n anul 1999 se [nfiinteaza societatea Commercial Union Asiguarari de Viata;

Dupa anul 1990, [n piata rom@neasca a asigurarilor, au aparut foarte multe societati de intermediere [n asigurari ([n anul 2000 activ@nd peste 800 de societati), care jucau rolul de agenti dar si de brokeri de asigurari ([n fapt, brokeri de asigurare fiind numai c@teva societati). Termenul "broker de asigurare" a fost introdus de Legea 32/2000 privind societatile de asigurare si supravegherea asigurarilor. La [nceputul anului 2002, erau autorizate sa functioneze 105 societati de brokeraj [n asigurari, printre care si c@tiva mari brokeri internationali ca Marsh, AON, Gras Savoyr, etc.

• Bazele juridice ale activita,~tii de asigurare

Activitatea de asigurare-reasigurare din Rom@nia s-a desfasurat conform unor reglementari ca H.G.nr.1279/1990, Legea nr.47/1991, Legea nr.136/1995.

Activitatea de asigurare-reasigurare [n Rom@nia a fost coordonata de un oficiu de supraveghere al activitatii de asigurare si reasigurare - OSAAR - care a functionat p@na [n anul 2001, ca un organism component al Ministerului de Finante din Rom@nia, atributiile sale fiind preluate de catre Comisia de Supraveghere a Asigurarilor.

Pe lângă condițiile care trebuiau îndeplinite de o societate de la înființare și până la situația de faliment, acest oficiu a supravegheat bunul mers al activității din această ramură, sub îndrumarea unui director.

Crearea acestui organism a avut drept scop supravegherea aplicării dispozițiilor legale cu privire la activitatea de asigurare/reasigurare, prevenirea stării de insolvență a societăților comerciale din domeniul asigurărilor și apărarea drepturilor asiguraților.

În România, activitatea de asigurare/reasigurare se desfășoară prin trei categorii de societăți, și anume:

- societăți de asigurare, societăți de asigurare/reasigurare, societăți de reasigurare, care au în comun faptul că își asumă obligații prin acceptare de riscuri în schimbul plății unor prime de către asigurați;
- societăți de intermediere, denumite și agenții de intermediere - sunt societățile care negociază și încheie contracte de asigurare pentru societățile de asigurare, asigurare/reasigurare și reasigurare;
- societățile care prestează alte servicii privind încheierea și executarea unor contracte de asigurare.

În România se pot constitui societăți comerciale din domeniul asigurărilor-reasigurărilor cu capital român, precum și societăți cu capital mixt. Constituirea societăților comerciale cu participare străină se face numai prin asociere cu persoane fizice sau juridice române.

Societățile comerciale cu capital român sau mixt se pot constitui sub forma de societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată.

Societățile comerciale străine și asociațiile asiguraților români pot înființa reprezentanțe în țara noastră, în anumite condiții:

a) să aibă personalitate juridică în țara de origine, să fi desfășurat activitate în domeniul asigurărilor în ultimii 10 ani și să nu se afle în stare de încetare de plată sau de faliment;

b) să depună la o unitate bancară din România o garanție în numerar, echivalentă cu limita minimă a capitalului prevăzut a fi versat la constituirea societăților;

c) să obțină, în prealabil, avizul C.S.A.

Societățile comerciale din domeniul asigurărilor pot practica una sau mai multe categorii de asigurări și reasigurări, potrivit obiectului de activitate stabilit prin contractul de societate și statut.

Pentru a asigura solvabilitatea activității desfășurate, societățile de asigurare nu trebuie să-și asume prin contracte obligații peste capacitatea lor de plată.

Această capacitate se exprimă sub forma unui raport între angajamentele asumate de asigurator și capitalul social versat, plus rezervele de capital ale acestuia. Legea prevede că societățile de asigurare,

asigurare/ reasigurare si reasigurare [si pot asuma anual obligatii din contractele de asigurare si reasigurare corespunzatoare unui volum de prime care, dupa deducerea primelor cedate [n reasigurare, sa nu depaseasca un plafon echivalent cu p@na la 5 ori suma capitalului varsat si a rezervelor de capital.

n scopul prevenirii ajungerii [n incapacitate de plata, datorita unor riscuri supradimensionate, societatile de asigurari sunt abilitate prin lege sa cedeze altor societati parti din obligatiile asumate prin contractele [ncheiate de acestea.

Societatile de asigurare/reasigurare sunt obligate, potrivit legii, sa constituie rezerve de prima si dauna.

ncep@nd cu anul 1990 si p@na [n prezent, [n legislatia rom@na de asigurari s-au produs schimbari de esenta, actele normative aparute corespunz@nd noului sistem de relatii economice de tranzitie, bazat pe sistemul pietei libere.

H.G.nr.1279/1990 a fost piatra de temelie [n acest domeniu [n crearea unei noi pieti de asigurari si reasigurari, av@nd o importanta cov@rsitoare [n organizarea noii pieti, prin punerea de acord a cerintelor economiei de piata [n sistemul asigurarilor si reasigurarilor [n Rom@nia.

Prin urmare, asigurarea si reasigurarea nu mai este acum la [ndem@na unei singure societati, ci a tuturor care sunt organizate si functioneaza conform reglementarilor [n vigoare.

n acest sens, a fost semnificativa aparitia [n 1991 a Legii nr. 47, privind organizarea si functionarea societatilor comerciale din domeniul asigurarilor, care a desfiintat monopolul [n asigurari, pe baza prevederilor sale cre@ndu-se cadrul constituirii de societati de asigurare-reasigurare cu capital pri-vat [n [ntregime, indiferent de originea capitalului subscris si/sau varsat. S-a pus astfel capat dominatiei economice a statului [n acest sector economico-financiar, p rin eliminarea caracterului monopolist al unei singure societati proprietate de stat - ex ADAS - care a [ncetat sa mai existe conform H.G. nr.1279/1990.

n afara acestei schimbari de forma, Legea nr.47/1991 a [nsemnat, fara[ndoiala, unprogreslegislativ submai multe aspecte, si anume:

- prin prevederile sale, legea a limitat dimensiunile investitiei straine - faptul ca investitia straina este permisa conform legii numai [n asociere cu capital autohton, nu limiteaza [nsa participarea ca valoare, asa cum se [nt@mpla [n alte legislatii;
- Legea nr. 47/1991 a fost o lege de protectie sociala, rezerv@nd numeroase prevederi protectiei asiguratului;
- [n cadrul ei se reglementau obligativitatea organizarii supravegherii activitatii de asigurare si reasigurare, care a avut ca efect constituirea oficiului d e supraveghere a acestei activitati, [n cadrul Ministerului de Finante - acest lucru fiind detalia t [n H.G. nr.574/1991;
- a reglementat obligatia asiguratorilor de a mentine proportia legala [n subscriere [n raport cu marimea capitalului subscris si varsat.

Desi cu unele reglementari specifice perioadei de tranzitie [n care [si produce efectele sale, Legea nr.47/1991 s-a apropiat, din punctul de vedere al continutului sau, de reglemen-tarile [n materie din Europa de Vest, si mai ales din Uniunea Europeana, ceea ce a dus la aprecierea ca aceasta lege este de natura liberala, [ncuraj@nd investitia si initiativa particulara [n domeniu.

Legea nr.47/1991, prin natura si continutul ei, nu a rezolvat [n mod exhaustiv toate problemele juridice necesare a fi rezolvate, pentru o mai bun a functionare din punct de vedere juridic a activitatii de asigurare si reasigurare, si [n prezent exista preocupari pentru modificarea si completarea acesteia, lucru care s-a si [nt@mplat prin aparitia noii legi a asigurarilor [n M.O.303 din 30.12.1995.

Experienta a aratat ca Legea nr.47/1991 nu a rezolvat pe deplin [n plan juridic elaborarea autorizarilor de functionare a societatilor de asigurare, nu at@t sub aspectul acordarii acesteia, ci mai ales sub aspectul controlului asupra realizarilor prevederilor sale privind functionarea corecta a acestui aviz.

At@t Legii

nr.47/1991, c@t si H.G.nr. 574/1991 le lipsesc sanctiunile de fond specifice situatiilor [n care preved-erile de baza ale reglementarii sunt [ncalcate; de exemplu, existenta asigurarilor pirat, [ncercarea unor societati straine de a practica diverse tipuri de asigurari cu [ncalcarea prevederilor din lege, v@nz@nd propriile polite de asigurare, desi nu obtinusera aprobarea fostului OSAAR sa actioneze [n acest sens.

Fara nici o [ndoiala ca toate aspectele semnalate mai sus, desprinse de fapt, din activitatea practica de aplicare a Legii nr.47/1991, ca si celelalte aspecte ce scapa acum, au necesitat o reconsiderare adecvata, [n ideea unei revizuirii a legii si a unor modificari substantiale [n continutul sau.

n Monitorul Oficial nr. 303/30.12.1995 a fost publicata Legea nr.136 privind asigurarile si reasigurarile din Rom@nia, cu intrare [n vigoare din februarie 1996. Printre alte precizari de natura tehnica, un spatiu larg a fost acordat liberalizarii concurenteii [n materie.

Liberalizarea deplina a concurenteii [n materie de asigurari, [n sensul ca [n lege au fost reglementate asigurarile obligatorii, a presupus ca persoanele fizice si juridice au libertatea de a-si alege soc ietatea la care sa se asigure prin ceea ce legea a numit obligatie de a asigura. S-a eliminat astfel asigurarea prin efectul legii, a raspunderii civile pentru daunele produse ca urmare a accidentelor de circulatie, asigurarile pentru cladiri, asigurarile agricole etc.

Legea nr.136/1995 face referire expresa, prin c@teva articole, la protectia consumatorilor de asigurari, la creditarea asiguratorilor si a asiguratilor cu o mai mare libertate de a reglementa raporturile lor de asigurare, la consacrarea dreptului persoanelor pagubite de a chema [n judecata direct asiguratorul, de la care sa recupereze [n conditii de mai mare siguranta.

Legea nr.32/2000 a fost elaborata~ pentru ca asigurarile~ din România s a~ se desfășoare într-o piață sanătoasă,~ în care clienții să poată avea deplina~ încredere în orice societate de asigurari~ si, sa~ se bucure de servicii de calitate si, la înalte standarde profesionale. Aceasta reglementeaza~ constituirea, organizarea si, funcționarea organismului de supraveghere a asigurarilor,~ care potrivit acestei legi se numește Comisia de Supraveghere a Asigurarilor,~ precum si, constituirea, organizarea si, funcționarea societa,~tilor de asigurare din România.

Legea are următoarele capitole:

[1.] Capitolul I se ocupa de obiectul legii, definirea unor termeni si categorii de asigurare; Capitolul II se ocupa de Comisia de Supraveghere a Asigurarilor, componenta, numirea membrilor Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor, cerintele legale pentru a putea fi membru al Consiliului, mijloacele legale de supraveghere, atributii, drepturi de legislatie prin Norme, date în aplicarea legii, de emiterea de decizii pe probleme concrete ale activitatii de supraveghere si control, dreptul de autorizare a constituirii si functionarii societatilor de asigurare si de brokeraj în asigurari; Capitolul III se ocupa de autorizarea asiguratorilor si de cerintele legale de mentinere a acestora pe piata; Capitolul IV reglementeaza activitatea asiguratorilor în piata de asigurari din România, obligatiile acestora privind raportarea datelor statistice si a indicatorilor financiari sintetici care confirma mentinerea tuturor cerintelor legale pentru functionare a fiecarui asigurator; Capitolul V reglementeaza activitatea de asigurare de viata; Capitolul VI se ocupa de redresarea, reorganizarea si lichidarea asiguratorilor; Capitolul VII reglementeaza intermedierea în asigurari. Capitolul contine norme juridice privind agentii de asigurare si brokerii de asigurare, constituirea si functionarea acestora, cerintele minime de capital social si obligatiile fata de Comisia de Supraveghere a Asigurarilor; Capitolele VIII si IX se ocupa de raspunderi si sanctiuni respectiv de dispozitii finale si tranzitorii.

Prin natura reglementarilor sale, Legea 32/2000 privind societatile de asigurare si supravegherea asigurarilor prevede completarea acestora cu Normele emise de Comisia de Supraveghere a Asigurarilor, potrivit atributiilor ce i-au fost conferite de lege. Legea prevede o obligatie în sarcina Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor de a emite Norme.

Domeniul foarte vast si special al asigurarilor si reasigurarilor necesita o permanenta perfectionare a reglementarilor în domeniu.

Prin aducerea în actualitate a acestor raporturi juridice foarte specifice, care trebuiesc examinate, apare ca fiind necesara asezarea lor într-o ramura de drept distincta, aceea de drept al asigurarii, lucru valabil în alte tari printr-o jurisprudenta distincta.

În prezentul legea nr. 32/2000 a adus modificari importante în ceea ce priveste dezvoltarea sectorului asigurarilor si cadrul sau de functionare, ceea ce arata un salt calitativ fata de 1989. Necesitatea perfectionarii continue a cadrului legislativ în domeniul asigurarilor, va crea conditii optime pentru dezvoltarea acestui sector de activitate.

[1.] [1.] Organizatii de piata

Uniunea Nationala a Societatilor de Asigurare si Reasigurare din Romania - UNSAR - s-a constituit [n anul 1994 ca organizatie profesionala, neguvernamentala, apolitica, independenta, cu caracter nelucrativ, creata [n scopul dezvoltarii, extinderii, colaborarii si cooperarii [n domeniul asigurarilor si reasigurarilor pe plan intern si international. U.N.S.A.R. a fost fondata de catre 13 societati de asigurare si reasigurare, societati cu capital de stat si privat, capital at@t rom@nesc c@t si strain.

UNSAR desfasoara o activitate [ndreptata spre sprijinirea relatiilor de piata [n domeniul 21 asigurarilor si reasigurarilor, [n tiv prezent fiind formata di n din membri care detin aproxima-repr 70% din piata asigurarilor Rom@nia, fiind astfel ezentativa pentru aceasta.

Cele 21 de companii de asigurare membre UNSAR sunt: Agras S.A., AIG Rom@nia, Ardaf, Asigurarea Anglo – Rom@na, Asigurarea “Ion Iriac”, Asigurarea Populara Rom@na, Asirom S.A., Asitrans, Astra S.A., Bay Asigurari-Reasigurari S.A., Eximbank, Generala S.A., Inter-american S.A., Nederlanden Asigurari de Viata Rom@nia S.A., Omniasig S.A., Roumanie Assurance International, SAR Transilvania, Unita S.A., la care s-au adaugat, [n noiembrie 1998, societatile Atlas-sib si Nationala CAR, iar [n 1999, societatile de asigurare Garanta, Omniasig Asigurari de Viata, Sara Merkur si Asiban S.A. De asemenea, si alte societati si-au manifestat intentia si interesul pentri aderare.

Scopurile UNSAR sunt urmatoarele:

- (a)12345678•. analiza si adoptarea de hotar@ri comune asupra problemelor referitoare la asigurari si reasigurari;
- realizarea legaturilor si contactelor permanente cu organisme interne si internationale conexe domeniului asigurarilor;
 - reprezentarea pozitiei comune a membrilor [n fata autoritatilor sau a altor organizatii din tara si strainatate;
 - promovarea si protejarea activitatii de asigurari si a interesului profesional comun al mem-brilor;
 - participarea la formularea unei pozitii comune [n pregatirea reglementarilor privind asig-urarile;
 - organizarea si sprijinirea desfasurarii cursurilor si seminariilor de pregatire a personalului societatilor membre;
 - sustinerea dezvoltarii pietei rom@nesti de asigurari;

- sprijinirea si facilitarea aderarii membrilor la organisme internationale din domeniul asigurarilor.

Din anul 1996 UNSAR este membru cu drepturi depline la IUIAI - Uniunea Internationala a Asiguratorilor de Aviatie, iar din anul 1997 UNSAR este membru cu drepturi depline la IUMI - Uniunea Internationala a Asigurarilor Maritime. In anul 2001, UNSAR a depus cerere pentru a deveni membru asociat la Comite Europeen des Assurances - CEA. Comitetul European de Asigurari este federatia asociatiilor nationale ale asiguratorilor din 29 de tari Europene.

Pentru evitarea aparitiei unor situatii care ar putea afecta reputatia societatilor membre, pentru dezvoltarea si consolidarea pietei asigurarilor din Romania, precum si imaginea acesteia pe plan international, s-a adoptat Codul de Conducita al UNSAR, care are ca scop adoptarea si aplicarea unor reguli de comportament ale societatilor de asigurare membre, precum si ale personalului acestora.

Societatile care doresc sa adere la Uniune, trebuie sa se conformeze unor cerinte de ordin profesional, exprimandu-si in acelasi timp vointa si disponibilitatea de a colabora cu ceilalti membri in vederea atingerii scopurilor propuse. Avand in vedere faptul ca UNSAR isi acorda girul moral pentru fiecare societate membra si tinand cont de faptul ca prevederilor statutare trebuie respectate, au fost adoptate "Criteriile de analiza in vederea obtinerii calitatii de membru UNSAR". Aceste criterii se refera in principal la durata activitatii societatii (de cel putin un an), la capitalul social varsat (in conformitate cu prevederile Legii 32/2000), la forma juridica a societatii (S.A.), la incadrarea in standarde morale si de conduita profesionala (manageriala). De asemenea se considera ca in conducerea executiva a societatii trebuie sa se afle cel putin o persoana cu pregatire si/sau experienta de minim 2 ani in domeniul asigurarilor, intr-un post tehnic.

Organele de conducere ale UNSAR sunt Adunarea Generala si Comitetul de Directie. Adunarea Generala este formata din toti membrii acesteia si decide asupra tuturor problemelor majore, se intalneste de doua ori pe an in sedinte ordinare si de cate ori este nevoie in mod extraordinar.

In mod curent UNSAR este condusa de Comitetul de Directie, care este format din Presedintii/Directorii Generali a opt societati membre. Acest comitet dezbate si decide toate problemele importante in intervalul dintre doua sesiuni ale Adunarii Generale, indeplinind in acelasi timp sarcinile remise de aceasta.

Una din realizările majore ale UNSAR este elaborarea unui cod de conduita pentru societatile de asigurare, cod care ca scop adoptarea si aplicarea unor reguli de comportament ale societatilor de asigurare membre ale UNSAR, precum si ale personalului acestora, pentru a evita aparitia unor situatii care ar putea afecta reputatia societatilor membre, dezvoltarea si consolidarea pietei asigurarilor din România, precum si imaginea acesteia pe plan international. Conduita fiecarei societati de asigurare trebuie sa fie onesta, integra, morala, etica, sa nu afecteze negativ activitatea celorlalte societati si sa nu aiba la baza mijloace necinstite fata de acestea sau fata de clientii lor.

Între membrii UNSAR trebuie mentinut si respectat un spirit de colaborare, solicitudine si corectitudine care sa previna aparitia unor situatii neplacute, ambigue sau de conflict.

Datorita multiplelor situatii neprevazute care apar în activitatea zilnica si care nu se pot regasi în acest Cod, se recomanda ca acestea sa fie aduse la cunostinta secretariatului UNSAR pentru a se pune în discutia Adunarilor Generale ale UNSAR, si dupa caz, sa se adopte o pozitie comuna pe baza opiniei reprezentantilor societatilor.

Pentru ca activitatea UNSAR sa se desfasoare în cadrul mai sus mentionat, societatile care doresc sa adere, trebuie sa se conformeze unor cerinte de ordin profesional, exprimându-si în acelasi timp vointa si disponibilitatea de a colabora cu ceilalti membri în vederea atingerii scopurilor Uniunii. Astfel se poate crea baza necesara preluarii de catre UNSAR a responsabilitatii morale pentru fiecare membru.

În acest sens, Comitetul de Directie va analiza cererile de aderare la UNSAR, prezentate de societatile de asigurare-reasigurare, si le va supune spre examinare si aprobare Adunarii Generale, tinând seama si de urmatoarele criterii:

- sa aiba o activitate în domeniu de cel puțin un an;
- capitalul social varsat sa nu fie mai mic decât cel prevazut de Legea 32/2000;
- sa aiba în conducerea executiva cel puțin o persoana cu pregatire si/sau experienta de minim 2 ani în domeniul asigurarilor (într-un post tehnic);
- sa fie Societate pe Actiuni (S.A.);
- sa se încadreze în standardele morale si de conduita profesionala (manageriala).

O alta organizatie de piata este **Asociatia de Drept al Asigurarilor din România (ADAR)** a fost înfiintata în anul 1991 de un grup de juristi care activa u în domeniul asigurarilor. Ea este o asociatie profesionala, independenta, apolitica, având drept scop principal promovarea stiintei dreptului asigurarilor si a activitatii de asigurare din România a. La aceasta asociatie au aderat pe par-cursul timpului societati de asigurare si prestatori de servicii din acest domeniu (Asirom, Astra, Carom, Metropol, Generala, Allianz-Tiriac, Avus International s.a.) precum si persoane care activeaza în domeniul asigurarilor fara a fi juristi, astfel în cât astazi asociatia are cca. 35 membrii.

În anul 1992, la Adunarea Generala a Asociatiei Internationale de Drept al Asigurarilor (AIDA) asociatia a fost primita ca membru al AIDA. În perioada de la înfiintare si pâna în prezent a reusit sa se impuna în atentia Asociatiei Internationale de Drept al Asigurarilor (AIDA) ca o asociatie activa în plan profesional.

ADAR a organizat, cu deosebit succes, în anul 1995, un Colocviu national de drept al asigurarilor la care au participat un numar foarte mare de specialisti în asigurari din numeroase tari ale lumii si în anul 1998 un seminar pe teme de asigurari auto, cu participarea Grupului de Lucru Auto din cadrul AIDA.

O alta activitate a Asociatiei de Drept al Asigurarilor din România este editarea, împreuna cu UNSAR a unui Buletin Informativ.

Institutul de Asigurari a fost înființat ca persoană juridică în data de 15 septembrie 2001, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului României nr.26/11 ianuarie 2000.

Institutul a fost creat de patru asociații profesionale care activează în domeniul asigurărilor și anume: Uniunea Națională a Societăților de Asigurare și Reasigurare din România - UNSAR, Asociația Română a Actuarilor - ARA, Uniunea Națională a Societăților de Intermedieri și Consultanță din România - UNSICAR și Asociația de Drept a Asiguratorilor din România - ADAR.

Cel mai important beneficiar al acestui proiect este însuși domeniul asigurărilor, deoarece crearea Institutului conduce la dezvoltarea industriei românești de asigurări prin ridicarea valorii profesionale a celor care lucrează în asigurări și a colaboratorilor din toate domeniile conexe asigurărilor.

În cadrul Institutului se pot organiza cursuri și seminarii pentru specializarea celor care vor să aprofundeze domeniul asigurărilor.

Activitatea Institutului se axează în principal pe dezvoltarea și oferirea de programe de pregătire profesională în domeniul atât de complex al asigurărilor, dar această activitate va fi îndreptată și înspre partea de educare a populației. La absolvirea fiecărui stagiu de pregătire se organizează examinări pentru obținerea de calificative și certificări. Se urmărește de asemenea ca aceste certificări și diplome obținute în cadrul Institutului să fie recunoscute în piața asigurărilor.

Organele de conducere ale Institutului de Asigurări sunt Adunarea Generală și Consiliul Director.

UNSICAR este o organizație de piață care a luat ființă în septembrie 2000, la inițiativa unui grup de 12 societăți de intermedieri și consultanță în asigurări, ca organizație non profit, neguvernamentală și apolitică, având personalitate juridică în conformitate cu O.G.26/2000.

Scopul Uniunii constă în sprijinirea membrilor săi în creșterea recunoașterii publice a rolului activității intermediarilor și consultantilor în asigurări.

Obiectivele Uniunii sunt:

[1.] Colaborarea cu societățile de asigurări și cu autoritatea de supraveghere a activității de asigurări în pregătirea bazelor legislative și tehnice în domeniul asigurărilor; Crearea standardului de lucru, a normelor deontologice și urmărirea creșterii nivelului calitativ al serviciilor membrilor săi; Sustinerea membrilor în educarea și instruirea personalului propriu; Sustinerea intereselor legitime ale membrilor săi în relațiile cu terți, inclusiv instituțiile de stat și mass-media; Dezvoltarea relațiilor la nivel național și internațional cu alte asociații și organisme de profil.

Organele de conducere ale Uniunii sunt următoarele:

54321-. Adunarea Generală a Membrilor;

- Consiliul Director;
- Comisia de Cenzori.

În luna Iunie 2001, UNSICAR a devenit membru cu drepturi depline al BIPAR (Bureau International des Producteurs d'Assurances et de Reassurances), organizație internațională înregistrată la Paris și cu sediul operațional la Bruxelles.. BIPAR a fost înființată în 1937 și reunește asociațiile profesionale naționale ale intermediarilor în asigurări.

UNSICAR a elaborat Codul Etic al Brokerilor de Asigurări, membri ai Uniunii, care cuprinde o declarație a principiilor și valorilor profesionale pe care brokerii se obligă să le respecte în relațiile cu clienții, cu asiguratorii și cu ceilalți intermediari.

Prin apariția Legii 32/2000, se înființează **Comisia de Supraveghere a Asigurarilor – C.S.A.**, organism independent, autonom, finanțat de societățile de asigurare, cu rol de reglementare, control și supraveghere a pieței asigurarilor. Comisia de Supraveghere a Asigurarilor este condusă de Consiliul Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor, format din cinci persoane (un președinte, un vicepreședinte și 3 membri).

Membrii Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor sunt numiți de Parlamentul României, la propunerea comisiilor pentru buget, finanțe și bănci ale Senatului și Camerei Deputaților și sunt aleși cu un mandat de 5 ani pentru președinte, de 4 ani pentru vicepreședinte, de 3, 2 și respectiv de 1 an pentru membrii. Primii membri ai Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor au fost numiți în luna iulie a anului 2001.

Conform articolelor 5 și 8 din Legea 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurarilor, Comisia de Supraveghere a Asigurarilor are ca atribuții, în principal, următoarele:

- Elaborează sau avizează proiectele de acte normative care privesc domeniul asigurarilor sau care au implicații asupra acestuia și avizează actele administrative individuale, dacă au legătură cu activitatea de asigurare
- Supraveghează situația financiară a asiguratorilor, în vederea protejării intereselor asiguratilor, scop în care poate dispune efectuarea de controale ale activității asiguratorilor sau brokerilor de asigurare
- Participă la elaborarea planului de conturi, a normelor și a metodelor contabile, după consultarea cu asociațiile profesionale ale operatorilor din asigurări
- Ia măsuri pentru ca activitatea de asigurare să fie gestionată cu respectarea normelor prudențiale specifice
- Participă la asociațiile internaționale ale autorităților de supraveghere a asigurarilor

- Adopta norme pentru aplicarea Legii 32/2000 privind societatile de asigurare si supravegherea asigurarilor, cum ar fi normele privind clasele de asigurari care pot fi practicate, procedura de autorizare a asiguratorilor si a brokerilor, marja de solvabilitate, insolvabilitatea asiguratorilor, conditiile privind administrarea fondului asigurarilor de viata, investitiile si evaluarea activelor si altele
- Emite decizii prin care acorda, suspenda sau retrage autorizatii, aproba divizarea sau fuzionarea asiguratorilor, aproba transferul de portofoliu de asigurari, sanctioneaza operatorii din domeniu pentru incalcarea legislatiei specifice in vigoare

[1.] [1.] Indicatori ai activitatii de asigurare – raport pe 2001

Raportul pentru anul 2001 reprezinta primul raport prin care C.S.A., face bilanțul pentru industria asigurarilor din România.

Realitatea a demonstrat ca, în 10 ani de supraveghere si control a acestei piete, evoluțiile au fost pozitive chiar daca nu întotdeauna spectaculoase.

Înființarea Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor este un altul calitativ necesar pentru dezvoltarea pieței asigurarilor în România si, pasul obligatoriu pentru integrarea acestui sector financiar în Uniunea Europeana.

Comisia continua a asigurarilor pentru
nia în ultimii 10 ani, primul
rând, fostul Oficiu

la un nivel superior de exigență activitatea de supraveghere care, având în vedere evoluția pieței asigurărilor din România fără incidente și accidente, și-a asumat responsabilitatea, în de Supraveghere a Activității de Asigurare și Reasigurare.

Experiența acumulată în cadrul Oficiului de Supraveghere a Asiguraților din România, s-a constituit într-un portofoliu preluat de Comisia de Supraveghere a Asiguraților în vederea întăririi capacității profesionale și a autorității de care are nevoie pentru protejarea consumatorilor de produse de asigurare și întărirea acestui sector în vederea asimilării fără sincope a standardelor impuse de integrarea europeană.

C.S.A. a fost înființată ca o necesitate obiectivă în supravegherea și controlul pieței asigurărilor, precum și pentru crearea cadrului legișlative și instituțional în vederea realizării dezideratelor României de integrare în Uniunea Europeană.

Analiza principalilor indicatori ai activității de asigurare pe anul 2001

Față de modificarea numărului de societăți, s-au produs modificări și în volumul capitalului social subscris și versat al societăților. Multe societăți au procedat la majorarea capitalului social pentru a putea îndeplini cerințe privind limita minimă a capitalului social din Legea nr. 32/2000.

Evoluția numărului de societăți de asigurare în perioada 1997 – 2001 :

Anul	Număr societăți	Crestere reală față de anul anterior
1997	47	-
1998	64	63.57%
1999	72	64.70%
2000	73	13.03%
2001	47	9.19%

Sursa : Raport 2001 C.S.A.
 Situația capitalului social subscris pe total societăți de asigurare-reasigurare pentru perioada 1998 - 2001:

Anul	Volum (milioane lei)	Echivalent în mil USD	Crestere nominală în lei față de anul anterior	Rata inflației	Crestere reală în lei față de anul anterior
1998	405.149	37	127.10%	40.6%	61.52%
1999	1.011.854	55	127,10%	54.8%	61.34%
2000	1.605.483	62	149,75%	40.7%	12.77%
2001	2.313.319	73	58,67%	30.3%	10.58%

Sursa : Raport 2001 C.S.A.
 Situația capitalului total varsat al societăților de asigurare-reasigurare [n perioada 1998 - 2001:

Anul	Volum (milioane lei)	Echivalent in mil USD	Creștere nominală în lei față de anul anterior	Rata inflației	Creștere reală în lei față de anul anterior
1998	395.864	36	129.98%	40.6%	63.57%
1999	1.009.269	55	154.95%	54.8%	64.70%
2000	1.605.164	62	59.04%	40.7%	13.03%
2001	2.283.599	72	42.27%	30.3%	9.19%

Sursa : Raport C.S.A. 2001

În anul 2001, capitalul social subscris și varsat pe întreaga piață a crescut cu 10,58% , și respectiv cu 9,19 % [n termeni reali, [n situația [n care numărul societăților de asigurare s-a redus semnificativ. Din cele 47 de societăți care au desfășurat activități [n anul 2001, 27 societăți au participat [n valută la capitalul social, din care 13 cu participare străină la capital de peste 90%.

Echivalentul [n valută al capitalului social subscris și varsat a crescut [n 2001 față de anul anterior cu 17,74%, respectiv cu 16,13%.

În ceea ce privește intermediarii [n asigurări, capitalul social subscris și varsat de cei 98 de brokeri de asigurare autorizați de C.S.A. [n anul 2001 a fost de 23.895 milioane lei. Din numărul total de brokeri autorizați [n 2001, 41 dețin un capital cuprins între 150-500 milioane lei. Valoarea comisiunelor [ncasate de primii 35 brokeri [n 2001, de la data autorizării și până la sfârșitul exercițiului financiar 2001, din totalul de 98 brokeri autorizați de comisie, este de 37.588 milioane lei.

Din volumul total realizat prin încasarea primelor brute, potrivit contractelor de asigurare directe:

- 7.897.692 milioane lei reprezintă venituri din prime [ncasate din asigurări directe non-viață, (adică volumul de prime brute [ncasate din asigurări directe generale, [n total piață) [nregistrând o creștere nominală cu 39,2% față de anul 2000, [n termeni reali creșterea fiind de 6,83%.
- 2.114.733 milioane lei reprezintă venituri din prime pentru asigurări directe de viață, [nregistrându-se și aici o creștere nominală [n 2001 de 98.27 % față de anul 2000, ceea ce [nseamnă [n termeni reali o creștere de 52.17 % față de 49.91 % cât a fost [n 2000.

Valoarea totală a primelor brute [ncasate [n 2001 de către cele 46 de societăți de asigurare, cumulat pentru asigurări de viață și generale, a fost de 10.142.113 milioane lei, în creștere nominală cu 50,5 % față de anul 2000, ceea ce înseamnă o creștere reală (prin raportare la rata inflației decembrie 2001/decembrie 2000, de 30.3 %) cu 15,5%.

Exprimate în valuta, respectiv în USD si EURO, primele brute încasate din asigurarile directe au înregistrat în anul 2001 o creștere cu 10,91 % fata de anul 2000 (USD), respectiv cu 13,92 %(EURO) pentru aceeași perioadă.

Prin raportare la numărul populației României, primele încasate din asigurări directe au fost în 2001 de 446.816 lei/cap de locuitor, adică cu 48,52% mai mult în termeni nominali decât în 2000, când s-a înregistrat 300.842 lei/cap de locuitor, și 13,98% în termeni reali. Exprimată în USD, la cursul mediu anual din 201 comunicat de BNR, de 29.060,86 lei/USD, densitatea asigurarilor a fost de 15,37 USD/cap de locuitor, mai mult cu 10,57% decât în 2000, când a fost de 13,9 USD/cap de locuitor.

Gradul de penetrare a asigurarilor (raport procentual între volumul primelor brute încasate și Produsul Intern Brut, cifra estimată pentru anul 2001, comunicată de Institutul National de Statistica a fost de 1.154.126,4 miliarde lei) a înregistrat, de asemenea, o creștere până la 0,87% față de 0,85% cât a fost în 2000.

Ritmurile anuale de creștere a primelor încasate cumulat pentru asigurări de viață și generale, exprimate în lei (evoluție 1998-2001), a fost mai mare în anul 2001 fata de 2000, în principal ca urmare a scăderii ratei inflației

Sursa : Raport 2001 C.S.A.
Topul primelor 10 societăți, după primele brute încasate din asigurări directe, cumulat pentru asigurări de viață și non-viață

Nr. Crt.	Denumire societate	PRIME - mil. lei -	Pondere în total piață (%)		
			2001	2000	1999
1	Asirom S.A.	2.271.787	22.69	25.78	34.99
2	Allianz Tiriac S.A.	1.356.571	13.55	10.08	8.15
3	Nederlanden S.A.	1.088.543	10.87	8.93	5.56
81					
4	Omniasig	1.048.927	10.48	10.64	6.73
5	Astra S.A.	558.492	5.58	7.59	9.94
6	Ardaf S.A.	482.474	4.82	5.33	5.84
7	Asiban S.A	343.935	3.43	2.79	2.5

8	Generali*	330.413	3.3	2.52	2.07
9	Grup As S.A	321.370	3.21	3.35	1.67
10	Unita S.A.	318.800	3.18	3.12	4.06
TOTAL		8.121.312	81.11	80.13	81.51

* Societatea Generali Asigurari S.A. nu a fost [n topul primelor 10 societati p@na in anul 2001

Acest tabel evidentiaza concentrarea sectorului asigurarilor si [n anul 2001, astfel ca 81,11 % din primele brute [ncasate de pe [ntreaga piata au fost realizate de numai 10 societati de asigurare, restul de 36 de societati care au desfasurat activitate [ncas@nd doar 18,89 % din totalul primelor brute [ncasate.

Fata de anul 2000, acest top al asigurarilor [n functie de primele brute [ncasate a suferit modificari, astfel : societatea Allianz-Tiriac S.A., a urcat [n 2001, de pe locul trei ocupat [n anul 2000, pe locul doi, urmata de ING Nederlanden S.A., care ocupa locul al patrulea [n anul 2000. O alta urcare [n top a fost realizata de Asibank S.A., de pe locul 9, pe locul 7. Societatea Omniasig S.A., situata pe locul doi [n top [n anul 2000, a cobor@t pe locul patru [n anul 2001. Intrarea [n top a societatii Generali Asigurari S.A. [n 2001, pe locul 8, a [nsemnat retrogradarea societatii Unita S.A., care [n anul 2001 se afla pe locul 10, si eliminarea societatii Anglo-Rom@na S.A. din acest top. Societatea de asigurare Grup As S.A., situata pe locul 7 [n 2000, a cobor@t [n topul celor zece pe locul 9.

Dinamica primelor [ncasate din asigurari directe generale [n perioada 1997- 2001 este redat [n graficul alaturat
Ritmii real de crestere anuala a primelor [ncasate din asigurarile directe a fost [n anul 2001 la un nivel apropiat de cel consemnat [n 2000, cauza fiind [n primul r@nd reducerea inflatiei, av@nd [n vedere ritmul nominal de crestere care este cu mult mai mic.

Topul primelor 10 societ@ti de asigurare, dup a primele [ncasate la asigurarile directe non-via ta:

Nr. Crt	Denumire societate	PRIME - mil. lei-	Pondere [n total pia,ta (%)		
			2001	2000	1999
1	Asirom S.A.	1.910.252	24.19	26.52	35.91
2	Allianz Tiriac	1.352.262	17.12	11.98	9.24
3	Omniasig S.A.	1.48.927	13.28	12.64	7.63
4	Astra S.A.	555.511	7.03	9.02	11.28

5	Ardaf S.A.	477.649	6.05	6.28	6.58
6	Grup As S.A.	321.370	4.07	3.98	1.89
7	Generali S.A.	317.902	4.03	2.79	2.35
8	Asiban S.A.	307.377	3.89	3.02	2.67
9	Unita S.A.	243.662	3.09	2.72	3.46
10	A.I.G.*	189.651	2.4	2.58	2.52
TOTAL		6.724.563	85.15	81.73	83.53

* Societatea A.I.G. Rom@niana a fost în acest top în anul 2000

- din situația prezentată se constată că societățile clasate pe primele 10 locuri au încasat împreună un volum de prime de 6.724.563 milioane lei, reprezentând o cotă de 85,15 % din totalul primelor încasate pentru asigurările directe non-viață, celelalte societăți înregistrând un procent cumulativ de doar 14,85 %;

- societățile situate pe primele 3 locuri în top (Asirom S.A., Allianz-Tiriac S.A. și Omniasig S.A.) cumulează un volum de prime de 4.311.411 mil. lei, reprezentând un procent de 54,59 % din volumul total al primelor încasate pentru asigurări directe non-viață;

- clasamentul primelor 10 societăți după volumul primelor încasate pentru asigurările directe non-viață a suferit modificări importante, și anume: societatea Allianz-Tiriac S.A., aflată în anul 2000 pe locul trei, a urcat în 2001 pe locul doi, iar Omniasig S.A. a coborât pe locul trei în 2001 de pe locul doi pe care îl detinea în anul 2000. Apariția în topul celor zece societăți de asigurare (în funcție de primele brute încasate la asigurările directe generale), pe locul zece a dus la excluderea din top anulului 2001 a societății Anglo-Rom@na S.A.

Primele încasate din asigurări directe de viață au avut următoarea evoluție:

Anul	Volum (milioane lei)	Creștere nominală față de anul anterior	Creștere reală față de anul anterior
1997	80.739		
1998	199.447	147,03%	75,69%
1999	505.690	153,55%	63,79%

2000	1.066.585	110,92%	49,91%
2001	2.114.733	98,27%	52,17%

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Din numarul total de 46 de societati de asigurare care au [ncasat prime de asigurare [n anul 2001, 21 de societati au [ncasat prime brute din asigurari de viata, cresterea nominala fata de anul precedent fiind de 98.27 %, iar cea reala, datorata reducerii inflatiei [ndeosebi, a fost de 52,17 % fata de 49,91 % (c@t a fost [n 2000).

Veniturile din primele brute [ncasate pentru asigurarile de viata raportate la numarul populatiei Rom@niei [nregistreaza o valoare de 94.372 lei/cap de locuitor (echivalent a 3,25 USD/cap de locuitor la cursul mediu de schimb), [n crestere nominala cu 94,65 % fata de anul 2000, iar [n termeni reali, cu 49,39 %.

Topul primelor 10 societati mixte dupa volumul primelor [ncasate pentru asigurari directe de viata:

Nr. crt.	Denumire societate	PRIME - mil. lei -	Pondere în total piata (%)		
			2001	2000	1999
1	ING Nederlanden S.A.	1.088.544	51.47	56.45	47.03
2	Asirom S.A.	361.535	17.10	21.83	28.12
3	Aig-Life S.A.	191.227	9.04	4.45	1.43
4	Lukoil Asito S.A.	130.444	6.17	0.93	-
5	Unita S.A.	75.138	3.55	5.27	8.58
6	Sara Merkur S.A.	69.421	3.28	6.37	9.60
7	Commercial Union	48.031	2.27	0.18	-
8	Interamerican S.A.	41.407	1.96	0.88	0.62

9	Asiban S.A.	36.558	1.73	1.57	1.23
10	Grawe	17.585	0.83	0.06	-
	TOTAL	2.059.890	97.40	97.99	96.61

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Din datele prezentate reiese că, și în anul 2001, societatea aNederlanden România S.A. a continuat să domine piața asigurărilor de viață, cu un volum al primelor încasate de 1.088.544 mil. lei, deținând 51,47% din volumul total al primelor încasate la asigurările de viață. Pe locul al doilea s-a situat Asirom S.A., cu un volum de prime încasate de 361.535 mil. lei (deținând astfel o cota de piață de 17,10%, mai scăzută față de anul 2000), iar pe locul 3 a urcat, de locul 5 detinut în anul 2000, cu un volum de prime de 191.227 mil. lei, AIG Life S.A., de-vansând societatea SARA Merkur S.A., situată pe locul 6 în anul 2001. Cumulat, cele trei societăți au deținut în 2001 mai mult de trei sferturi din piață, cota cumulată fiind de 77,61%.

Despagubirile plătite în anul 2001 pentru contractele de asigurări de viață și non-viață de cele 46 de societăți de asigurare (este exclusă societatea ADAS Asigurare și Reasigurare S.A., deoarece în luna aprilie 2002 i-a fost retrasă autorizația de funcționare), care au desfășurat activitate însumează o valoare totală de 4.062.939 milioane lei (din care: 3.486.607 mil. lei pentru contractele de asigurări non-viață și 576.332 mil. lei pentru cele la viață). Evoluția despagubirilor totale plătite în perioada 1997- 2001 se prezintă astfel:

Anul	Volum (milioane lei)	Creștere nominală față de anul anterior	Creștere reală față de anul anterior
1997	699.251		
1998	1.022.127	46,17%	3,96%
1999	1.895.899	85,49%	19,82%
2000	2.489.789	31,32%	-6,66%
2001	4.62.939	63,18%	25,23%

Sursa : Raport 2001 c.s.a.

n anul 2001 s-a înregistrat o creștere semnificativă a ponderii sumelor asigurate platite pentru asigurările generale și de viață în totalul despachubirilor platite:

Valoarea despachubirilor platite a înregistrat în anul 2001 o creștere nominală de 63,18 % față de anul anterior, în termeni reali însemnând o creștere de 25,23 %.

Topul primelor 10 societăți în funcție de volumul despachubirilor platite din asigurări directe (viață și non-viață), se prezintă astfel:

Nr. crt.	Denumire societate	Despachubiri platite - mil lei -	Pondere în total despachubiri (%)
1	Asirom	1.148.790	28.27
2	Allianz-liriac	594.601	14.63
3	Omniasig	453.075	11.15
4	Astra	316.753	7.80
5	Ardaf	264.576	6.51
6	ING Nederlanden	233.483	5.75

7	Grup As	147.672	3.63
8	Unita	133.960	3.30
9	Lukoil Asito	122.910	3.03
10	Generali	119.284	2.94
	TOTAL	3.535.104	87.01

Primele 3 societăți, Asiom, Omniasig și Allianz
preună un volum de despăgubiri de 2.196.466 mil. lei,
talul despăgubirilor plătite de societățile de asigurări

Tiriac,, au platit în-
adica 54,06% din to-
[nanul 2001.

Depagubirile platite pentru asigurari directe generale si indemnizatiile si sumele de rascumparare platite pentru asigurarile de viata au [nregistrat cresteri [n termeni nominali de 590,74% fata de 2000(asig-urari de viata), respectiv 44.89% (asigurari generale), iar [n termeni reali cresteri de 430.11% fata de anul precedent (asigurari de viata), respectiv 11,20%(asigurari generale). La indemnizatiile si sumele de rascuparare platite pentru asigurari de viata, aceste cresteri, se pot explica prin faptul ca soci-etatile de asigurare au raportat pentru prima data sumele de rascumparare platite asiguratilor , [n con-formitate cu noile prevederi legislative privind raportarile. Societatile de asigurare ING Nederlan-den S.A., Asirom S.A. si Lukoil Asito S.A., care au platit despagubiri [n valoare de 537.921 mil. lei, detin primele trei locuri [n topul primelor zece societati de asigurare [n functie de volumul in-demnizatiilor si a sumelor de rascumparare platite din asigurari directe la categoria viata. Volu-mul despagubirile platite pentru asigurarile directe generale a crescut fata, de anul 2000, datorita nu-marului mare de autovehicule asigurate [n Rom@nia, implicit si a daunelor [nregistrate de asigura-tori la asigurarile privind asigurarea autovehiculelor (CASCO) si de raspundere civila auto obligato-rie. n topul primelor 10 societati de asigurare [n functie de despagubirile platite la categoria asig-urari generale ponderea cea mai mare o detine societatea Asirom S.A. cu 959.468 mil. lei , ur-mata de Allianz-liriac si Omniasig, cu 594.595 mil. lei si respectiv 453.075 mil.lei, cota [nreg-istrata de cele trei societati fiind de 57,56% din totalul des pagubirilor platite pe [ntreaga piata.

Volumul despagubirilor brute platite[n anul 2001pentru asigurarile di- recte generale, defalcate pe clase de asigurari si rata despagubirii platite :
--

Nr. crt.	Clase de asigurari	Despagubiri platite	Pondere [n total despagubiri pentru asigurari generale	Prime brute [ncasate din asigurari directe	Rata despagubirii platite
		(mil.lei)	(%)	(mil.lei)	(%)
1	Accidente si boala	38.296	1.10	321.819	11.90
2	Sanatate	7.062	0.20	18.356	38.47
3	Mijloace de transport tere- stru, altele dec@t cele fer- oviare	1.715.146	50.22	2.986.938	58.63
4	Mijloace de transport fer- oviar	-	-	-	-
5	Mijloace de transport aerian	49.554	1.42	179.328	27.63
6	Mijloace de transport naval	29.596	0.85	191.901	15.42
7	Bunuri [n tranzit, inclu- siv marfurile transportate, bagaje si orice alte bunuri	4.125	0.12	63.176	6.53
8	Incendiu si calamitati natu- rale	155.013	4.45	1.106.517	14.01
9	Daune la proprietati	93.366	2.68	216.107	43.20

10	Raspundere civila a autovehiculelor	1.147.320	32.91	2.257.875	50.81
11	Raspundere civila a mijloacelor de transport aerian	14	-	10.791	0.13
12	Raspundere civila a mijloacelor de transport naval	-	-	4.518	-
13	Raspundere civila generala	31.712	0.91	160.420	19.77
14	Credite si garantii	161.530	4.63	310.176	52.08
15	Pierderi financiare	3.594	0.10	29.691	12.10
16	Protectia juridica	-	-	-	-
17	Asistenta turistica	14.279	0.41	40.080	35.63
	TOTAL	3.486.607	100	7.897.692	44.15

Sursa : Raport 2001 C.S.A.
Rata despagubirii platite se calculeaza ca raport [ntre primele brute [ncasate si despagubirile platite.

La asigurarile de viata, rata despagubirilor platite [n anul 2001 a fost de 27,25 % , [n crestere cu 19,43 % fata de anul 2000. Cumulat, pentru asigurari de viata si generale, rata despagubirilor platite [n anul 2001 a fost de 40,58 %, cu 3,63 puncte procentuale mai mare dec@t [n anul 2000.

Evolutia primelor [ncasate si a despagubirilor platite [n activitatea de asigurari de viata si activitatea de asigurari generale :

În anul 2001, au fost autorizate sa ̃ practice asigurarea obligatorie de raspundere ̃ civila ̃ auto pentru pagube produse ter,tilor prin accidente de autovehicule, conform prevederilor Legii nr. 136/1995 si ale rdonantei de Urgenta nr. 116/2000, un numar ̃ de 16 societate, ̃ti si, anume: Allianz Tiriac, S.A., AGI Rom@nia S.A., Asiom S.A., Ardaf S.A., Asirag S.A., Astra S.A., Agrav-Omniasig S.A., Croma S.A., Metropol S.A., Unita S.A., Omniasig S.A.,

Grup As S.A. si, Interamerican S.A, Asitrans S.A., Atlassib S.A., SAR Transilvania S.A.(ultima nerapot@nd [n cursul anului 2001 [ncasarile de prime din aceasta clasa de asigurare).

Principalii indicatori pentru asigurarea obligatorie de raspundere civila pentru pagube produse tertilor prin accidente de autovehicule(RCA), [n perioada 1999-2001, este prezentata [n tabelul alaturat :

Indicatori	1999	2000	2001
	(mil. lei)	(mil. lei)	(mil. lei)
• Venituri din primele [ncasate	975.025	1.343.087	1.999.378
• Despagubiri platite	544.368	653.205	980.441
• Rezerve pentru daune nelichidate	-	269.223	367.063

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Volumul de prime [ncasate din aceasta asigurare a [nregistrat [n anul 2001 o crestere nominala cu 48.86% fata de 2000, fiind determinata de cresterea numarului de contracte [ncheiate (cu 7,55 % fata de anul 2000, p@na la 3.632.935 contracte), peste 75% din numarul de autovehiculelor [nmatriculate [n Rom@nia fiind asigurate, iar [n termeni reali primele [ncasate din asigurarea RCA au crescut cu 14,24% [n 2001 fata de anul anterior.

Topul primelor 10 societati de asigurare autorizate, [n functie de primel [ncasate pentru asigurare RCA :

crt	Nr Denumire societate	Prime [ncasate (mil. lei)	Pondere în total prime [ncasate pentru aceasta clasa (%)	Numar contracte	Pondere numar de contracte [n total (%)
1	Asirom	726.620	36.34	1.411.311	38.85
2	Allianz-liriac	239.451	11.98	401.582	11.05
3	Omniasig	236.849	11.85	415.956	11.45
4	Astra	176.553	8.83	308.464	8.49

5	Ardaf	160.171	8.01	283.650	7.81
6	ING Nederlanden	135.661	6.79	206.764	5.69
7	Grup As	125.030	6.25	228.483	6.29
8	Unita	58.361	2.92	115.153	3.17
9	Lukoil Asito	43.104	2.16	70.709	1.95
10	Generali	33.132	1.66	73.626	2.03
TOTAL		1.934.932	96.78	3.515.698	96.77

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Primele trei societati calstate detin o cota de 60,17% din totalul de prime [ncasate pentru asigurarea obligatorie de raspundere civila auto, liderul continu@nd sa fie Asiom S.A. care detine o cota de 36.34% din totalul [nca sarilor pe piata.

Volumul total al indemnizatiilor datorate [n anul 2001 a fost de 1.347.504 mil. lei, pentru un numar de 148.444 dosare dauna, si are urmatoarea structura :

(a)• Totalul despagubiri platite [n anul 2001 a fost de 980.441 mil. lei, din care :

-pentru persoane fizice volumul a fost de 593.509 mil.lei
 -pentru persoane juridice fiind de 386.932 mil.lei

• Totalul rezervelor pentru daune nelichidate a fost de 367.063 mil.lei, din care :

-pentru persoane fizice 213.039 mil. lei
 -pentru persoane juridice 154.024 mil. lei

Rata daunei datorate calculata pentru anul 2001, [n functie de volumul total al primelor [ncasate si volumul total al daunelor datorate, a fost de 67,4%, [n scadere fata de anul 2000 cu 0,85%. Despagubirile platite au reprezentat 72,76% din totalul indemnizatiilor datorate, ponderea cea mai mare [n acestea fiind detinuta de sumele platite drept des pagubiri persoanelor fizice (60,53%)

Pentru asigurarea obligatorie de raspundere civila auto valabila [n anul 2001, volumul to-tal al indemnizatiilor datorate pentru anul 2001, a fost de 1.78.281 mil. lei (115.627 dosare de

dauna), din care despagubirile platite pentru dosarele de dauna aferente asigurarilor cu valabilitate [n 2001 au fost de 711.218 mil. lei (80.081 dosare sauna), adica 65,96% din totalul indemnizatiilor datorate pentru anul respectiv, iar totalul rezervelor pentru daune nelichidate a fost de 367.063 mil. lei (35.546 dosare de dauna), reprezent@nd 34,04% din totalul daunelor datorate.

Asigurarea de raspundere civila a autovehiculelor Carte Verde (externa) a fost practicata [n decursul anului 2001 de 13 societati de asigurare :

Nr. crt.	Denumire societate	Prime [ncasate -mil. lei-	Pondere [n total prime [ncasate %	Numar contracte	Pondere [n total numar contracte %
1	Astra	73.628,10	16.23	18.392	5.91
2	Allianz-liriac	72.995,49	16.09	35.008	11.26
3	Omniasig	63.670,22	14.03	42.101	13.53
4	Asirom	57.591,14	12.69	23.000	7.39
5	Ardaf	46.434,87	10.23	32.871	10.57
6	AGI Rom@nia	42.810	9.43	35.152	11.30
7	Grup As	24.917,32	5.49	41.684	13.40
8	Unita	20.997,37	4.63	17.349	5.58
9	Metropol	20.799,2	4.58	23.861	7.67
10	Asirag	10.314,26	2.27	25.64	8.06
11	Atlassib	7.788,78	1.72	7.020	2.26
12	Asitrans	7.563,39	1.67	2.751	0.88
13	Interamerican	4.243,23	0.94	6.801	2.19

TOTAL	453.733,37	100	311.054	100
--------------	-------------------	------------	----------------	------------

Sursa	:	Raport	2001
	C.S.A.		

Despagubirile datorate si platite pentru asigurarea Carte Verde, pentru anul 2001, a fost de 548.043,54 mil. lei, din care : despagubiri platite totale [n valoare de 150.976,23 mil. lei, rezerve pentru daune nelichidate totale [n valoare de 340.189,10 mil. lei (fondul de rezerva pentru daune nelichidate la sf@rsitul anului 2000, fiind [n valoare de 269.761,3 mil. lei) , si despagubirile nelichidate si neacoperite de rezerve [n valoare totala de 56.878,21 mil. lei.

Un alt indicator prin intermediul caruia putem observa evolutia pietei asigurarilor este indicatorul „Rezerve tehnice”.

Conform prevederilor articolului nr.21 din Legea nr. 32/2000 si a Normelor C.S.A. nr. 57/2001, valoarea rezervelor tehnice, constituite de toate societatile de asigurare ce-si desfasoara activitatea [n cadrul pietei asigurarilor, a fost [n anul 2001 de 6.249.919 mil. lei, din care : rez-erve tehnice pentru asigurari generale [n valoare de 3.001.076 mil. lei, iar pentru asigurari de vi-ata [n suma de 3.248.843 mil. lei. Cresterea [n termeni nominali a rezervelor tehnice totale, com-parativ cu anul 2000, a fost, [n 2001, cu 40,35% mai mare , iar [n termeni reali cu 7,71%.

Ponderea rezervelor tehnice [ntru asigurari generale si asigurari de viata [n total

Sursa : Raport 2000 O.S.A.A.R., Raport 2001 C.S.A.

Reasigurarea constituie o completare a asigurării directe, deoarece face posibilă reducerea riscurilor inițial asumate de asigurător, redistribuirea lor între numeroase societăți specializate și dispersarea lor pe întinsele arii geografice. Alături de alți factori, reasigurarea creează cadrul necesar realizării stabilității rezultatelor financiare ale societăților de asigurări.

Conform raportului 2001 emis de C.S.A., primele cedate în reasigurare de asiguratorii din întreaga piață românească au fost de 2.407.910 mil. lei, cu o creștere nominală de 76,92% față de anul 2000, reprezentând în termeni reali o creștere cu 35,78%, din care : cedări pentru asigurările de viață în valoare de 50.299 mil. lei, și cedările pentru asigurările generale în valoare de 2.357.681 mil. lei.

Primele totale cedate în reasigurare, pentru asigurări de viață și pentru asigurări generale, au fost de 23,74% din primele brute încasate pe întreaga piață în anul 2001. Comisioanele plătite pentru primele cedate în reasigurare pe total au avut o valoare de 535.033 mil. lei.

În ceea ce privește activele societăților de asigurare, în anul 2001 s-a înregistrat o creștere nominală față de anul 2000, de 25,86%, valoarea activelor ajungând la 11.716.948 mil. lei. Prin raportare la inflație, în termeni reali, se observă o scădere a activelor totale ale societăților de asigurare cu 3,41% față de 8,74% cât s-a înregistrat în anul 2000, evoluție nefavorabilă explicată prin reducerea numărului de societăți de asigurare autorizate de C.S.A., și care au desfășurat activitate în anul 2001, de la 61 de societăți existente în 2000, la 47 în 2001.

Activele societăților de asigurare se împart în imobilizări corporale și financiare și active circulante. Imobilizările corporale ale tuturor societăților de asigurare de pe piața asigurărilor din România au fost, la sfârșitul anului 2001, de 2.471.554 mil. lei, reprezentând 21,09% din totalul activelor pe piață, în timp ce activele circulante (titluri de plasament, conturi la bănci în lei și devalută în țară, casa în lei și devalută și alte active circulante), deținute de societățile de asigurare

96

pe la 31 decembrie 2001, au fost de 6.053.242 mil. lei, reprezentând 51,66 % din totalul activelor. Imobilizările financiare pe întreaga piață au fost în anul 2001 de 1.752.895 mil. lei.

Tendința în evoluția cheltuielilor ocazionale cu activitatea de asigurare, în perioada 1997-2001 se prezintă în felul următor:

				Crestere nominală 2001/2000 (%)
COSTURI	1999	2000	2001	
	-mil. lei-	-mil. lei-	-mil. lei-	

Cheltuieli materiale	90.945	170.999	260.803	52.52
Cheltuieli cu amortizarile ³ si provizioanele	55.203	91.400	170.153	86.16
Cheltuieli cu remuneratiile personalul	786.533	1.289.935	1.477.438	14.53
TOTAL	932.681	1.552.334	1.908.394	22.94

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Cheltuielile cu remuneratiile personalului au avut o evolutie anuala negativa, [n termeni reali, reducandu-se cu 12,10 procente [n anul 2001 fata de 2000, ca urmare a scaderii numarului de angajati [n sectorul asigurarilor.

Pe baza bilanturilor anuale ale societatilor de asigurare se poate estima volumul total al profitului brut realizat si al profitului net, precum si a pierderilor [nregistrate.

[n anul 2001, volumul total al profitului brut realizat pe [ntreaga piata a asigurarilor a fost de 560.978 mil. lei, [n crestere fata de anul 2000, [n termeni nominali cu 48,13%, iar [n termeni reali cu 13,68%.

Volumul total al profitului net realizat, pe [ntreaga piata de asigurari, a [nregistrat pentru anul 2001, o valoare de 474.404 mil.lei, ceea ce [nseamna deasemenea o crestere fata de anul precedent, [n termeni nominali cu 69,78%, respectiv [n termeni reali cu 30,30%.

Pierdere raportata a fost [n anul 2001, pe total de piata, de 789.004 mil. lei, cu 109,57% mai mare dec[ut [n 2000, adica cu 60,84% [n termeni reali.

Topul primelor 10 societati de asigurare,[n functie de profitul realizat

Nr. crt.	Denumire societate	Profit brut -mil lei-	Profit net -mil lei-
1	Asirom	338.705	303.597
2	Asiban	55.040	43.130
3	Generali	46.854	36.498
4	AIG Rom@nia	41.847	31.768
5	Provitass	16.419	12.674
6	Asitrans	15.490	12.184
7	Agras-Omniasig	12.734	9.666
8	Gerroma	7.318	5.518
9	Lukoil Asito	6.743	4.984
10	City Insurance	6.176	4.642
TOTAL		547.325	464.661

Sursa : Raport 2001 C.S.A.

Liderul pe piata asigurarilor [n Rom@nia, [n functie de profitul brut realizat, Asirom S.A., detine o cota de 60,3% di n totalul pietei. O pondere semnificativa [n valoarea totala a pierderilor pe piata au [nregistrat Grup As S.A. cu 200.530 mil. lei, Commercial Union S.A. cu 125.381 mil. lei, Astra S.A. cu 95.822 mil. lei, si ING Nederlanden S.A. cuu 71.386 mil. lei.

4.4

Reglementari

legale

Date fiind schimb arile rapide ale mediului economic si, implica,tiile acestuia asupra mer-sului afacerilor din ultimii ani, apare, tot mai acut, nevoia de adaptare a legisla,ției la aceste

modificări. Pe de altă parte, nici o piață sanătoasă a asiguraților nu se poate forma și dezvolta în afara unor reglementări foarte clare, a unor condiții de stabilitate financiară a societăților de asigurare, a unor metode de supraveghere și control stricte și ferme.

Legea nr.32/2000 a fost elaborată pentru ca asigurații din România să se desfășoare într-o piață sanătoasă, în care clienții să poată avea deplină încredere în orice societate de asigurări și să se bucure de servicii de calitate și la înalte standarde profesionale. Aceasta reglementează constituirea, organizarea și funcționarea organismului de supraveghere a asiguraților, care potrivit acestei legi se numește Comisia de Supraveghere a Asiguraților, precum și constituirea, organizarea și funcționarea societăților de asigurare din România.

Prin natura reglementărilor sale, Legea 32/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asiguraților prevede completarea acestora cu Normele emise de Comisia de Supraveghere a Asiguraților, potrivit atribuțiilor ce i-au fost conferite de lege. Legea prevede o obligație în sarcina Comisiei de Supraveghere a Asiguraților de a emite Norme.

Normele emise de Comisia de Supraveghere a Asiguraților până în prezent sunt:

- **Norma nr.1/2001 privind cuantumul și termenul de plată a taxei de funcționare datorate de asigurați și brokerii de asigurare** publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 304 din 18 iulie 2001, pusă în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 1/2001 publicat în același Monitor Oficial;
- **Norma nr.2/2001 privind informațiile și documentele cerute pentru autorizarea asiguraților** publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 501 din 24 august 2001, pusă în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 2/2001 publicat în același Monitor Oficial;
- **Norma nr.3/2001 privind clasele de asigurare care pot fi practicate de societățile de asigurare** publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 501 din 24 august 2001, pusă în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 3/2001 publicat în același Monitor Oficial;
- **Norma nr.4/2001 privind informațiile și documentele cerute pentru autorizarea brokerilor de asigurare**, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 556 din 6 septembrie 2001, pusă în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 4/2001 publicat în același Monitor Oficial.

- **Norma nr.5/2001 privind metodologia de calcul si, eviden_ța a rezervelor tehnice min-imale pentru activitatea de asigurari_ generale**, republicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr.679 din 26 octombrie 2001 pus a_ în aplicare prin Ordinul Pre_sedin-telui Consiliului Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor_ nr. 7/2001 publicat în acela_si Monitor Oficial
- **Norma nr.6/2001 privind categoriile de active admise sa_ reprezinte rezervele tehnice ale asiguratorului_ care practica_ asigurari_ generale**, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 666 din 23 Octombrie 2001, pus a_ în aplicare prin Ordinul Pre_sedin-telui Consiliului Comisiei nr. 6/2001 publicat în acela_si Monitor Oficial.

Punerea în aplicare a Legii nr.32/2000 privind societa_țile de asigurare si, supraveg-hera asigurariilor_ a început prin elaborarea de catre_ Comisia de Supraveghere a Asigurarilor_ a carei_ numire s-a realizat la 2 iulie 2001, a Normelor ordonate de lege în executarea aces-teia si, de organizarea unui seminar având drept obiect aceea_si lege si, viitorul ei european.

Ambele activita_ți, aparent far_ă vreo legatur_ă specială între ele, au demonstrat încă odata_ că activitatea de asigurare este o profesie de o excep_țională complexitate si, cu un specific deosebit, care reclam_ă un permanent efort de adaptare la evolu_ția vie_ții atât în plan intern cât si, pe plan interna_țional necesitând stu diu si, informare continua_.

Elaborarea si, publicarea Normelor 1-4/2001 acoperind o importantă parte a punerii în aplicare a legii au ridicat deja unele probleme de ordin juridic cu privire la cele mai importante probleme ale legii si, anume la domeniul sau_ de aplicare. Sub acest aspect o prima_ problemă este chiar defini_ția activit_a_ții de asigurare dată în legea sus-men_ționată la art.2(3), defini_ția activit_a_ții de brokeraj si, domeniul sau_ de aplicare.

O prima_ parere_ a comentatorilor legii a fost aceea ca_, prin prisma genera_ției a 3-a a Directivelor Comisiei Economice a Uniunii Europene privind activitatea de asigurare, defini_ția dat a_ activita_ții de asigurare este în formă extinsă. În opinia acestora activitatea de asigurare este aceea a încheierii de contracte de asigurare, prin care, în schimbul primelor primite, asiguratorii_ suporta_ riscurile contrac-tate. Celelalte elemente componente ale actualei defini_ții din Legea nr.32/2000, privind societa_țile de asigurare si, supravegherea asigurariilor_ sunt acte si, fapte juridice specifice contractului d e asigurare sau ale componentelor sale, subrogarea si, regresul si, nu necesita_ o expunere extinsă într-o defini_ție.

Exista_ si, o alta_ parere_ potrivit careia_ actuala defini_ție se refer a_ distinct la activ-itatea de lichidare daune, care, în tacerea_ legii, pe lângă elementul restrictiv (lichidarea daunelor din propria activitate de asigurare), mai are în vedere un sens extensiv care ar include si, delegarile_ pe care unele societa_ți de asigurare le primesc de la societa_ți simi-lare straine_ pentru a lichida daunele produse de asigura_ții lor pe teritoriul României.

Si, sub acest aspect sunt opinii diferite. Astfel, exista opinia ca prin delegarea unei societati de asigurare romane pentru asistare la stabilirea si dimensionarea daunelor produse pe teritoriul Romaniei de catre asiguratorii ai unei societati straine este un act de garantare reciproca a daunelor rezultate din emiterea de certificat de asigurare tip Carte Verde in timp ce alta opinie, imbratata de CSA in Normele nr.4 /2001, este de parere ca asistarea la constatarea si dimensionarea daunelor din autorizarea unei societati straine este activitate de reprezentare in asigurari ce se realizeaza potrivit legii de catre brokerii de asigurare inclusiv in temeiul art.35 din Legea nr.32/2000.

In ceea ce priveste acest lucru, definitia activitatii de asigurare nu se extinde mai mult decat este prezentata in art.2(3) din Legea nr.32/2000 si se considera ca definitia este corespunzatoare sen-sului general al legii care reglementeaza activitatea societatilor de asigurare in Romania. In acest sens delegarea societatilor romane de asigurare de catre societati similare la lichidarea daunelor produse de asiguratorii lor in Romania este totusi un act de intermediere in activitatea de asigurare, care potrivit legii de asigurare se exercita de brokeri de asigurare si nu de societati de asigurare.

Prin adoptarea intr-o perioada de revizuire si republicare a Legii 32/200, a unei definitii restranse cu privire la activitatea de asigurare, in linie cu conceptul general de activitate de asigurare regasit in Directivele Comisiei Economice a UE pentru asigurari, s-ar schimba pozitia actuala a societatilor de asigurare si obiectul lor de activitate intrucat activitatea de regres si recuperare (cea care a fost inclusa in actuala definitie a activitatii de asigurare) decurge din substanta raportului juridic de asigurare si anume dreptul asiguratorului de a se subroga in drepturile celui pe care il despagubește pentru a putea recupera de la cei vinovati de dauna suferita.

Punerea in aplicare a Legii nr.32/2000 privind asigurarile si reasigurarile in Romania a pus in evidenta faptul ca unele din prevederile sale nu au fost indeajuns de precise incat sa nu dea probleme de interpretare.

Astfel, la constructia sa actuala, Legea nr.32/2000 are prevederi de principiu care ar trebui coordonate cu Directivele Comisiei Economice a UE pe probleme de asigurari (Generatia a III-a) atat cele privind constituirea si functionarea societatilor de asigurare si a societatilor mutuale de asigurari, a libertatii de stabilire a entitatilor economice in asigurari pe teritoriul altor state, o mai mare consolidare in plan legislativ a Organului de supraveghere din tara noastra, a autonomiei acestuia in raport de organe ale administratiei de stat, includerea in lege a unor conditii minime de specializare a agentilor de asigurare, ca nivel de pregatire si experienta in domeniu, claritatea problemelor fiscale din domeniul asigurarilor in sensul delimitarii celor privind societatile de cele privind pe asiguratorii precum si dreptul de initiativa legislativa. Sunt importante si se impun a fi revizuite si eventual schimbate sau completate prevederile din Legea nr.32/2000 privind garantarea rezolvarii evenimentelor rutiere care dau nastere la pretentii de daune ale unor persoane straine impotriva asiguratorilor romani in strainatate sau in Romania, dupa cum este cazul, precum si cazurile de conflict intre actiuni si Legea 32/2000.

[1.] [1.] Concluzii

Pe plan național se constată că domeniul asigurărilor își pastrează trendul de evoluție pozitivă: creșterea în termeni reali de peste 10%, datorată în mare măsură asigurărilor de viață a căror pondere în total asigurări a ajuns la circa 16%. Cu toate acestea, ponderea asigurărilor – încasări de aproximativ 300 milioane de USD în 2000, la un curs mediu de 21.692 lei/ USD – în P.I.B. este foarte mică, sub 1%.

Principalele evenimente înregistrate pe piața de asigurări, în anul 2000 sunt:

- adoptarea Legii nr.32/ 2000;
- reorganizarea asociației profesionale UNSAR și crearea asociației brokerilor, UNSICAR;
- creșterea ponderii primelor gestionate de brokeri, reprezentând circa 10% din totalul încasărilor non-viață;
- consolidarea practicii a conceptului bancassurance;
- concentrarea capitalului, modificări în structura acționariatului;
- apariția unor companii private mai puternice;
- intrarea pe piața asigurărilor a giganților mondiali și europeni și asimilarea, prin cumpărare, a unor societăți românești (din primele 10 societăți de asigurare, 5 sunt cu acționar majoritar strain);
- permanentizarea Forumului Internațional de Asigurări – Reasigurări FIAR.

Noi abordări pe piața de asigurări, în anul 2001:

- ♦ utilizarea Internetului ca sursă de informare și factor alternativ pentru vânzarea polițelor de asigurare;
- ♦ crearea de societăți de relații publice specializate în domeniul asigurărilor;
- ♦ apariția, în peisajul românesc de specialitate, a revistelor cu profil de asigurări;
- ♦ extinderea ofertei de polițe după sistemul occidental;
- ♦ alocarea unui buget de publicitate pentru asigurări de circa 5 milioane USD;
- ♦ cotarea la bursă a unor societăți de asigurare, etc.

Perspectivă 2001 ale pieței de asigurări din România se prezintă astfel:

- ♥ adoptarea normelor legislative în aplicarea prevederilor Legii nr.32/2000;
- ♥ elaborarea de noi reglementări normative specifice domeniului, cu consultarea UNSAR și UN-SICAR;
- ♥ modificarea pieței asigurărilor: majorări de capital, concentrări masive, apariția unor holdinguri în asigurări, intrarea pe piață a noilor giganți europeni, simultan cu tendința de cumpărare a unor societăți românești;

- ♥ diversificarea ofertei și, abordarea unor noi domenii, precum fondurile de pensii și, de sănătate;
- ♥ creșterea ponderii asigurarilor de viață, a rolului brokerilor și, a agenților de asigurări;
- ♥ creșterea calității serviciilor, a ponderii asigurarilor în P.I.B., pe fondul accentuării polarizării și, competitivității.

Putem spune că, la momentul actual, există o mare parte dintre premisele necesare dezvoltării pieței și anume: o legislație adecvată, o autoritate de supraveghere și control cu atribuții sporite, precum și o creștere economică sănătoasă. În acest sens, principalul obiectiv al Comisiei de Supraveghere a Asigurarilor este întărirea activității de control și de constientizare de către societățile supravegheate a obligațiilor legale care le revin atât în relația cu C.S.A., cât mai ales cu asigurații. În esență, se dorește disciplinarea pieței asigurarilor care la momentul actual este văzută ca evoluând haotic și înscrierea acestui sector în evoluția macroeconomică, totuși în folosul asiguraților.

Nu în ultimul rând, la toate acestea trebuie să se adauge un program adecvat de educare a populației în spiritul asigurarilor, lucru care nu poate fi realizat fără sprijinul celor implicați în piața asigurarilor, respectiv asiguratorii și brokerii de asigurare, care ar trebui să fie primii interesați de dezvoltarea pieței.

Trebuie să recunoaștem faptul că piața asigurarilor din România este încă slab dezvoltată comparativ cu alte țări și mai ales cu potențialul existent, și chiar și din punct de vedere legislativ există încă o serie de lacune. De exemplu, devine tot mai acută problema identificării soluției optime pentru acoperirea riscurilor catastrofale, cum ar fi cutremurele, inundațiile, furtunile și altele, întrucât pagubele rezultate în eventualitatea producerii acestor riscuri ar fi greu de acoperit de către bugetul de stat, ceea ce afectează în final pe detinatorii de locuințe. Comisia de Supraveghere a Asigurarilor a efectuat un studiu privind mai multe variante care au în vedere asigurarea locuințelor împotriva riscurilor catastrofale, o variantă cu efect imediat fiind reintroducerea obligativității acesteia. Pot fi avute în vedere și alte alternative de către factorii responsabili, cum ar fi regimul fiscal al primelor pentru asigurările facultative a locuințelor, în toate aceste aspecte urmează să fie discutate cu toate părțile implicate.

Începând cu anul 2002, piața asigurarilor trece prin cea de-a treia etapă de consolidare, respectiv de selecție a asiguratorilor în funcție de marja de solvabilitate pe care o au. Se intenționează ca aceste rezultate să fie făcute publice tocmai pentru a permite actualilor și potențialilor asigurați să își formeze o imagine corectă despre societățile pe care le aleg drept partener. Pe baza datelor pe care le detinem până în prezent, și a simularilor realizate anterior elaborării normelor privind marja de solvabilitate, se așteaptă că în urma acestor selecții succesive să se înregistreze o reducere semnificativă a numărului de asiguratorii. O astfel de evoluție, corelată cu o creștere economică sustenabilă, nu poate avea decât un efect pozitiv asupra pieței asigurarilor, concretizat în creșterea încrederii și a disponibilității populației, dar și a agenților economici de a se asigura.

CAP V Studiu de caz : ASIBAN S.A.

5.1 Organizare și structură

Societatea de asigurare-reasigurare ASIBAN S.A. a fost înființată în decembrie 1996, la inițiativa unor societăți reprezentative în economia românească: BCR, BRD-GSG S.A., CEC, Banca Transilvania și S.C. ISAF S.A., în calitate de fondatori.

Societatea ASIBAN S.A. a fost constituită în conformitate cu hotărârea menționată în baza legislației din domeniul societăților comerciale dată de către Parlament, respectiv Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea întreprinderilor economice de stat ca societăți independente cu capital de stat și societăți comerciale și Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

Activitatea societății constă în încheierea de asigurări, de regulă cu persoane juridice, practicând asigurări facultative și obligatorii, conform Legii nr. 36/1995, de bunuri și răspunderi, precum și operațiuni de reasigurare, având un capital social inițial de 5 miliarde lei, ocupând din start locul 10 în topul societăților de asigurare din România. ASIBAN S.A. oferea o serie de asigurări specifice domeniului bancar, asigurări strict necesare băncilor într-o economie de piață în continuă transformare.

Obiectivul prioritar al societății ASIBAN S.A. îl reprezintă creșterea portofoliului de asigurări. În activitatea de asigurare și, implicit, de reasigurare, conceptul de eficiență economică are un caracter complex. Spre deosebire de alte sectoare de activitate economică, unde eficiența se definește ca un raport între efectul util și efortul depus, în domeniul asigurărilor, cuantificabil este doar efortul, în timp ce efectul util este rezultatul acțiunii mai multor indicatori, nu neapărat cuantificabili, beneficiul obținut reprezentând doar unul dintre aceștia.

Rezultatele unei societăți de asigurare - reasigurare nu trebuie privite numai prin prisma activității de bază, ci și prin plasamentele efectuate pe piața financiară, pe baza cărora se formează o imagine globală a ceea ce înseamnă activitatea de asigurare - reasigurare.

Adaptându-și pe parcursul anilor strategia la evoluțiile înregistrate în domeniul asigurărilor, ASIBAN S.A. a reușit să-și pastreze principala caracteristică a dezvoltării ei – dinamica.

ASIBAN S.A. a înregistrat, în perioada de la înființare și până în prezent, un portofoliu de fideli clienți, dintre care menționăm BCR S.A., BANK CEC, BRD-GSG, AUS-

TRIA CREDITANSTALT ROMANIA S.A., ZAHARUL CAREI, KRAFT JAKOBS SUCHARD, SANTIÉRUL NAVA TURBOMECANIC Hunedoara, L TULCEA, A S.A., SIDERURGICA a, SICOTUB INTEROIL S.I.F. MUNTESEMANATOAREA S.A., DOROBANTUL S.A., NIA, TEHNOCHIM, CCCF-SANTIÉRUL NAVAL TULCEA, HENKEL, IBM ROMANIA

Pentru protejarea portofoliului său de asigurare, a negociat condiții de reasigurare cu societăți de prestigiu internațional – pe plan Partner Re (Elveția), Lloyd's Syndicates a Britanie), Swiss Re (Elveția), Hannover Re (Germania), Sorema Groupam (Franța), The Cologn Re of Vienna (Austria) ast-

),
 fel oric eventual de dauna a asigura,tilor f
 încât e a cerere va i onorat a cu promptitudine.
 Calitat si presta,tiil
 ea , competitivitatea ofertei, e echipei manageriale si, ale per-
 sonalulu flexibilitate clien,t ar
 i angajat, împreuna cu a în rela,tiile cu ii si, cu toate gu-
 speram ca
 mentele anterioare sa va convinga de faptul ASIBAN S.A. este partenerul

de care aveți nevoie, noi oferindu-vă “ **Asigurarea de care aveți nevoie!**”.

Profesionalismul echipei de angajați, calitatea și fermitatea managementului executiv și colectiv au condus la implementarea unei noi strategii și la realizarea obiectivelor pe care societatea și le-a propus : extinderea portofoliului de polite, dezvoltarea rețelei teritoriale prin înființarea de noi puncte de lucru în țară, investiții de circa 700.000\$, creșterea calității serviciilor oferite.

5.2

Rezultate

obținute

Fapt mai rar înregistrat, societatea Asiban S.A. a avut profit încă din primul an de activitate – 1997. Ulterior, societatea s-a plasat pe locul 9 în topul societăților de asigurare, iar anul 2001 pare să confirme un loc 8 sau 7 în top, în funcție de diverse criterii de apreciere.

Societatea Asiban S.A. nu numai că a pătruns în topul societăților de asigurare în ultimii patru ani, dar de trei ani prezintă o rețea de distribuție națională a serviciilor oferite.

Siguranța societății este dublată și de activitatea de reasigurare, care reprezintă cca. 30% din volumul primelor încasate, volum reasigurat la societăți de reasigurare de renume internațional.

Rezultatele financiare obținute de societatea ASIBAN S.A. până în anul 2001, sunt favorabile și evidențiază buna organizare și funcționare a acesteia.

Capitalul social subscris a crescut de la 38 mld. lei la 60 mld. lei în anul 2001, majorându-se la 82 mld. lei în anul 2002.

Încasarile primelor brute din asigurări directe, cumulat pe asigurări generale și de viață au fost în anul 2001 de 343.935 mil. lei, situând firma pe locul 7 în topul primelor zece societăți de asigurări. Ponderea în totalul pieței de asigurări este de 3,43% în anul 2001, față de 2,79% cât a fost în 2000, respectiv 2,5% în 1999. Defalcăt pe asigurări de viață și respectiv asigurări generale, ASIBAN S.A. se situează în anul 2001 pe locul 9 în topul primelor zece societăți de asigurare, în funcție de primele brute încasate din asigurări de viață, cu o pondere în totalul pieței de 1,73% față de 1,57% realizată în anul 2000, și respectiv pe locul 8 în topul primelor zece societăți de asigurare în funcție de primele brute încasate la asigurările directe generale, cu o pondere în total piață de 3,89%.

La asigurările de mijloace de transport, altele decât cele feroviare, ASIBAN S.A. a realizat, în anul 2001, un volum de prime brute încasate de 111.734 mil. lei, ocupând locul 8 în topul primelor zece societăți în funcție de primele încasate la aceste categorii de asigurări, detinând o pondere în totalul pieței asigurărilor de 3,74%.

În ceea ce privește asigurările de incendiu și calamități naturale, societatea ASIBAN S.A. urcă în topul primelor zece societăți, cu un loc, ajungând pe locul 5, volumul de prime brute încasate direct prin asigurări de incendiu și calamități naturale fiind de 93.677 mil. lei, în anul 2001, față de 60.086,92 mil. lei în 2000.

Conform raportului 2001 emis de C.S.A., la asigurări de credite și garanții ASIBAN S.A.

se situeaza pe locul 2 [n topul primelor zece societati [n functie de primele brute [ncasate di-rect din aceasta categorie de asigurari, fiind devansata de societatea Asirom S.A. Ponderea [n to-talul pietei este de 25,28% [n 2001, fata de 46,73% [n 2000, c@nd se afla pe primul loc.

Topul priemlor 10 societati de asigurare [n functie de volumul indemnizatiilor si a sumelor de rascumparare platite din asigurari directe la categoria asigurari de viata claseaza societatea ASIBAN S.A. pe locul zece cu despagubiri platite [n valoare de 1.624 mil. lei si o pondere [n toal piata de 0,28%.

n ceea ce priveste volumul despagubirilor brute la categoria asigurari generale, societatea a [nregistrat 97.834 mil. lei despagubiri platite [n anul 2001, locul noua [n topul primelor zece societati [n functie de volumul despagubirilor platite pentru asigurari generale.

Rezervele tehnice constituite pentru activitatea de asigurari generale [n anul 2001, de catre societatea ASIBAN S.A. se prezinta astfel :

Rezerve de prima	75.818
Rezerve de dauna	38.083
Rezerve de daune neavizate	1.258
Rezerve pentru riscuri neexpirate	0
Rezerve de egalizare	3.458
Rezerve de catastrofa	23.041
TOTAL rezerve	141.658

Rezervele tehnice constituite la asigurari de viata [n anul 2001 :	
-Rezerva matematica	122 mil. lei
-Rezerva pentru beneficii si returnuri	0
-Rezerva pentru contracte [n unitati de cont	0
-Rezerve de prime	13.976 mil. lei
-Rezerve de daune	0
-Rezerve pentru riscuri neexpirate	0

Totalul de 14.098 mil. lei [i confera locul 7 [n topul primelor zece societati de asigurare [n functie de totalul rezervelor constituite la asigurarile de viata, [n anul 2001.